

Krāslavas reģiona publisko bibliotēku pārskats par 2020.gadu

Satura rādītājs.

1.	Kopsavilkums par pārskata periodu	3.lpp.
2.	Bibliotēkas darbības vispārīgs raksturojums	5.lpp.
3.	Finansiālais nodrošinājums	7.lpp.
4.	Materiālā un tehniskā stāvokļa vērtējums	9.lpp.
5.	Personāls	11.lpp.
6.	Pakalpojumu piedāvājums un pieejamība	17.lpp.
7.	Krājums	28.lpp.
8.	Darbs ar bērniem un jauniešiem	34.lpp.
9.	Novadpētniecība	42.lpp.
10.	Projekti	52.lpp.
11.	Publicitāte	55.lpp.
12.	Sadarbības tīkla raksturojums	58.lpp.
13.	Metodiskais un konsultatīvais darbs	60.lpp.
14.	Pielikumi	67.lpp.

Kopsavilkums par pārskata periodu

2020.gadā Krāslavas reģiona bibliotēku galvenās prioritātes bija:

- Bibliotēku informācijas pakalpojumu nodrošināšana Covid 19 laikā un tālāka attīstība,
- Bibliotēku krājuma kvalitātes pilnveidošana, datu bāzu pieejamības nodrošināšana un lietotāju konsultēšana, izmantojot 3td E-grāmatu bibliotēkas kā pakalpojuma popularizēšanu,
- Reģiona publisko bibliotēku atpazīstamības veicināšana sociālajos medijos;
- Darbs ar bērniem un jauniešiem, ar vēlmi veicināt viņu lasītprasmi un radošo interešu attīstīšanu, izmantojot attālinātas nodarbības:
- Novadpētniecības materiālu diģitalizācija

Jauni pakalpojumi:

- Uzstādīts pie bibliotēkas viens no pirmajiem viedajiem soliņiem Latvijā un veikta teritorijas labiekārtošana. Soliņā iestrādāts automātiskais LED apgaismojums, kas ieslēdzas diennakts tumšajā laikā,
- Visas bibliotēkas operatīvai lietotāju informēšanai atvērušas sociālos kontus Facebook,
- Sākoties globālajai pandēmijai, bibliotēku sadarbības vidē ieviestas dažādas komunikācijas platformas ar video straumēšanas iespēju – galvenokārt, Zoom un Microsoft Teams.
- Programmas “ Mēdijpratības pamati pirmskolniekiem” realizēšana ar mērķi sniegt priekšstatu mēdijpratībā, 5.un 6.gadīgajiem bērniem, izmantojot grāmatas, spēles, radošas aktivitātes, praktiski izmantojot internetu,
- Bibliotēku kompaktai informācijas apmaiņai tiek izmantota darbplūsmas Padlet digitālā siena.

Nozīmīgi jauni projekti

- Dagdas novada bibliotēkā “Viedās bibliotēkas ierīkošana Dagdas novada Bērnu literatūras nodaļā ”sadarbībā ar Dagdas novada pašvaldību, Lauku atbalsta dienestu un Krāslavas rajona partnerības gūto atbalstu veiksmīgi īstenoja LEADER programmu. Projektā interaktīvas vides nodrošināšanai Bērnu literatūras nodaļā ir iegādāts interaktīvais galds ar ekrāna izmēru 65 un datortehnikas komplekts: stacionārais dators ar monitoru, portatīvais dators un planšete. Radošo darbnīcu organizēšanai iegādāts griešanas un reljefa veidošanas mašīnas komplekts, savukārt telpas modernizēšanai un krāšņumam iegādāti sēžammaisi un pufi, kā arī stikla vitrīna.
- “Novadpētniecības istabas iekārtošana Kaplavas pagasta bibliotēkā” projektu konkursā “ Iedzīvotāji veido savu vidi” sadarbībā ar Krāslavas novada centrālo bibliotēku izstrādāja projektu par Kaplavas pagasta bibliotēkas telpu racionālu izmantošanu, pielāgojot maz pieprasītu telpu novadpētniecības materiālu krātuvei un senlietu ekspozīcijai. Projekta mērķis bija stiprināt un popularizēt Krāslavas novada

Kaplavas pagasta kultūras mantojuma saglabāšanas iespējas ar vietējās sabiedrības atbalstu, dzimtas un novada vērtību apzināšanai un nodošanai nākamajai paaudzei.

- Sagatavoti un apkopoti materiāli grāmatas “Latgales kulinārais mantojums” izdošanai, sadarbībā ar Latvijas Bibliotekāru biedrību, Kulinārā mantojuma centru, gada beigās izdota grāmata.

Darbs Covid-19 apstākļos un ārkārtējās situācijas laikā

Sakarā ar to, ka tika izsludināta ārkārtas situācija visā valsts teritorijā un apstiprināti jauni COVID-19 izplatības ierobežojumi kultūras nozarē, t.sk. bibliotēku darbā arī daudz kas mainījās šajā laika periodā.

Tika atcelti un aizliegti visi klātienē publiskie kultūras pasākumi, tajā skaitā valsts svētku atzīmēšanai plānotie.

Krāslavas reģions ir un bija viens no tiem, kurā Covid 19 slimības izplatība bija augsta pirmajā periodā un arī rudens-ziemas sezonā. Ar novadu pašvaldību rīkojumiem, apmeklētājiem bija nodrošināta publiski pieejama informācija par maksimāli pieļaujamo personu skaitu, kas vienlaikus var atrasties bibliotēkā. Konsultējoties ar reģiona galveno bibliotēku un ņemot vērā epidemiologu ieteikumus, Bibliotēka izstrādāja bibliotēkas lietošanas noteikumus ārkārtas situācijas periodam, iekļaujot tajos augstāk minētos obligātos drošības nosacījumus, kā arī ņemot vērā bibliotēkas specifiku.

Bibliotēku lietotāji tika apkalpoti īpašos piesardzības apstākļos, attālināti pasūtot vai rezervējot nepieciešamos izdevumus. Tikai vasaras mēnešos tika atļauta izdevumu izvēle klātienē.

Lasītavas un interneta pakalpojumi klātienē bija pieejami, tikai pēc īpaša pieprasījuma. Pārsvārā bija nodrošināti bibliotēku tīmekļvietnēs noderīgo saišu saraksti ar uzticamu informāciju, kamēr bibliotēka neapkalpoja lietotājus.

Tas atstāja ļoti negatīvu ietekmi uz apmeklējumu, informācijas, bibliogrāfisko izziņu skaitu, jo ne visus pieprasījumus var izpildīt attālināti un klienti vēlas to darīt uz vietas. Daudzi pakalpojumu sniedzēji pārdresēja nepieciešamo informācijas un dokumentu sagatavošanu uz bibliotēkām, jo “tur viss ir pieejams un bibliotekāri visu zina”.

Visas publiskās aktivitātes, pasākumi lika bibliotēku darbiniekiem izmantot neierastas darba formas, līdz ar to, apgūt jaunas zināšanas un prasmes darbā ar informācijas tehnoloģijām, pašdisciplinēties, meklēt risinājumus un iespējas sadarbībai.

Problēmas un risinājumi

- iedzīvotāju skaita sarukums par 745 cilvēkiem reģionā, līdz ar to mazāks lietotāju un apmeklētāju skaits bibliotēkās, potenciālie klienti nomirst, izbrauc no reģiona un valsts,
- ierobežots finansējums pagastu bibliotēkās, nav līdzekļu attīstībai, esošais aprīkojums nolietojas, pašu vietējo pārvalžu budžetu samazinājums,
- neskaidrs bibliotēku statuss un darbības iespējas pēc pašvaldību reformas, bibliotēku tīkla modelis, pilnu slodžu finansiālais nodrošinājums,
- ierobežots finansējums krājuma komplektēšanai,
- Covid 19 situācijas neuzlabošanās un tālāka distancēta lietotāju apkalpošana un pakalpojumu sniegšana.

Citi aktuāli jautājumi

- Jaunu tehnoloģiju ienākšana un to apguve, komunikācijas aprīkojuma nodrošināšana
- Darbinieku novecošanās, jaunu kadru nepietiekamība un darbinieku tālākizglītība. Nav stimula izglītoties pastāvošās situācijas iespaidā, dārgo izmaksu, bibliotēkas pastāvēšanas nākotnē, nepilno slodžu dēļ. Aktuāls jautājums sabiedriskais transports līdz mācību vietai. Risinājums: izglītošanās uz vietas reģiona centrā ar mācību maksas segšanu centralizēti.

1. Vispārīgs reģiona bibliotēku raksturojums

Īss situācijas apraksts:

- ✓ *bibliotēkas darbības teritoriālais un institucionālais raksturojums*
- ✓ *informācija par padotībā esošajām iestādēm, reģiona bibliotēkām, izglītības iestāžu bibliotēkām, ārējiem apkalpošanas punktiem*

Krāslavas novada centrālā bibliotēka ir novada pašvaldības iestāde, kura atbilstoši Bibliotēku likuma 1.pantam ir izglītojoša, informatīva un kultūras institūcija, kura veic Bibliotēku likumā noteiktās funkcijas - nodrošina iedzīvotāju bibliotekāro, bibliogrāfisko un informatīvo apkalpošanu un reģistrēta Bibliotēku reģistrā noteiktā kārtībā. Tās darbības pamatā ir kvalitatīva informācija, kvalitatīvs krājums un kvalitatīvi pakalpojumi.

Krāslavas novada centrālās bibliotēkas statuss ir reģiona galvenā bibliotēka. Bibliotēka veic reģiona bibliotēkas funkcijas, savstarpēji vienojoties ar Dagdas novada domi un ņemot vērā Latvijas Bibliotēku padomes ieteikumus, attiecīgajā teritorijā esošajām bibliotēkām pildīt reģiona galvenās bibliotēkas funkcijas, tā ir metodiskais un konsultatīvais centrs 22 publiskajām un 10 skolu bibliotēkām.

Krāslavas reģiona bibliotēku misija ir sekmēt bibliotēkas apmeklētāju intelektuālo un ekonomisko attīstību, sniegt kvalitatīvus informacionālos un bibliotekāros pakalpojumus ikvienam klientam, būt par informācijas brokeri.

Izmaiņas bibliotēku darbībā pārskata periodā (izmaiņas juridiskajā statusā, institūcijas struktūrā u. c. būtiskas izmaiņas)

Izmaiņas publisko bibliotēku darbībā pārskata periodā nav notikušas.

Savā darbībā tās orientējās uz esošo pakalpojumu saglabāšanu pandēmijas laikā saslimšanas risku novēršanu, apkalpojot klientus, lielāku lietotāju piesaisti, iedzīvotāju radošo aktivitāšu un izpausmju attīstību, izmantojot sociālos tīklus.

Pārskata periodā paveiktais no bibliotēkas stratēģijā (attīstības plānā) definētajiem virzieniem un uzdevumiem

- Regulāri tika atjaunoti un papildināti bibliotēku krājumi, darbinieki sekoja līdzi nozares aktualitātēm, organizēja informatīvus un izglītojošus pasākumus, lai, iespēju robežās, maksimāli nodrošinātu bibliotēkas apmeklētāju pieprasījumus pēc dažāda satura informācijas un zināšanām,

- Bibliotēkas nodrošināja sabiedrības iesaisti dažāda mēroga norisēs, veicināja kopienas sajūtu, radīja vietu, kur ikviens var paust savu viedokli, rast domubiedrus, veicināt savu izaugsmi, izmantojot tīmekļvietnes.
- No bibliotēku attīstības plānos paredzētajiem mērķiem - turpināts darbs pie novadpētniecības materiālu vākšanas un apkopošanas, tiek veicināta sabiedrības interese par lasīšanu, organizējot bibliotekāros, literatūras un lasīšanu popularizējošus pasākumus dažādu vecumu auditorijai. Pilnveidots materiālais un tehniskais nodrošinājums.

2020.gadā nozīmīgākie notikumi bibliotēku dzīvē bija:

- ārkārtas stāvokļa izsludināšana valstī un ierobežotu klātienēs pakalpojumu pieejamība bibliotēkas klientiem,
- klātienēs pasākumu atcelšana visa gada garumā un attālinātu pakalpojumu piedāvājums,
- profesionālās pilnveides apmācības, kvalifikācijas paaugstināšana, izmantojot tiešsaistes pasākumus, vebinārus, dažādu platformu piedāvājumus,
- attālināto bibliotekāro norišu nodrošināšana, izmantojot platformas “Zoom”, “YouTube”, Facebook,
- Sadarbībā ar Latvijas Bibliotekāru biedrību, Kulinārā mantojuma centru izdota “Latgales pavārgrāmata” – Latgales reģiona un Krāslavas novada tradicionālās receptes, kurā recepšu apkopošanu un ēdienu sagatavošanu veica bibliotēka,
- Grāmatas “Dienvidlatgalē austās segas” atvēršanas svētki, sadarbībā ar Latvijas Nacionālo kultūras centru un Krāslavas vēstures un mākslas muzeju,
- “Viedās bibliotēkas ierīkošana” Dagdas novada bibliotēkas bērnu literatūras nodaļā, nodrošinot daudzveidīgu pakalpojumu pieejamību visu vecumu bērniem, to radošo izpausmju dažādošanai,

Darbs ilgtspējīgas attīstības mērķu jomā (īss raksturojums, reģionam aktuālie ilgtspējīgas attīstības virzieni, bibliotēku aktivitāšu piemēri, secinājumi)

Krāslavas reģiona bibliotēkas savu novadu iedzīvotājiem sniedz bezmaksas piekļuvi iespaiddarbu krājumam latviešu valodā un svešvalodās, dažādiem periodiskajiem izdevumiem, sniedz bezmaksas piekļuvi internetam un piedāvā piekļuvi informācijas un komunikācijas tehnoloģijām. Bez maksas bibliotēkās tiek sniegtas konsultācijas un praktiskas individuālas apmācības darbam ar datoru, tā apkaimju iedzīvotājiem veicinot mūžizglītības iespējas. Bibliotēkas veicina lasītprasmi dažāda vecuma bērniem, piedaloties vairākās lasīšanas prasmju veicināšanas programmās, tā nodrošinot piekļuvi informācijai jebkuram interesentam, pārsvara izmantojot informācijas tehnoloģiju pakalpojumus.

2. Bibliotēkas finansiālais nodrošinājums

Krāslavas un Dagdas novadu pašvaldību piešķirtais finansējums nodrošina bibliotēku funkciju veikšanu.

Tabula "Bibliotēkas finansiālais nodrošinājums"

	2018.	2019.	2020.
Kopā (EUR)	147353	149038	149661
Pašvaldības finansējums	144500	146500	147876
Citi ieņēmumi:	2853	2538	1785
<i>t. sk. maksas pakalpojumi</i>	713	938	185
<i>t. sk. ziedojumi un dāvinājumi</i>			
<i>t. sk. VKKF finansējums</i>			
<i>t. sk. citi piešķīrumi</i>	2140	1600	1600

Bibliotēkas finansiālā nodrošinājuma avoti pārskata periodā: Krāslavas novada pašvaldības budžeta piešķirums, bibliotēkas maksas pakalpojumi un Dagdas novada finansējums metodisko funkciju veikšanai. Finansējums ir stabils, tas nodrošināja Krāslavas novada Centrālās pamatfunkciju veikšanu pārskata periodā. Ieplānotais finansējums netika piešķirts pilnā apmērā, jo nenotika ieplānotās apmācības, pieredzes apmaiņas braucieni, radošās tikšanās un pasākumi.

Apkalpojot bibliotēkas klientus tikai atsevišķus mēnešus, ierobežojot pakalpojumus, par 80% saruka maksas pakalpojumu ieņēmumi.

Tabula "Bibliotēkas izdevumi"

	2018	2019.	2020.
Izdevumi kopā (EUR)	147216	145181	143617
Darbinieku atalgojums (bruto)	93987	93791	91523
Krājuma komplektēšana	8135	9176	9051

Darbinieku atalgojums palika iepriekšējā līmenī, bet sakarā ar bibliotēkas speciālistu saslimšanu ar vīrusu, notika līdzekļu ekonomija. Izdevumi krājuma komplektēšanai palika iepriekšējā gada līmenī. Būtu nepieciešams lielāks finansējums darba algām. Bibliotēkas uzturēšanas izdevumus – apkuri, elektroenerģijas, ūdens sedz pati pašvaldība no saviem līdzekļiem.

Bibliotēku finansiālais nodrošinājums Krāslavas novadā

	2018	2019	2020.
Kopā (EUR)	285809	297318	289426
Pašvaldības finansējums	282956	294780	287641
Citi ieņēmumi:	2853	2538	1785
<i>t. sk. maksas pakalpojumi</i>	713	938	185
<i>t. sk. ziedojumi un dāvinājumi</i>			

<i>t. sk. VKKF finansējums</i>			
<i>t. sk. citi piešķirumi</i>	2140	1600	1600

Tabula "Bibliotēkas izdevumi"

	2018	2019	2020
Izdevumi kopā (EUR)	285672	293461	289426
Darbinieku atalgojums (bruto)	173548	175267	170286
Krājuma komplektēšana	18609	20289	19107

Pamatojoties uz novada pašvaldības ieteikumiem, piešķirtais finansējums bibliotēkām tērēts ļoti ekonomiski.

Bibliotēku finansiālais nodrošinājums Dagdas novadā

	2018	2019	2020.
Kopā (EUR)	103629	172927	177638
Pašvaldības finansējums	103572	172779	177551
Citi ieņēmumi:	92	148	87
<i>t. sk. maksas pakalpojumi</i>	92	148	87
<i>t. sk. ziedojumi un dāvinājumi</i>			
<i>t. sk. VKKF finansējums</i>			
<i>t. sk. citi piešķirumi</i>			

Tabula "Bibliotēkas izdevumi"

	2018	2019	2020.
Izdevumi kopā (EUR)	103629	172927	177638
Darbinieku atalgojums (bruto)	68163	108424	109195
Krājuma komplektēšana	13226	16187	19196

2020.gadā Dagdas novada bibliotēku darbinieku atalgojums palika nemainīgs. Krājuma iegādei tas pieauga par **16%**, kas sakrīt ar pašu bibliotēku uzrādītājām ziņām.

3. Materiālā un tehniskā stāvokļa vērtējums

Veiktie un plānotie telpu un ēku rekonstrukcijas projekti un remontdarbi

2020.gadā pabeigts telpu remonts Ūdrīšu pagasta Augstkalnes bibliotēkā – nomainīti griesti, grīdas segums, izveidota niša telpu apvienošanai, pārbūvēta ieeja.

Ieeja Augstkalnes bibliotēkā

Andrupenes pagasta bibliotēkā veikts telpu remonts sanitārajā mezglā. Covid-19 radītās situācijas ietekmē viena palīgtelpa tika pārveidota par karantīnas telpu lasītāju atgrieztajām grāmatām un preses izdevumiem. Otra palīgtelpa pielāgota grāmatu apstrādei ar dezinfekcijas līdzekļiem.

Telpu paplašināšana vai bibliotēku pārvietošana uz citām telpām

Pārskata periodā telpu paplašināšana un bibliotēku pārvietošana uz citām telpām nav notikusi.

Jaunu ēku būvniecība

Jaunu ēku būvniecība Krāslavas reģionā nav bijusi plānota un nav notikusi.

Iekārtas, aprīkojums (t. sk. IKT nodrošinājums): situācijas raksturojums un vērtējums, nākotnes prognozes, atjaunināšanas iespējas

Krāslavas reģiona bibliotēkās veiktie uzlabojumi

Bibliotēka	Veiktie uzlabojumi, iegādāts
Dagdas novada biblioteka	Iegādāti 2 jauni grāmatu plaukti slēdzams izstāžu skapis klientu apkalpošanas lete divpusējs galds bibliotēkas vadītājam un ALISES datu redaktoram
Bērnu literatūras nodaļa	žalūzijas 4 grāmatu plaukti Žalūzijas Darba galds Izstāžu skapis 2 kondicionieri Stacionārais dators

	Portatīvais dators Planšetdators Sēžammaisi 2 Skrapbūkingi
Izvaltas pagasta biblioteka	Dators darbiniekam
Aulejas pagasta bibliotēka	Dators lietotājiem
Andrupenes pagasta bibliotēka	Printeris
Kalniešu pagasta biblioteka	Kopējamā iekārta
Ezernieku pagasta bibliotēka	2 grāmatu plaukti Skapītis darbiniekam
Krāslavas NCB	2 portatīvie datori 2 stacionārie datori 5 datorkrēsli 1 biroja krēsls

Krāslavas novada centrālajā bibliotēkā ir trīs Interneta pieslēgumi – Lietotāju, darbinieku un bezvadu. Datoru skaits lietotājiem ir 21, viens ir izmantojams e-katalogam, 3 - bērniem. To stāvoklis ir problemātisks, jo būtu nepieciešama nomaiņa.

Saskaņā ar KISC, VARAM un SIA TET noslēgto līgumu “ Par vienotā bibliotēku datu pārraides tīkla modernizāciju un pieslēgumu darbības nodrošināšanu”, Krāslavas novada centrālajā bibliotēkā tika uzstādīta Mikrotik aparatūra ar garantēto lejupielādes un augšupielādes ātrumu 100 Mbps.

Uzlabojumi tika veikti visās pagastu bibliotēkās.

Tabula “Bibliotēkas iekārtas un aprīkojums Krāslavas novada centrālajā bibliotēkā”

	Darbiniekiem (skaits)	Lietotājiem (skaits)	Vērtējums (teicams/labs/apmierinošs/neapmierinošs)	Piezīmes
Datori	18	22	Darbiniekiem – labs Apmeklētājiem - apmierinošs	Nepieciešami 7 jauni datori lietotājiem
Multifunkcionālās iekārtas	2	3	Darbiniekiem -labs Apmeklētājiem - apmierinoši	
Printeri	2	2	apmierinoši	
Kopēšanas iekārtas		1	apmierinošs	
Skeneri		1	apmierinošs	
Citas iekārtas	1 diktafons		labs	

Tabula "Bibliotēkas iekārtas un aprīkojums" Krāslavas un Dagdas novadu bibliotēkās"

	Dagdas novadā (skaits)	Krāslavas novadā (skaits)	Vērtējums (teicams/labs/apmierinošs/neapmierinošs)	Piezīmes
Datori	62	87	apmierinošs	
Multifunkcionālās iekārtas	13	17	apmierinošs	
Printeri	9	13	apmierinošs	
Kopēšanas iekārtas	4	7	labs	
Skeneri	1	2	apmierinošs	
Citas iekārtas				

Esošais datorparks prasa papildus ieguldījumus tā atjaunināšanā, bet, vērtējot pašreizējo, to pieprasījumu, datoru skaits varētu būt mazāks, bet ar labāku programmu nodrošinājumu. Daudzi pastāvīgie interneta apmeklētāji tagad paši ir iegādājušies viedierīces, bibliotēkā pieprasa specifiskus pakalpojumus.

Problēmas un risinājumi materiālā un tehniskā stāvokļa jomā

Bibliotēku darbinieku un pašvaldību kopējais uzdevums ir nodrošināt bibliotēkām atbilstošas telpas, lai tās varētu sniegt mūsdienīgus pakalpojumus ērtā, pievilcīgā vidē. Lielākoties visas bibliotēkas strādā mājīgās un gaišās telpās, bet pietrūkst finansējuma bibliotēku esošo telpu funkcionalitātes uzlabošanai, īpaši pārbūvei, aprīkojumam- mēbeļu, datortehnikas nomaiņai, vienota telpu dizaina izstrādei un realizācijai.

Daudzas pašvaldības nevēlas ieguldīt līdzekļus infrastruktūrā, jo samazinās iedzīvotāju skaits uz vietām un līdz ar to kļūst mazāks lietotāju skaits bibliotēkās.

4. Personāls

Personāla raksturojums (kopaina: skaits, slodzes, izglītība, izmaiņas personāla sastāvā u. c.

Krāslavas reģiona publiskajās bibliotēkās strādā 38 bibliotekārie darbinieki – no tiem 23 – Krāslavas novadā un 15 - Dagdas novadā.

2020.gadā **Krāslavas novada centrālajā bibliotēkā** bija nodarbināti 15 darbinieki, 12 no tiem bibliotekāri. Pēc izglītības:

- 1 ar maģistra grādu
- 1 ar augstāko profesionālo izglītību
- 5 ar augstāko izglītību cita jomā, 3 no tiem ar maģistra grādiem,

- 3 ar vidējo speciālo izglītību bibliotēku darbā,
- 2 ar vidējo speciālo citā jomā.

Uz pilnu slodzi bibliotēkā strādā 12 darbinieki, uz pusslodzi 1 speciālists - nodaļas vadītāja Ezerkalnā

- 1 darbinieks pabeidza profesionālās pilnveides 960 stundu kursu.
- 1 darbinieks pabeidza Alberta koledžā programmā “ Kultūras menedžments” 80 stundu apmācības “ Nodarbināto personu profesionālās kompetences pilnveide”

Izvērtējot un nosakot novada centrālās bibliotēkas darba prioritātes, tika veiktas izmaiņas personālā: uz pilnu slodzi apstiprināts sistēmas administrators, bet likvidēta pusslodze bibliotekāra štata vienības.

Krāslavas reģiona bibliotēku darbinieku izglītība

Bibliotekāro darbinieku kopskaits	38
No tiem ar bibliotekāro izglītību	14
t.sk.ar maģistra grādu	1
t.sk.ar bakalaura grādu	1
t.sk. ar augstāko izglītību līdz 1993.g.	1
t.sk.ar profes.kvalifik.līmeni	11
Ar izglītību citās jomās	24
t.sk. ar maģistra grādu	5
t.sk. ar bakalaura grādu	7
t.sk. ar 1 līmeņa augst. izglītību	4
t.s. ar augstāko izglītību līdz 1993.g.	5
t..sk. vispārējo un vidēji profes. izgl.	4

Bibliotēku darbinieki pa vecuma grupām:

Dalījums pa vecuma grupām	Līdz 20	20-29	30-39	40-49	50-59	60-69	70-79
Skaitis			4	11	15	7	1

Dominējošais darbinieku skaits ir pusmūža cilvēki, tāpēc ir neskaidrs, kā aizpildīsies ar laiku vakantās vietas bibliotēkās, jo speciālisti un gados jauni cilvēki nevēlas nākt strādāt bibliotēkās.

Apbalvojumi un pateicības

Cildinājums Dagdas NB Bērnu literatūras nodaļai **nominācijā “Mājīgākā”** Dagdas novada pašsaišu Ziemassvētku eglīšu parādes konkursā.

Pateicība Dagdas NB Bērnu literatūras nodaļas vadītājai **Ilonai Bronkai** par veiksmīgi ieguldīto darbu bibliotekāra profesijas popularizēšanā jaunās paaudzes vidū.

Finansējums personāla attīstībai (profesionālajai pilnveidei, pieredzes apmaiņas braucieniem u. tml.) – situācijas apraksts, vērtējums

Lai iegūtu jaunas zināšanas un pilnveidotu esošās, Krāslavas novada centrālā bibliotēka reģiona bibliotēku darbiniekiem organizēja 1 semināru klātienē un 10 apmācību seminārus tiešsaistē, izmantojot platformu Zoom. Visās šīs apmācības bija bez maksas.

Transporta izdevumi profesionālās kompetences pilnveides braucienam uz Neretas, Anīstes un Daugavpils novada kultūras iestādēm sedza no novada domes budžeta.

2020. gada budžeta līdzekļi Krāslavas novada centrālās bibliotēkas darbinieku komandējumiem (ceļa izdevumiem un dienas naudai) bija **299 EUR**.

Profesionālās pilnveides apmācības, semināri un konferences 2020. gadā

N.p.k.	Norises laiks	Norises vieta	Organizētājs(-i)	Pasākuma nosaukums, galvenās tēmas	Dalībnieku skaits	Stundu skaits
1.	11.02.	LNB	LNB Bērnu literatūras centrs	Nacionālās Skaļās lasīšanas sacensības reģionālo kuratoru un atbalstītāju seminārs	1	4h
2.	04.03.	LNB	Gētes institūts Rīgā sadarbībā ar Latvijas Nacionālo bibliotēku	Kā palīdzēt nenokļūt viltus ziņu gūstā: Vācijas bibliotēku pieredze” seminārs bibliotekāriem	1	4,5h
	Līdz 06.03..	LNB	ESF projekts “Nodarbināto personu profesionālās kompetences pilnveide”	Profesionālās tālākizglītības programma “Bibliotēku zinības”	1	960h
	23.04.	Tiešsaiste platformā Zoom	LBB	Latvijas bibliotekāru 13. kongress “Iedvesmo, iesaisti, iespējo, vieno”	4	2h
	11.05.-22.05. 14.05.	Tiešsaistes kurss platformā Zoom	Latvijas Nacionālais kultūras centrs	“Kultūras un cilvēciskais pieskāriens tiešsaistē: jaunas iespējas uzrunāt un iesaistīt plašu auditoriju kultūras un izglītības projektos” mācību seminārs Vebinārs. Radošums projektu veidošanā digitālajā vidē. Tehnoloģiju iespējas ideju īstenošanai.	2	20h

18.05.				Vebinārs. Autortiesības un blakustiesības digitālajā vidē. Savu mērķu apzināšana, savu motīvu un “kāpēc” izzināšana, tādejādi stiprinot tiešsaistes pakalpojuma ietekmi un noturību.		
21.05.				Vebinārs. Pieredzes izvērtējums. Līderība, sadarbības empātija un stresa vadība projektu vadībā.		
22.05.				Noslēguma vebinārs. Ideju prezentēšana un atziņu gūšana. Svinīgais noslēgums.		
25.05.	Tiešsaiste platformā Zoom	Personības pilnveidošanas centrs NLP		Vebinārs “Tavas efektivitātes psiholoģija personībai un biznesam”	1	2h
27.05.	Tiešsaiste, Microsoft Teams platformā	Bibliotēku attīstības centrs Latvijas Nacionālā bibliotēka		Direktoru seminārs tiešsaistē. Pieredzes apmaiņa par darbu ārkārtas situācijas laikā. V.Magidas dalīšanās pieredzē un viedokļu apmaiņā publisko bibliotēku direktoru sesijā.	2	4h
16.06.	Tiešsaistes seminārā EPALE platformā	EPALE Latvija		EAPLE vebinārs “Kā veiksmīgi uzrunāt auditoriju ar aktieri Daini Bērziņu”	1	3h
Kopš 14.07. katru mēneša otrdienu	Tiešsaiste platformā Zoom	Uzziņu un informācijas centrs LNB		Elektroniskie resursi un informācijas meklēšana: PRIMO katalogs, ārvalstu abonētās datubāzes (G. Zalcmane atvērtās māc. stundas)	6	
21.07.–24.07.	Tiešsaiste platformā Zoom	British Council Latvijā Active Citizens Dienvidlatgal es NVO atbalsta centrs		Tiešsaistes mācības “Darbīgās kopienas Latgalē” topošajiem un esošajiem kopienu līderiem	1	8,5h

28.07.	Neretas un Aknīstes novadi	Krāslavas novada centrālā bibliotēka	Pieredzes apmaiņas brauciens uz Jāņa Jaunsudrabiņa muzeju "Riekstiņi" Neretā; V. Ancīša Aknīstes bibliotēkas un Gārsenes bibliotēkas apmeklējums	7	7h
25.08. – 30.10.	Attālinātā forma kombinētas nodarbības - tiešsaistes nodarbības 14ak/h, patstāvīgais darbs 58 ak/h, pārbaudījums 2 ak/h, individuālas konsultācijas e-vidē un pa e-pastu 6ak/h)	Alberta koledža	Dalība VIAA pieaugušo izglītības projektā "Nodarbināto personu profesionālās kompetences pilnveide" attālinātajā kārtā (ar ESF atbalstu) kursā "Kultūras menedžments"	1	80h
04.09.	Tiešsaiste platformā Zoom	LNB	Bibliotekāru un senioru medijpratības projekta "Ceļazīmes mediju lietošanā" tiešsaiste	4	2h
23.09.	Tiešsaiste, Microsoft Teams platformā	LNB, UNESCO Latvijas Nacionālā komisija, LBB	Vidzemes reģionālais seminārs "Bibliotēkas un sabiedrības ilgtspējīga attīstība: mēs būvējam šo pasauli pašī"	1	4h
02.10.	Tiešsaiste platformā Zoom	Biedrība "Eiropas Kustība Latvijā" sadarbībā ar Ārlietu ministriju, Eiropas Parlamenta Informācijas biroju Latvijā un Eiropas Komisijas pārstāvniecību Latvijā	ES informācijas sniedzēju forums "Jauna realitāte"	1	5h

06.10.	Tiešsaiste platformā Zoom	Sarunu skola Lampa	Dāvja Golda vadītā nodarbība "Divdesmit praktiski runas rīki"	4	1h
09.10.	Tiešsaiste, Microsoft Teams platformā	LNB, UNESCO Latvijas Nacionālā komisija, LBB	Latgales reģionālais seminārs "Bibliotēkas un sabiedrības ilgtspējīga attīstība: mēs būvējam šo pasauli paši"; Krāslavas reģiona pieredze "Atbalsts sabiedrisko aktivitāšu dažādošanai vietējām kopienām lauku publiskajās bibliotēkās"	2	4h
13.10.	Tiešsaiste platformā Zoom	Sarunu skola Lampa	Mārtiņa Dauguļa vadītā nodarbība "ABC pasākumu moderēšanā" Sarunu skola Lampa	3	1h
14.10.	Tiešsaiste platformā Zoom	Rīgas domes Izglītības, kultūras un sporta depart.	Forums "Interesu izglītība – vērtības un izaicinājumi"	1	5h
15.10.	Tiešsaiste platformā Zoom	LNB	"Analītisko ierakstu veidošana saskaņā ar RDA" Seminārs reģionu bibliotēku darbiniekiem	2	4h
22.10.-30.12.	Tiešsaiste, Microsoft Teams platformā	Kultūras Ministrija, LNB, Datorzinību centrs	KM atbalsta semināri/apmācības bibliotēku un muzeju speciālistu digitālo prasmju attīstībai- 22., 28., 29.10., 03.,04.,05.,06., 11.,13.,19.,20.,25.,26.11., 03.,04.,10.,11.12. Komunikācijas un sadarbības rīki digitālajā vidē un digitālais un sociālo mediju mārketing	5	48ak/h
05.11.2020.	tiešsaiste	Coaching & training center	Koučinga pamatveidi "Caur pasaku un metaforu prizmu".	1	1,5
12.11.	Tiešsaiste platformā Zoom	Latgales Plānošanas Reģions	J.Trahimovičas Zoom platforma, Latgales plānošanas reģiona rīkots seminārs, „Lietišķā etiķete un protokols darbā ar investīciju piesaisti"	1	4h
24.11.	Tiešsaiste platformā Zoom	LBB Jauno speciālistu sekcija sadarbībā ar Madonas novada bibliotēku	Starptautisku Baltijas jauno bibliotēku un informācijas speciālistu konference "4CanGurus 2020"	1	4h

26.11.	Tiešsaiste, Microsoft Teams platformā	LNB bibliotēku attīstības centrs	Latvijas akadēmisko, speciālo un publisko bibliotēku direktoru sanāksme	2	4h
11.12.	FB tiešsaiste	EP, LNB	Tiešsaistes nodarbība "Ceļazīmes mediju lietošanā"	3	1,5h
21.12.	Tiešsaiste platformā Zoom	Aktīvo iedzīvotāju fonds	Dalība informatīvajā seminārā par Kapacitātes projektu konkursa nosacījumiem	1	3h

Problēmas un to risinājumi personāla jomā

Pēdējā laikā kļūst aktuāla personāla novecošanās un jaunu darbinieku ienākšana bibliotēkas vidē bez speciālās izglītības. Lai iegūtu profesionālo izglītību, nepieciešami lieli finanšu līdzekļi, jo studiju maksa, ceļa un dzīvošanas izdevumi nav samērojami ar darbinieku atalgojumu. Tas arī nemotivē iegūt papildus nepieciešamo izglītību.

Otra lielākā problēma pagastu bibliotēku darbiniekiem ir nepilnās darba slodzes pašreizējā periodā un tālāka bibliotēku pastāvēšana nākotnē. Visi iedzīvotāju samazināšanas procesi (migrācija, mirstība, skolu slēgšana) var negatīvi atsaukties uz bibliotēku eksistenci vispār pagastos vai to pastāvēšanu kā ārējie apkalpošanas punkti ar atsevišķu stundu darba laiku. Līdz ar to arī šis faktors nemotivē apgūt piedāvātos 240 vai 960 stundu kursus.

Trešā saistītā problēma ir zemais atalgojums. Prasības un darba apjoms pieaug, bet atalgojuma pieaugums stipri atpaliek no vidējā atalgojuma līmeņa valstī un ir gandrīz uz pusi mazāks.

5. Pakalpojumu piedāvājums un pieejamība

Galvenie rādītāji (kopaina: lasītāju skaits, apmeklējums, izsniegums u. c.):

Bibliotēkas galvenie rādītāji ir kritērijs kā funkcionē bibliotēka. Lasītāju skaits, apmeklējumi un izsniegums parāda, cik darbīga ir bibliotēka, kā tā spēj piesaistīt sev klientus, neskatoties uz mazo iedzīvotāju skaitu.

Tabula "Bibliotēkas pamatrādītāji Krāslavas novada centrālajā bibliotēkā"

	2018	2019	2020	% salīdzinot ar iep. gadu
Lietotāju skaits	3418	3384	3121	-8%
<i>t. sk. bērni</i>	1227	1292	1616	+20%
Bibliotēkas apmeklējums	44788	43448	40328	-7%
<i>t. sk. bērni</i>	13402	14197	10185	-28%

Virtuālais apmeklējums	31049	39721	55846	+29%
Izniegums kopā	99140	90326	85723	-5%
<i>t. sk. grāmatas</i>	66410	60389	59852	- 1%
<i>t. sk. periodiskie izdevumi</i>	32692	29671	25155	-29%
<i>t. sk. bērniem</i>	8108	6647	7265	+9%
Bibliotekārais aptvērums % no iedz. skaita pašvaldībā	39%	40%	38%	38%
<i>t. sk. bērni līdz 18 g.*</i>	14%	15%	19%	19%
Iedzīvotāju skaits	8488	8396	8159	- 3%

Izvērtējot bibliotēkas pamatrādītājus var secināt , ka samazinājušies visi rādītāji – lietotāji par 8%, apmeklējumi par 7%, izniegumi par 5%. Gadu no gada samazinās izniegumu skaits, lai arī tiek piedāvāti visi jaunākie izdevumi iespēstā veidā. Lietotāji izvēlas mazāku izdevumu daudzumu līdznešanai, aizbildinoties ar laika trūkumu, noslogotību. Tendence lasīt mazāk jau vērojama no 2016.gada .2018.gadā 1 lietotājs sev izvēlējās 29 izdevumus, 2019. gadā – 27 izdevumus, bet 2020.gadā -21 izdevumu. Vislielāko ietekmi uz visiem rādītājiem nesusi ārkārtas situācijas ieviešana valstī. Vispārējās iedzīvotāju bailes no saslimšanas, daļēja klientu apkalpošanas sistēma, pieejas liegšana visiem pakalpojumiem, mazinājusi interesi par bibliotēku.

Toties pieaudzis bērnu lietotāju skaits , bet samazinājušies apmeklējumi. Skolēniem bija liegti bibliotēkas apmeklējumi, līdz ar to nevarēja piedalīties pasākumos, izzinošās ekskursijās, konkursos, erudīcijas spēlēs. Jaunākā paaudze sāk mazāk lasīt , izvēlētos informācijas tehnoloģijas . Bērnu literatūras nodaļas darbinieki mērķtiecīgi strādā ar pirmskolas izglītības iestādēm , iesaistot tos lasītveicināšanas programmās. Slēdzot lauku skolas, bērni kļūst par pilsētas skolu audzēkņiem un izmanto centrālās bibliotēkas pakalpojumus, līdz ar to pieaug lietotāju skaits bērnu vidū.

Pandēmijas ietekmē pieauga virtuālie apmeklējumi, jo bibliotēkas sociālie tīkli operatīvi ievietoja informāciju par izmaiņām darba laikos, jaunākajām grāmatām, aktualitātēm bibliotēku dzīvē. Bibliotēkā pieaudzis mājas lapas apmeklējumu skaits, Facebook sekotāju skaits. Arvien biežāk interesenti ielūkojas Instagram lapā.

Iedzīvotāju skaits novadā un pašā pilsētā katru gadu samazinās par 3%-5%, aiziet vecāka gada gājuma iedzīvotāji, kuri ir bijuši aktīvi bibliotēkas izmantotāji.

Tabula "Bibliotēkas pamatrādītāji novados"

	Dagdas novada bibliotēkas				Krāslavas novada bibliotēkas			
	2018.	2019.	2020.	salīdzinot ar iep. g.	2018.	2019.	2020.	% salīdzinot ar iep. g.
Lietotāju skaits	2535	2465	2185	-11%	5047	4932	4570	-7%
<i>t. sk. bērni</i>	920	862	796	-8%	1711	1699	1616	-5%
Bibliotēkas apmeklējums	56277	56141	37083	-34%	66944	66423	50513	-24%
<i>t. sk. bērni</i>	23160	20779	12150	-42%	20056	20958	10185	-51%
Virtuālais apmeklējums	773	1448	19978	+93%	31049	39721	61872	+36%
Izsniegums kopā	106650	107221	87917	-12%	153208	144011	129601	-10%
<i>t. sk. grāmatas</i>	57328	57065	48320	-15%	98945	92430	59852	-35%
<i>t. sk. periodiskie izdevumi</i>	49227	50177	39584	-21%	54223	51315	25155	-51%
<i>t. sk. bērniem</i>	18490	22884	15524	-32%	16972	14893	14234	-3%
Lietotāji % no iedz. skaita apkārtības zonā	34%	34%	31%	-9%	31	30%	30%	+/-
<i>t. sk. bērni līdz 18 g</i>	12%	12%	14%	+16%	11%	11%	10%	
Iedzīvotāju skaits	7361	7274	6903	-5%	15951	15731	15132	-4%

Analizējot lasītāju sastāvu, vairums bibliotekāru norāda, ka galvenās lasītāju kategorijas palikušas nemainīgas: skolēni, studenti, strādājošie, pensionāri, bezdarbnieki. Iedzīvotāju bibliotekārais aptverums pēdējos trīs gados ir nemainīgs, tomēr darba pamatrādītāju dinamika stabili negatīva, tas nozīmē, ka iedzīvotāju skaita samazinājums un valdības noteiktie ierobežojumi negatīvi ietekmē bibliotēku darba rādītājus.

Demogrāfiskā situācija laukos un it īpaši pierobežā turpina neatgriezeniskos procesus, tas ietekmē arī bibliotēku darbību uz vietām. Apmeklētāji arvien biežāk izvēlas vieglāka satura literatūru, dodot priekšroku preses izdevumiem. Samazinās arī bērnu un jauniešu interese par grāmatām, bet bibliotēkai pēdējā gadā ir atvēlēta tikai kā klātienē grāmatu apmaiņas punkts.

Pagastu bibliotēku darbu būtiski ietekmē tas vai dotajā pašvaldībā ir skola vai tās nav. Skola ir dzīvības uzturētāja vietējā teritorijā un bibliotēkas pirmais atbalstītājs.

Pakalpojumu attīstība, jauninājumi – kopaina, piemēri, vērtējums

Lai nodrošinātu bibliotēkas pakalpojumu plašāku pieejamību un attīstību, bibliotēkas arvien vairāk piedāvāja iedzīvotājiem pakalpojumus saņemt e-vidē. Pārskata periodā reģiona bibliotēkās tika veicinātas e-pakalpojumu pieejamības iespējas:

- turpināta attālināto lietotāju reģistrācija un apkalpošana,
- aktīvāk popularizēta bibliotēkas dokumentu attālinātas rezervēšanas, pagarināšanas iespējas elektroniskā vidē,
- piedāvāti e-risinājumi valsts pārvaldes pakalpojumu portālā www.latvija.lv,
- piedāvāts pakalpojums - iespēja bez maksas lasīt e-grāmatas tiešsaistē datorā vai viedierīcē, izmantojot interneta vietni www.3td.lv.

Pieaugot e-pakalpojumu popularitātei, reģiona bibliotēkās aktīvāk tiek piedāvātas elektronisko resursu un attālināto pakalpojumu izmantošanas iespējas. Pēc statistikas datiem lietotāju skaits, kuri lietojuši Krāslavas reģiona virtuālā e-kopkataloga pakalpojumus 2020.gadā ir 1243. Bibliotēkas lietotājiem bija iespējams attālināti lietot datubāzes Letonika.lv resursus. Savukārt reģiona iedzīvotāju saziņai ar valsts un pašvaldības iestādēm, bibliotēkās tika popularizēts e-pakalpojumu piedāvājums apmeklētājiem, izmantojot jaunākos e- risinājumus valsts pārvaldes pakalpojumu portālā www.latvija.lv, kā pastāvīgās dzīvesvietas deklarēšana, VSA, NVA pakalpojumi, portāls “manabalss.lv”.

Kopā ar tradicionāliem bibliotēkas pakalpojumiem, darbinieki jau vairākus gadus apmāca apmeklētājus izmantot dažādus e-pakalpojumus, kā apmaksāt komunālā dienesta, mobilo sakaru operatoru, elektrum rēķinus.

Bibliotēkā var saņemt arī pakalpojumu “ Elektronisko dokumentu parakstīšana ar e-Parakstu”

2020.gadā sadarbībā ar Valsts ieņēmumu dienestu tika plānots pakalpojums – VID darbinieku konsultācijas uz vietas centrālajā bibliotēkā 2 reizes mēnesī. Pēc vienošanās ar pašvaldību šim nolūkam tika iedalīta telpa 1.stāvā, iekārtota darba vieta un nopirkta aizsargbarjeras. Pasliktinoties epidemioloģiskajai situācijai valstī, VID darbinieki savas konsultācijas pārcēla uz vēlāku laiku.

Vasarā pie Krāslavas novada centrālās bibliotēkas ir uzstādīts viedais soliņš un pabeigta arī teritorijas labiekārtošana. Lakoniskā dizaina soliņš ražo elektrību no saules paneļiem, tāpēc to var izmantot ne tikai ērtai sēdēšanai, bet arī sava telefona USB vai bezvadu uzlādei un bezmaksas bezvadu interneta lietošanai. Viedajā solā iestrādāts arī automātiskais LED apgaismojums, kurš ieslēdzas tumšajā diennakts laikā. Soliņš tika iecienīts jaunākās paaudzes vidū un to ir izmantojuši 693 reizes 5 mēnešu laikā.

E-grāmatu bibliotēka

Tabula “E-grāmatu bibliotēkas statistikas dati”

	E-grāmatu bibliotēkas lasītāju/autorizēto lietotāju skaits	E-grāmatu bibliotēkas izsniegums
2019	22	59

Neskatoties uz to, ka bibliotēkas veic popularizācijas darbu bibliotēkas mājas lapās, sociālajos tīklos Facebook, Instagram, E-grāmatu bibliotēka negūst popularitāti lietotāju vidū. Apraksti, pamācības, rekomendācijas, aicinājumi nosūtīti uz novada domju interneta vietnēm.

Sistēmas administrators ir izstrādājusi instrukciju, kur uzskaitītas visas darbības kā pieslēgties “E-grāmatu- bibliotēkai”. Instrukcija ir ievietota “ Pakalpojumu” sadaļā bibliotēkas mājas lapā. Aktīvākajiem lietotājiem piešķirti autorizācijas dati.

Lasi e-grāmatas 3td bibliotēkā !

LAI REĢISTRĒTOS E-GRĀMATU BIBLIOTĒKĀ

Tev jābūt lasītājam Krāslavas novada centrālajā bibliotēkā ar izsniegto lietotājvārdu un paroli

ATVER VIETNI www.3td.lv

spied "REĢISTRĒTIES"

izvēlies Krāslavas reģions

ievadi lietotājvārdu un paroli

PABEIDZ REĢISTRĀCIJU

- ievadi derīgu e-pasta adresi
- ievadi paroli
- ievadi paroli atkārtoti
- apstiprini ievērot e-grāmatu lietošanas noteikumus
- spied reģistrēties

JA RODAS JAUTĀJUMI ZVANI!

65681100

Krāslavas novada centrālā bibliotēka iesaka lielisku iespēju- lasīt bezmaksas e-grāmatas

3td e-GRĀMATU bibliotēka

bibliotēka

Lasītākās grāmatas Krāslavas novada centrālajā bibliotēkā

Pieejamas 3td e- grāmatu bibliotēkā

Sabiedrības, lasītāju viedokļa izziņošana par bibliotēkas darba kvalitāti, to rezultāti (pētījumi, aptaujas, anketas u. tml.); jaunu lasītāju piesaiste

Bibliotēkas mājas lapā tika veiktas 5 ekspresaptaujas par e-parakstu, kā to lietot un kur iegūt, “ Kā atpazīt Krāslavas novada centrālo bibliotēku?”, par interneta portālu ziņām, bibliotēkas apmeklējumiem un lasīšanas paradumiem. Kopā piedalījās **137** respondenti.

Secinājumi: respondenti zina par e-parakstu, bet izmanto to minimāli, no interneta portāliem populārākais ir DELFI, bibliotēku atpazīst pēc daudziem parametriem un lasīšanai labprāt lietotāji izvēlas papīra formāta grāmatas.

Pārskata periodā tika veikts neliels pētījums bibliotēku darbiniekiem Bibliotēku nedēļas ietvaros. Krāslavas novada centrālā bibliotēka, kā arī Krāslavas un Dagdas novada un pagastu bibliotēkas šogad piedāvāja visiem interesentiem piedalīties dažādos attālinātos pasākumos - noskatīties virtuālas izstādes Krāslavas NC bibliotēkas mājas lapā, bibliotēku emuāros un citās populārākajās sociālo tīklu vietnēs, piedalīties tiešsaistes pasākumos ar Latvijas Bibliotekāru biedrības sniegto atbalstu attālināto bibliotekāro norišu nodrošināšanu sabiedrībai, izmantojot tiešsaistes platformu “Zoom. Šajā aptaujā lūdzam izteikt savu viedokli par pasākumu organizāciju un dalību atsevišķās aktivitātēs

Liela aptauja par Krāslavas novada Centrālās bibliotēkas darba kvalitāti nav veikta, sakarā ar neparedzētajiem apstākļiem.

Ārējie apkalpošanas punkti kā pakalpojums (īss apraksts par to, kādus pakalpojumus iedzīvotāji var saņemt ārējās apkalpošanas punktos, ārējo apkalpošanas punktu darbības vērtējums, secinājumi)

Līdz 2020.gada 1.jūlijam pastāvēja Kaplavas pagasta bibliotēkas Varnaviču ārējais apkalpošanas punkts. Otrajā pusgadā iedzīvotāju skaita samazinājuma un pieprasījuma trūkuma dēļ, pagasta pārvalde apkalpošanas punktu slēdza.

Bibliotēkas pieejamība un pakalpojumi personām ar īpašām vajadzībām – īss situācijas raksturojums

Krāslavas novada centrālās bibliotēkas infrastruktūra ir daļēji pielāgota personām ar īpašām vajadzībām. Ārējās durvis ir plašas un pa tām var iebraukt ar ratiņkrēslu, iekļūt 1. stāva abonementā. Nepieciešamā literatūra no lasītavas tiek piegādāta ar bibliotekāru palīdzību. Šo pakalpojumu izmanto tie klienti, kuri patstāvīgi var atbraukt ar mobilajiem ratiņiem bez asistenta palīdzības.

Bibliotēkas apmeklētājiem, kuriem ir redzes problēmas, ir iespēja izmantot specializēto datorkomplektu ar lupu. Diemžēl šis pakalpojums nav pieprasīts, un to gada laikā izmanto tikai atsevišķi klienti.

Bibliotēkas pakalpojumus izmanto dažādu sociālo grupu iedzīvotāji. Pēc BIS ALISE datiem bibliotēkā reģistrēti **27 lietotāji ar īpašām vajadzībām**, kuri izmanto abonementa, lasītavas, Interneta pieejas punkta pakalpojumus. Informācijas meklēšanā, e -pasta lietošanā, banku kontu izdruku sagatavošanā, ja nepieciešams, palīdz bibliotēkas darbinieces.

Problēmas ar apkalpošanu rada romu tautības iedzīvotāji, kuriem nav ne tikai minimālo priekšzināšanu darbā ar datoru, bet arī elementāri lasīt un pareizi noformulēt savu prasību šie apmeklētāji nevar. Skaļa uzvedība, lamāšanās, elementāras higiēnas prasības netiek ievērotas, kas rada pārmetumus no citiem klientiem.

Bibliotēka turpina pakalpojumu – grāmatu piegādi mājas cienījama vecuma pensionāriem un cilvēkiem ar kustību traucējumiem. Grāmatas tiek piegādātas arī pansionāta “Priedes” iemītniekiem. Literatūras atlasī veic bibliotekāri, bet piegādi veic medicīnas personāls.

Novadu bibliotēkās pakalpojumi cilvēkiem ar īpašām vajadzībām tiek piedāvāti pēc pašvaldību finansiālajām iespējām , vai tās spēj uzbūvēt uzbrauktuves pie bibliotēkām, piedāvāt transportu nogādāt literatūru attālākajos nostūros klientiem. Aktuāls jautājums ir bibliotēku izvietojums pielāgotajās telpās un to atrašanās vieta otrajos stāvos. Pacēlājs ir tikai Dagdas novada bibliotēkā, uzbrauktuves ir uzbūvētas Svaiņu un Andzeļu pagastu bibliotēkās. Grāmatu un preses izdevumi piegādi daudzos pagastos attālākajiem lietotājiem bibliotēku darbinieki veic ejot kājām vai braucot ar savu personīgo automašīnu.

Pakalpojumi un pasākumi atsevišķām lasītāju mērķgrupām vai interešu grupām (uzņēmēji, bezdarbnieki, imigranti, māsaimnieces, seniori, ģimenes u. c.), tematiskie pasākumi – situācijas raksturojums

2020.gads visiem grāmatu cienītājiem, aktīviem informācijas meklētājiem un interesentiem licis pārkārtoties, mācīties un dzīvot savādāk. Bibliotēkās tiek aktualizēta iespēja reģistrēties attālināti , saņemot lietotāj kodu un paroli, sekot novadu bibliotēku iespieddarbu klāstam. Bibliotēkas lietotāji izmanto attālinātās pasūtīšanas un pagarināšanas iespējas.

Neierastie darba apstākļi, ievērojot attālinātās apkalpošanas iespējas, distancēšanās vienam no otra neļāva rīkot pasākumus un piedāvāt pakalpojumus dažādām lietotāju grupām. Pirmie gada divi mēneši bija aktīvi un darbīgi, tālākās aktivitātes tika atceltas.

Lai popularizētu savu darbību un iesaistītu lielāku klientu skaitu, novadu bibliotēkas piedalījās Bibliotēku nedēļas aktivitātēs, aicinot interesentus ņemt dalību attālinātos pasākumos – virtuālajās izstādēs, konkursos bibliotēkas mājas lapā, emuāros, un citās sociālo tīklu vietnēs, piedaloties tiešsaistes pasākumos. Šīs aktivitātes kā jauninājums piesaistīja plašu interesentu pulku ne tikai no Krāslavas un Dagdas novadiem, bet no citiem Latvijas novadiem. Pasākumu organizatoriem un pašiem dalībniekiem tas deva iespēju domāt, cik esam gatavi uzņemt un izmantot neierastās ikdienā darba formas, apliecināt izmantot jaunākās informācijas tehnoloģijas.

Lai iedvesmotu lietotājus un visus bibliotēkas sekotājus informācijai mājas lapās un sociālajos tīklos, tika piedāvātas virtuālās grāmatu atklātņu, suvenīru, izstrādājumu, dekoru, izstādes, virtuālās prata spēles, meistarklases, tikšanās ar interesantiem cilvēkiem, digitālo kolekciju apskatus.

Visu vecumu iedzīvotāju grupām Swedbank piedāvāja semināru “Banka tavā datorā un telefonā”, individuālās konsultācijas par paša klienta izvēlēto tēmu.

Piekto sezonu bibliotēkā darbojas “**Senioru dzīves skola**”, kura sniedz neformālās izglītības pakalpojumus vecāka gadagājuma cilvēkiem. Skolas darbībā lielu atbalstu sniedz Krāslavas novada centrālās bibliotēka, piedāvājot savas telpas un aprīkojumu. Septembrī skola uzsāka jau sesto sezonu.

“Skolu kopumā apmeklē aptuveni 60 cilvēku. Protams, ne vienmēr atnāk tik daudzi, apmeklētību ietekmē dažādi dzīves apstākļi, bet parasti lekcijās piedalās 25–30 vecāka gadagājuma klausītāju,” stāsta skolas dibinātāja Tatjana Azamatova. “Kopš pagājušā gada, kad mūsu “studentu” skaits ievērojami pieauga, nolēmām organizēt nodarbības divās grupās. Lektoriem ir vieglāk strādāt ar mazāku auditoriju – tad tiek saņemta lielāka atgriezeniskā saite. Iesaistījāmies projekta “Esi vesels Krāslavas novadā” aktivitāšu īstenošanā – rīkojām nodarbību ciklu “Garīgā veselība senioriem”, kurā līdztekus lekcijām iekļautas arī fiziskās aktivitātes. Vasarā devāmies izzinošās ekskursijās, apmeklējām radošu cilvēku darbnīcas. Paldies novada centrālajai bibliotēkai par atbalstu un radošu sadarbību.” (informācija No LV portāla 28.10.2020.)

Nodarbības vairākas reizes tika atceltas, sakarā ar SPKC ieteikumiem.

Centrālajā bibliotēkā darbu uzsākušais “**Angļu valodas klubs**”, kurā pulcējas interesenti ar angļu valodas priekšzināšanām, bija spiests pārtraukt savu darbību.

Bibliotēkā domubiedru grupa “**Tikšanās lasītāju pieturā**”, nodibinot nelielu klubu. savos pirmsākumos arī darbību apturēja, jo aktīvākie lasītāji respektēja novada pašvaldības pieņemtos ierobežojumus.

Uzziņu un informācijas darbs – īsi, aprakstoši (situācijas apraksts, vērtējums)

Pārskata periodā apmeklētāju konsultēšana, apmācības un uzziņu sniegšana notika tradicionālo un elektronisko informāciju resursu izmantošanā. Veicot uzziņu informācijas darbu - tika atbildēts uz specifiskiem un sarežģītiem jautājumiem; uzziņu informācija sniegta ne tikai latviešu valodā, bet arī svešvalodās (angļu, krievu, vācu); apmeklētāji tika konsultēti un apmācīti, kā izmantot bibliotēkas resursus un bibliotēkā pieejamās datu bāzes; palīdzēts lietotājam atrast vajadzīgo informāciju. Lietotājiem uzziņas ir sniegtas gan klātienē, gan attālināti – telefoniski, rakstiski, e-pastā, sazinoties sociālajos tīklos. 2020.gadā lasītāji aktīvi izmantoja pieejamo uzziņu literatūras klāstu mācību nolūkā, profesionālai izaugsmei, darba vajadzībām u.c.

2020.gadā sniegtas **3087 uzziņas**, no tām tematiskās **1460**, faktu **-528**, bibliotekārās – **1099**. Tika sagatavota informācija **11** grupu pieprasījumam, **624**- individuālās, **32** uzziņas tika sniegtas presei. Uzziņu skaits samazinājās, jo informāciju, bibliotēkas nepieejamības dēļ, lietotāji meklēja paši no pieejamajiem interneta resursiem.

Mācību procesam vairāk tiek izmantots uzziņu literatūras krājums. Novadpētniecības jomā tiek izmantota novadpētniecības datu bāze, kurā pēdējos gados tiek pievienoti pilntekstu materiāli no preses izdevumiem vai anotācijas. Novadpētniecībā tiek izmantota arī LNB Digitālā bibliotēka. Labs palīgs uzziņu izpildē ir abonētās datu bāzes Letonica, Lursoft laikrakstu bibliotēka.

E-prasmju nedēļas ietvaros un citās skolēniem organizētajās bibliotekārajās stundās tika sagatavoti un izmantoti uzdevumi, kuros dalībniekiem pašiem jāmeklē atbildes datubāzēs un elektroniskajā katalogā.

Sniegto uzziņu tematika aptver visas zinātņu nozares. Skolēniem un studentiem tā ir informācija mācībām, zinātniski pētnieciskajiem darbiem. Pieprasītas tēma bija medicīna, vēsture, literatūrzinātne, juridiskās zināšanas, lauksaimniecība, celtniecība, telpu dizains, praktiskie rokdarbi.

Uzziņas par sadzīves tēmām – mājsaimniecību, dārzu, hobijiem, veselību - visbiežāk tiek izpildītas, izmantojot LNB Analītikas datubāzi, jo par šiem tematiem piemērotākas un aktuālākas publikācijas atrodamas žurnālos. Šim nolūkam iespēju robežās tiek saglabāti arī žurnālu iepriekšējo gadu numuri.

Bibliotēkā darbojas ESIP punkts, kur atrodas grāmatas, bukleti, kartes, informatīvas lapaņas, kalendāri. Materiāli par ES ir pieprasīti: bibliotēkas lietotāji interesējās par EK regulām dažādās jomās, brīvprātīgo darbu, ES fondu līdzfinansētajiem projektiem, eiro ieviešanu, bezdarbu, augstāko izglītību un globalizāciju, dažādu valstu tiesībām, Lielbritānijas izstāšanos no ES.

Bibliotēkas izglītojošā darbība

Reģiona bibliotēkas iespēju robežās nodrošina iespēju apgūt informācijpratību katram interesentam. Bibliotēkās tiek turpināta lietotāju apmācība bibliotēkas elektronisko resursu izmantošanā- elektroniskā kopkataloga, bibliotēkā pieejamo datubāzu izmantošanā, e-pakalpojumu saņemšanā, sociālo tīklu un interneta izmantošanā, konsultējot gan individuāli, gan informācijpratības stundās, E-prasmju nedēļā, bibliotēkās organizētajās datorapmācībās.

Elektroniskā vidē paradās jaunie e-pakalpojumi – pieaug pieprasījumu skaits par valsts un pašvaldību piedāvātajiem e-pakalpojumiem un to pielietošanu. Populārākie tiešsaistes portāli 2020.gadā : E-veselība, Latvija.lv, Apdrošināšanas, Elektrum, csdd.lv, Valsts ieņēmumu un Lauku atbalsta dienesti, internetbankas, Avia kompānijas u.c. portāli.

Novada bibliotēkas izglītojošus pasākumus organizē uz vietas. Krāslavas Valsts ģimnāzijas un Varavīksnes vidusskolas audzēkņi septembrī apmeklēja centrālo bibliotēku, iepazīstas ar esošajiem resursiem un mācās pielietot tos mācību procesam.

Pagastu bibliotēkas sadarbībā ar Lauku konsultāciju centru organizē konsultācijas un apmācību seminārus par zemes platību apsaimniekošanu, pieteikšanos LAD platībmaksājumiem.

Februāra un marta mēnešos aktuālas apmācības ir par elektronisko dokumentu sagatavošanu un iesniegšanu VID, deklarāciju aizpildīšanu, PVN atgriešanu.

Apmācībām tiek izmantota e-prasmju nedēļa. Apmācību procesam tiek piesaistīti speciālisti no VID, bankām.

Digitālajā nedēļā centrālā bibliotēka piedāvāja tikai tiešraides pasākumus, kas stāstīja par digitālajām iespējām un tehnoloģijām, kas aktuālas arī esošajā attālinātā darba, mācību un pašizolēšanās situācijā.

Pašvaldības, valsts institūciju un nevalstisko organizāciju informācijas pieejamība iedzīvotājiem

Lai saņemtu nepieciešamo informāciju par pašvaldības darbu, saistošajiem dokumentiem, pieņemtajiem lēmumiem, aktualitātēm, projektu ziņām, klientiem ir pieejamas pašvaldību mājas lapas : www.kraslava.lv un www.dagda.lv . Bibliotēku darbinieki palīdz lietotājiem atrast nepieciešamo informāciju internetā.

Visa novada informācija ir pieejama informatīvajos izdevumos “ Krāslavas Vēstis” un “ Dagdas Vēstis” , kuri ir pieejami visas reģiona publiskajās bibliotēkās. Informācija par aktualitātēm nevalstiskajās organizācijās, kuras darbojas pašvaldību teritorijās tiek publicēta novada domju mājas lapās. Par valsts institūciju darbību var uzzināt visās bibliotēkās, kurās pieejama informācija, jo domju lapās ir arī šo iestāžu banneri, uz kuriem uzklikšķinot atveras nepieciešamās interneta lapas.

Šajā laikā bija svarīgi savlaicīgi novadīt informāciju par MK rīkojumiem ārkārtas situācijā, novada domju pieņemtajiem lēmumiem, bibliotēkas lietotāju apkalpošanas kārtību.

Bibliotēkās izvietotas arī citu pašvaldības iestāžu un nevalstisko organizāciju pasākumu afišas un informatīvie materiāli par dažādiem pasākumiem un citām aktivitātēm pilsētā un novadā.

Elektroniskais katalogs kā pakalpojums – tabula “BIS ALISE izmantošana” + īsi, aprakstoši (vai visām reģiona bibliotēkām ir “ALISE”, kādus moduļus izmanto, kataloga veidošanas dinamika, lietotāju iespējas katalogā u. tml.)

Tabula “BIS ALISE izmantošana”

Reģions/ Pilsēta/ Novads	Bibliotēku skaits	Cik bibliotēkas strādā ar BIS ALISE un ALISE-i	Strādā ar moduļiem			Autorizēti lietotāji (2020) jaunie	Pasūtīts (Web) eksemplāru (2020)
			Cirkulācija	SBA	Komplektēšana		
	22	2	2	2	2	142	381

Tabula “Autorizētie lietotāji” pieaugums pa gadu

Autorizēti lietotāji (2018)	Autorizēti lietotāji (2019)	Autorizēti lietotāji (2020)	% salīdzinot ar iepr. gadu
803	584	142	-76%

Šobrīd centrālajā bibliotēkā tiek izmantoti BIS ALISE šādi moduļi: Pamatkonfigurācija (Komplektēšana, Katalogizācija, Z39.50 klients, Autoritatīvo datu kontrole, Klasifikācija, Lokālais OPAC, Svītrkodu druka, Administrācija), Cirkulācija (Lasītāju reģistrācija, Izdevumu izsniegšana/saņemšana, Pasūtījumu un rezervāciju apstrāde), WebPac (Saišu redaktors, Rezervēšana), Inventarizācija, Z39.50 serveris un Papildus DB – bibliotēkas veidotās datu bāzes (novadpētniecība, analītika).

Elektroniskajā kopkatalogā ir atspoguļotas 22 abu novadu bibliotēku krājumi. Ar ALISES programmatūru strādā 2 bibliotēkas.

Datu ievadi ALISES programmatūrā veic Krāslavas novada centrālās bibliotēkas, Dagdas novada bibliotēkas darbinieki. Dagdas novada bibliotēka veido ierakstus saviem jaunieguvumiem, pievieno eksemplāru ziņas esošajiem ierakstiem un veic savu krājumu rekatalogizāciju. Novada centrālās bibliotēkas speciālisti pēc pietādītajiem sarakstiem veido aprakstus 22 bibliotēku krājumiem. Katrai grāmatai tiek piešķirts svītrkods. Tiek veidots sūtījums, pēc kura inventāra grāmatā tiek veikti ieraksti.

Ierakstu skaits elektroniskajā katalogā ir **86442** Kopējais Krāslavas reģiona bibliotēku krājuma apjoms ir **139118** eksemplāri, no tiem kopkatalogā ir izveidoti apraksti **monogrāfiskajiem izdevumiem 135950** vienībām un **3171** turpinājumresursiem ar ziņām uz 01.01.2020. Publisko bibliotēku krājumi atspoguļoti 100% apjomā. Novadpētniecības ierakstu skaits ir **32847**.

No novadu bibliotēku krājumiem izslēgti **7803** monogrāfiskie izdevumi un ienākuši **7793** izdevumi.

Galvenā autoritatīvā datu bāze bibliotēkā sastāv **no 14361 terminiem**. No tiem **11621 personvārdi, 1772 priekšmeti, 687 institūcijas, 128 vietvārdi, 133 žanri**.

Digitalizācija – kopaina, īss situācijas apraksts

Krāslavas novada centrālā bibliotēka veic tikai to dokumentu digitalizāciju, kas saistīti ar Krāslavas un Dagdas novadu, ar tiem saistītiem notikumiem un cilvēkiem utt.

Sīkāk lasīt darba pārskata 8.nodaļā Novadpētniecība.

Iekšzemes un starptautiskais SBA

Bibliotēkas mērķis ir nodrošināt pakalpojumu pieejamību pēc iespējas tuvāk bibliotēkas lietotāju dzīves, darba vai mācību vietai. Ja meklētais nav atrodams Galvenās bibliotēkas krājumā, apmeklētājiem tiek piedāvāta iespēja pasūtīt nepieciešamo no Nacionālās bibliotēkas, no Latgales centrālās bibliotēkas, no reģiona publiskajām bibliotēkām. Vajadzības gadījumā lasītāju apkalpošanas nodaļā ikvienam tiek piedāvāta palīdzība sameklēt grāmatu Nacionālās bibliotēkas katalogā vai reģiona kopkatalogā, noskaidrot, vai tā ir pieejama, un pasūtīt.

2020.gadā SBA aktīva grāmatu apmaiņa notika starp Krāslavas novada centrālo bibliotēku un reģiona publiskajām bibliotēkām. No citām bibliotēkām saņemtas **258** grāmatas, bet uz citām bibliotēkām nosūtītas **479** grāmatas. Uz citām bibliotēkām nosūtītās grāmatas pārsvarā

bija daiļliteratūra latviešu un krievu valodā, nozaru literatūra, grāmatas kvalifikācijas celšanai un mācībām. Salīdzinājumā 2019.gadu, SBA izsniegums ir samazinājies par 255 izdevumiem.

Tabula “SBA rādītāji Krāslavas NCB”

SBA	2018	2019	2020
No citām Latvijas bibliotēkām saņemto dokumentu skaits	65	83	258
Uz citām Latvijas bibliotēkām nosūtīto dokumentu skaits	497	734	479

SBA izmanto gandrīz visas reģiona bibliotēkas, pieprasot izdevumus no novada Centrālās bibliotēkas krājuma, kā arī no sev tuvāko bibliotēku krājumiem, lai piedāvātu saviem lietotājiem plašākas iespējas izdevumu izvēlē, kas nav mazsvarīgi apstākļos, kad ir ierobežoti līdzekļi krājuma komplektēšanā. Savukārt Centrālā bibliotēka izmanto iespēju pasūtīt no reģiona bibliotēkām izdevumus, uz kuru nav savā krājumā, bet pagastu bibliotēkās tie ir mazāk pieprasīti.

Tabula “SBA rādītāji novadu bibliotēkās”

SBA	Dagdas novada bibliotēkas			Krāslavas novada bibliotēkas		
	2018	2019	2020	2018	2019	2020
No citām Latvijas bibliotēkām saņemto dokumentu skaits	502	443	551	776	855	893
Uz citām Latvijas bibliotēkām nosūtīto dokumentu skaits	550	574	580	984	1359	760

Gadu no gada statistiskie rādītāji mainās, vienu gadu saņemto izdevumu skaits pieaug, citu gadu – samazinās. Tāpat ir arī ar nosūtītajiem izdevumiem. Tas vairāk ir saistīts ar mācību programmām, jauno iepirkto iespaiddarbu daudzumu.

Problēmas un risinājumi bibliotēkas pakalpojumu un pieejamības jomā

Viena no lielākajām problēmām ir darbinieku nepietiekamās zināšanas IT jomā. Lai arī notiek nepārtrauktas apmācības, katrs jauninājums sagādā problēmas apgūšanā.

Nākošā problēma ir finansējums jaunu tehnoloģiju iegādei bibliotēkā. Lietotāji zina par jauninājumiem un iespējām, dažādiem aprīkojumiem, ko piedāvā kompānijas, bet bibliotēkai tas nav iegādājams un nav vajadzīgo speciālistu to apgūšanā.

Pandēmijas laikā bibliotēku darbinieki saskārās ar nepilnīga aprīkojuma nodrošinājumu, dažām no bibliotēkām nebija Web kameru, mikrofonu, slikts interneta nodrošinājums.

Problēmsituāciju risināšana deva unikālu pieredzi un deva iespēju saprast, kādas profesionālās zināšanas nepieciešams pilnveidot - kā strādāt Zoom, Microsoft Teams platformās.

Bibliotēku darbiniekiem iesaistoties projektos, veicināt jaunu inovatīvu pakalpojumu ieviešanu; lietotāju piesaistei attālināti, izmantot publicitātes pasākumus veicināt jaunu lietotāju piesaisti.

6. Krājums

Krājuma komplektēšanas politika un organizācija:

Krāslavas novada centrālā bibliotēka komplektējot krājumu, vadījās pēc izstrādātā dokumenta „**Krājuma attīstības koncepcija 2018.-2021.**”, kurā noteikta bibliotēkas krājuma veidošanas un papildināšanas politika (profila noteikšana), ir noteikti temati, par kuriem iegādājami iespaiddarbi u.c. dokumenti, dokumentu veidi, valodas, eksemplāru skaits un citi parametri. To izstrādājot tika noteikti krājuma veidošanas politikas galvenie mērķi un uzdevumi, vadoties pēc Krāslavas novada attīstības programmā 2018.-2022. noteiktajām prioritātēm (lauksaimniecība, tirdzniecība, uzņēmējdarbība, tūrisms, izglītība un kultūra, apstrādes rūpniecība), kā arī literatūra uzņēmējdarbības atbalstam un dažādo lietotāju grupu informacionālajām vajadzībām, iepriekšējās koncepcijas rezultātu analīzes, kā arī citu bibliotēku pieredzes.

Prioritātes krājuma komplektēšanā:

- augstvērtīgas latviešu oriģinālliteratūras komplektēšana;
- kvalitatīvas nozaru literatūras komplektēšana;
- jaunākās bērnu un jauniešu literatūras komplektēšana;
- novadpētniecības krājuma papildināšana ar jauniznākušiem izdevumiem;
- Krāslavas un Dagdas novadu bibliotēku kopkataloga kvalitātes nodrošināšana

Reģiona bibliotēkas kā prioritāti komplektēšanā pārsvarā min daiļliteratūru (latviešu un ārzemju), nozaru literatūru un bērnu literatūru. Bibliotēkas iespēju robežās nodrošina visas lasītāju vajadzības un pieprasījumus. Krājuma komplektēšana ietver arī bezatlīdzības ceļā saņemtus izdevumus (dāvinājumus), tie tiek saņemti gan no Latvijas Nacionālās bibliotēkas nodotajiem dāvinājumiem, gan no iestādēm un organizācijām, kā arī no privātpersonām

Pagājušajā gadā reģiona galvenā bibliotēka veica:

- Bibliotēkas krājuma komplektēšanu un piekomplektēšanu,
- Iespieddarbu pieņemšanu no pagastu bibliotēkām un apstrādi, kurās nav ALISES programmatūras,
- Elektroniskā kataloga veidošanu un rediģēšanu,
- Norakstīšanu,
- Metodisku un praktisku palīdzību reģiona bibliotēkām fonda sakārtošanā, gatavojoties bibliotēku akreditācijai.

Krājuma komplektēšanas finansiālais nodrošinājums.

Bibliotēka savu krājumu komplektēja tā, lai tas būtu aktuāls, atbilstu visām apmeklētāju grupām pēc vecuma, izglītības un tajā pašā laikā sniegtu mūsdienīgus informācijas pakalpojumus un veicinātu sabiedrības mūžizglītību.

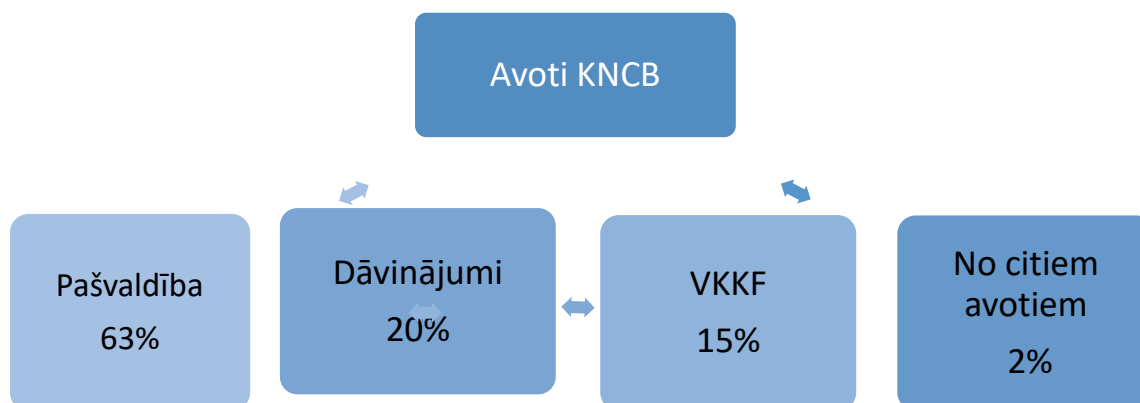
Tabula “Krājuma komplektēšanas finansiālais nodrošinājums Krāslavas novada centrālajā bibliotēkā”

	2018	2019	2020
Pašvaldības finansējums krājuma komplektēšanai	8135	9176	9051
<i>t. sk. grāmatām</i>	5444	6382	6604
<i>t. sk. bērnu grāmatām</i>	1387	1373	1736
<i>periodiskajiem izdevumiem</i>	2691	2794	2447
Finansējums krājumam uz 1 iedz. apkalpes zonā	0,96	1,10	1,11
Finansējums krājuma komplektēšanai kopā	8135	9176	9051

Salīdzinot ar 2019.gadu, krājuma finansējums palika nemainīgs. Pašvaldības finansējums krājuma komplektēšanai trīs gadu laikā ir stabils. 2020. gadā jaunu informācijas resursu iegādei izlietoti **9051 EUR**, no tiem **2447 EUR** periodikas abonēšanai. Finansējuma sadalījums **73%** grāmatu iegādei un **27%** periodikas iegādei norāda, ka grāmatu iegāde izvirzīta kā prioritāte.

Bibliotēkas krājums tiek komplektēts divās valodās latviešu un krievu, lielākoties vienā eksemplārā. Lasītāju apkalpošanas nodaļas krājums ir universāls. Iespēju robežās tiek komplektēta visu nozaru literatūra. 2020. gadā krājums tika papildināts ar uzzīņu resursiem, literatūru studiju atbalstam, mūžizglītībai

Iedzīvotāji atbalstīja “Draudzīgā aicinājuma” devīzi dāvināt grāmatas savai dzimtajai bibliotēkai un **69** lietotāji un citas ieinteresētas personas uzdāvināja **1020** izdevumus. Centrālās bibliotēkas krājums papildinājās par **147** izdevumiem par **EUR**, kas ir 19% no jaunieguvumu skaita.

Tabula “Krājuma komplektēšanas finansiālais nodrošinājums abos novados”

	Dagdas novads			Krāslavas novads		
	2018	2019	2020	2018	2019.	2020
Pašvaldības finansējums krājuma komplektēšanai	13226	16187	19196	18609	20289	19107
t. sk. grāmatām	8261	10740	13199	11864	13444	12564
t. sk. bērnu grāmatām						
t.sk. periodiskajiem izdevumiem	4965	5447	5997	6745	6845	6543
Finansējums krājumam uz 1 iedz. apkalpes zonā	1,80	2,20	2,69	1,16	1,27	1,26
Finansējums krājuma komplektēšanai kopā	13226	161187	19196	18609	20289	19107

Krājuma iegādei Dagdas novadā finansējums **palielinājies par 14%**, Krāslavas novadā **samazinājies par 6%**.

Rekatalogizācija

Visu reģiona 22 publisko bibliotēku krājumi jau 2016.gadā 100% apjomā rekatalogizēti un atspoguļoti Krāslavas un Dagdas novadu bibliotēku elektroniskajā kopkatalogā. .

Krājuma pārbaude - inventarizācija

Krājuma inventarizācija 2020.gadā veikta tikai Krāslavas novada centrālās bibliotēkā, atbilstoši BIS ALISE inventarizācijas versijas nosacījumiem. Inventarizācijas rezultātā konstatēts, ka iztrūkst **352** grāmatu eksemplāri uz kopējo summu **322,00 EUR**. Trūkstošie eksemplāri tika norakstīti, kā brīvpieejas apstākļos nozaudētie dokumenti. Inventarizācija arī atklāja, ka netika uzskaitīti **177** eksemplāri 2020.gada periodikas. Kopumā visi uzskaites dokumenti tika noformēti atbilstoši krājuma uzskaites noteikumiem.

Inventarizācija ļāva caurskatīt arī repozitārija krājumu, izvērtēt viena vai otra izdevuma nepieciešamību, tā stāvokli un atlasīt norakstīšanai nolietotos un pēc satura novecojušos izdevumus.

Inventarizācija tika veikta arī Krāslavas novada Kalniešu pagasta bibliotēkā. Inventarizācijas rezultātā, komisija konstatēja, ka visi izdevumi atrodas bibliotēkas krājumā un neviens nav nozaudēts. Komisija ieteica norakstīt pēc satura novecojušās un nolietotās grāmatas.

Krājuma rādītāji

Tabula “Krājuma rādītāji Krāslavas novada centrālajā bibliotēkā

	2018.	2019.	2020
Jaunieguvumi	3303	2727	2903
Grāmatas	1848	1621	1611
t. sk. latviešu daiļliteratūra	192	208	238
t. sk. bērniem	621	338	69
Izslēgtie dokumenti	4188	6054	2769
Krājuma kopskaits	42228	38933	39032

Grāmatu krājuma apgrozība	1,73	1,73	1,71
Periodisko izdevumu apgrozība	9,85	8,46	6,85

Analizējot bibliotēkas krājumu, **89%** sastāda grāmatas un **11%** periodiskie izdevumi. Pārskata periodā saņemti **2903** jaunieguvumi. Gada beigās veiktā jaunieguvumu analīze, liecināja, ka **60 %** no iepirktajiem izdevumiem bija daiļliteratūra, **26 %**- pirmskolas un jaunāko klašu bērnu literatūra, **14%** - nozaru literatūra.

No visiem jaunieguvumiem latviešu valodā ir **51%** ir latviešu valodā, **46%** - krievu valodā un **3%** svešvalodās. Lielais iepirkto izdevumu skaits krievu valodā ir saistīts ar iedzīvotāju nacionālo sastāvu.

Salīdzinot ar iepriekšējiem gadiem, samazinājies norakstīto izdevumu daudzums, jo gadu no gada caurskatītais krājums ir atbrīvots no novecojušas un nolietotas literatūras. Grāmatu krājuma apgrozība palikusi iepriekšējā līmenī, samazinājies periodisko izdevumu izsniegums.

Pateicoties projektam “**Vērtīgo grāmatu iepirkums Latvijas publiskām bibliotēkām**” Krāslavas un Dagdas novadu bibliotēku krājumi tika papildināti ar augstvērtīgiem pēdējo gadu izdevumiem kopā par **991** izdevumu uz summu **8472,20 EUR**. Ievērojamu daļu no saņemtās literatūras ir atvēlēta daiļliteratūrai, kas pagastu bibliotēkās lietotājiem dot iespēju iepazīt jaunāko oriģinālliteratūru, svaigākos tulkojumus, kā arī klasisku un hrestomātisku tekstu jauniem izdevumiem.

Tabula “Krājuma rādītāji novadu bibliotēkās”

	Dagdas novads			Krāslavas novads		
	2018	2019	2020	2018	2019	2020
Jaunieguvumi	6849	5387	6343	8462	7580	7930
Grāmatas	4051	2712	3205	4643	4289	4591
t. sk. latviešu daiļliteratūra	576	655	954	683	858	1021
t. sk. bērniem	994	666	888	1122	870	999
Izslēgtie dokumenti	6471	5274	6676	8658	10520	7248
Krājuma kopskaits	73747	73860	73527	104273	101365	102042
Grāmatu krājuma apgrozība	0,88	0,88	0,74	1,05	1,02	0,93
Periodisko izdevumu apgrozība	5,77	5,96	4,60	5,56	5,10	4,29

Neskatoties uz to, ka ir projekta ietvaros bibliotēkās ienāca lielāks izdevumu skaits, bibliotēku darbinieki regulāri iepirka no grāmatu bāzēm jaunāko literatūru, sekojot jaunākajiem izdevumiem, ko iesaka LNB sagatavotas rekomendācijas “Literatūras ceļvedī” un Bibliogrāfijas institūta informatīvajā biļetenā “Latvijas jaunākās grāmatas”. Bibliotēkas lietotāji daudzi ir zinoši, regulāri seko jaunajiem izdevumiem un prezentācijām, tādēļ uzreiz vēlas redzēt bibliotēkas plauktā izdoto jauninājumu.

Abu novadu bibliotēku galvenais komplektēšanas uzdevums 2020. gadā bija – **veidot kvalitatīvu, lietotāju pieprasītu krājumu, pievēršot uzmanību mainīgām lietotāju vajadzībām, veicināt izglītības iespējas, konkurētspēju darba tirgū un saturīgu brīvā laika izmantošanu.**

2020.gadā abu novadu bibliotēkām finansiālais nodrošinājums krājuma iegādei bija **38303 EUR**, kas par **1827 EUR** vairāk.

Vidēji reģionā **uz 1 deklarēto iedzīvotāju** tika izmantoti **1,74 EUR** krājuma iegādei.

t.sk. grāmatu iegādei Krāslavas novadā – **0,83 EUR**.

Dagdas novadā – **1,91 EUR**

Lauku bibliotēkās ir interese par preses izdevumiem. Bibliotēkas piedāvā plašu spektru, organizē aptaujas pirms izdevumu pasūtīšanas, lai izzinātu pieprasītos izdevumus. Presei atvēlētā summa sabalansēta ar iepirkto grāmatu summu t. i. 1/3 presei, 2/3 grāmatām. Tiek ievērotas arī bērnu intereses, jo pasūtīti vairāki izdevumi šai lasītāju grupai.

Kopā reģionā presei atvēlēti **12540 (+ 582 EUR)**.

Vidēji reģionā **uz 1 iedzīvotāju – 0,57 EUR**.

Datubāzes

Lietotājiem tiek piedāvātas gan pašu veidotās datu bāzes, gan abonētās, gan pašvaldību dokumentu datu bāze, LNB elektroniskais katalogs un nacionālās bibliogrāfijas analītikas datu bāze, Latvijas un ārvalstu bibliotēku elektroniskie katalogi un novadpētniecības datu bāzes, Internet resursi un datu bāzes.

Tabula “Bibliotēkā pieejamo datubāzu izmantojums”

Datubāze	2018	2019	2020
Letonika	878	950	5737
News	524	82	1037

Pārskata periodā ir Letonikas datu bāzi izmantojuši novada centrālās bibliotēkas attālinātie. Ir bijušas 1096 sesijas ar 2599 skatījumiem. Resurss tik plaši izmantots gadījumos, kad bibliotēkā nav īslaicīgi pieejami latviešu literatūras klasiķu darbi.

Datu bāzu popularizācijai izmanto:

- Bibliotēkās izvietoto informāciju par datubāzu lietošanas iespējām;
- Izdales materiālus par pieejamajām datubāzēm;
- Individuālās konsultācijas;

Informācija bibliotēkas mājas lapā, sociālajos tīklos.

Datubāze news.lv ir izcils palīgs informācijas meklēšanai tieši Latvijā izdotajos laikrakstos.

Krājuma un datubāzu popularizēšana.

- Literatūras izstādes,
- Jauno grāmatu dienas kopā ar literatūras apskatiem,
- Informācija par jaunajām grāmatām un sarakstiem bibliotēkas mājaslapā,
- Literatūras saraksti novadu laikrakstā “Ezerzeme”
- Aizvadītajā gadā uzmanība pievērsta krājuma popularizēšanai sociālajos tīklos. Informācija par grāmatu jaunumiem regulāri atspoguļojas Facebook
- Literārās tikšanās ar autoriem, grāmatu prezentācijas online
- Elektroniskais kopkatalogs
- SBA iespēju popularizēšana

Bibliotēkas krājums tiek popularizēts arī ar veidotajām tematiskajām, atceres, jubileju un informējušām izstādēm lasītavā un abonementā.

Datu bāzes tiek popularizētas arī e-prasmju nedēļas pasākumos un Droša interneta dienā, kad bibliotēkā ir speciālie pasākumi. Tiek izmantotas informācijpratības stundas ar praktiskiem uzdevumiem “ Atrodi datu bāzē Letonica.lv. ”

Klientu ērtībai tiek piedāvāti Latvija.lv pakalpojumi Dzīves notikumi, Parakstīšanās par vēlētāju iniciatīvām, Dzīvesvietas deklarācija, Nekustamā īpašuma nodokļa apmaksa tie ir pakalpojumi, kurus pieprasa klienti.

Darbs ar parādniekiem

Pārskata periodā darbs ar lasītājiem – parādniekiem, sekojot bibliotēkas lietotāju paradumiem, ir bijis regulārs. Par nenodotiem informācijas resursiem lietotāji tiek savlaicīgi informēti telefoniski, gan e- pasta veidā. Lietotāju ērtībai tiek piedāvāti autorizācijas dati, kas attālināti ātri, ērti un sev izdevīgā laikā ļauj pagarināt izvēlētos nosaukumus. Daudz problēmu radīja pandēmijas laikā veiktie ierobežojumi bibliotēkas apmeklējumiem, Iedzīvotāji, kuri ir bezdarbnieki, no nelabvēlīgām ģimenēm neatgriez izdevumus.. Bieži atgrieztā literatūra ir neizmantojama nākamajiem lietotājiem, jo tiek atgriezta saplēstā un sasmērētā veidā.

Ievērojot jauno datu aizsardzības likumu, šis darbs ir kļuvis daudz problemātiskāks. Bibliotēkas kļūst beztiesiskas paņemto izdevumu atgriešanā.

Lai arī kavējuma nauda par laikā neatdotiem iespeddarbiem iekasēta netiek, bieži gadās, ka izdevumus vienkārši neatdot. Tad šie izdevumi ir jāizslēdz no krājuma, veicot BIS Alise pie reģistrētā bibliotēkas lietotāja īpašu atzīmi par parādu, saistību nenokārtošanu Ilglaicīgiem parādniekiem uz laiku, kamēr netiek nokārtotas saistības ar bibliotēku, tiek liegts izmantot reģiona bibliotēku pakalpojumus.

Ar bibliotēkas krājumu saistītās problēmas un to risinājumi, vajadzības.

Krājuma komplektēšanā tiek izmantoti tradicionālie krājuma attīstības kritēriji (tematika, komplektēšanas līmenis un mērķauditorija).

Komplektēšanas galvenais kritērijs – mūsdienīga, kvalitatīva, aktuāla, lietotāju izglītošanai, brīvā laika pavadīšanai noderīga satura izdevumu iegāde.

Ir lietas, kas nav atkarīgas no bibliotēkas, piemēram, finansējums. Izdevumu cenas ir ļoti augušas, tāpēc iepirkto grāmatu skaits kļūst arvien mazāks. Krājuma attīstībā vairāk tiek domāts pie krājuma kvalitātes, nevis kvantitātes.

Ierobežotā finansējuma apstākļos daudzās pagastu bibliotēkās krājuma komplektēšanā - vēl aktīvāk jāizmanto SBA un sadarbība krājumu komplektēšanā blakus esošo pagastu bibliotēkās. Bibliotēku darbiniekiem aktīvāk jāpievēršas savu krājumu popularizēšanai, veidojot literatūras apskatus, piedāvājot tos dažādām mērķauditorijām utt.

7. Darbs ar bērniem un jauniešiem

Darba ar bērniem un jauniešiem raksturojums un vispārējie rādītāji.

Darbs ar bērniem un jauniešiem ir ilgtermiņa un tas virzīts uz perspektīvu attīstību. Bibliotēkas darbā ar bērniem un pusaudžiem svarīgākais ir nezaudēt saikni ar bērniem.

Bibliotēku uzdevums:

- ❖ jaunu lasītāju (bērnu un jauniešu) iesaistīšana bibliotēkās,
- ❖ bibliotēkas darba organizēšana ar bērniem un jauniešiem, tā popularizēšana, publicitāte,
- ❖ literatūras popularizēšana dažādos lasīšanas veicināšanas pasākumos,
- ❖ piedalīšanās mērķprogrammas "Lasīšanas veicināšana un bibliotēkas pakalpojumu attīstīšana" I. posmā "Bērnu/Jauniešu/ Vecāku žūrija"
- ❖ piedalīšanās konkursos "Drošs internets", E-prasmju nedēļā, u.c.

Krāslavas un Dagdas novadu 13 skolās un 4 PII iestādēs 2020./2021. m. g. mācās 2202 audzēkņi. **22 abu novadu bibliotēkas sniedz pakalpojumus 2412 bērniem**, t.sk.pirmsskolas un skolas vecuma bērniem, ka arī citu Latvijas skolu audzēkņiem skolēnu brīvdienu laikā.

Vispārīgie rādītāji

Rādītāji	2018	2019	2020	Salīdzinājums ar 2019.gadu
Bērnu un jauniešu (t.sk. 5.g.un 6.g.) skaits PII un vispārīzglītojošās skolās	2866	2408	2202	-9%
Lietotāju skaits	2631	2561	2412	-6%
% no kop. skolēnu sk.	92%	102%	109%	+7%
Apmeklējumu skaits	36562	41737	22335	-47%
Izsniegums	40135	37777	29758	-21%
Krājuma papildināšana	2116	1536	1911	+20%
Naudas summa	5862	5213	5564	+6%
BJŽ kolekcijas grāmatas	85	113	254	+56%

2020.gads raksturojās ar kopējo bērnu un jauniešu skaita samazināšanos, vairāk nekā par 200 bērniem. Tas saistās arī ar pārējo rādītāju kritumu – lietotāju skaitu, apmeklējumiem, izsniegumiem. Lielais procentuālais aptvērums ir saistīts ar to, ka brīvdienās atbrauc ļoti daudz galvaspilsētas un citu pilsētu skolēni, kuri vismaz uz neilgu laiku kļūst par bibliotēkas lietotājiem. Pandēmijas laikā pakalpojumi arī bērniem bija nepieejami. Nelielā atslodze

vasaras sezonā uzlaboja bērnu aktivitāti, bet neatgriezta prieku apmeklēt bibliotēkas. Lielā migrācija un skolu slēgšana veic neatgriezeniskus procesus, kad lauku teritorijas paliek arvien tukšākas vai pilnīgi atsevišķas vietas izmirst.

Vasaras mēnešos, kad sāk izmantot ieteicamos literatūras klāstu mācību programmu apguvei, interese par grāmatām ir lielāka. Attālinātās mācības un mājsēde skolēniem liek pievērsties vairāk tehnoloģiskiem rīkiem. Bibliotēku darbiniekus mājās vai ietilgušais process ar daudzu skolēnu mācību un radošo aktivitāšu ierobežošanu arī nākotnē neietekmēs bibliotēku apmeklējumu vajadzību. Novada centrālajai bibliotēkai ir laba sadarbība ar PII “Pīlādzītis” un “Pienenīte”, kuri regulāri apmeklē bibliotēku, piedalās pasākumos un bibliotēkas darbinieki organizē pasākumus uz vietām bērnu dārzos.

Metodiskā un konsultatīvā darba organizācija attiecībā uz šo darba virzienu.

Krāslavas NCB Bērnu literatūras nodaļas vadītāja un metodiķe veic konsultatīvo darbu ar reģiona bibliotēkām:

- ❖ Konsultāciju sniegšana klātienē, telefoniski, elektroniski profesionālajos jautājumos par darbu ar bērniem reģiona bibliotēkās, t.sk. novadu skolu bibliotēkās;
- ❖ koordinē Bērnu žūrijas aktivitātes reģiona bibliotēkās un organizē noslēguma pasākumu - Lielos Lasīšanas svētkus novadu bērniem;
- ❖ koordinē “Skaļās lasīšanas” sacensību aktivitātes, piedalās vietējos konkursos un organizē reģionālo noslēguma pasākumu;
- ❖ informē par LNB Bērnu literatūras centra aktivitātēm, piedalās semināros un informē reģionu bibliotēku darbiniekus par aktuālāko darbību ar bērniem un jauniešiem;
- ❖ veic bibliotēku apmeklējumus un konsultācijas uz vietām reģiona bibliotēkās par darbu ar bērniem, par bērnu/jauniešu literatūras krājumu u.c.

Bibliotēku krājuma veidošana un papildināšana, jaunieguvumu proporcionalitāte, salīdzinot iegādāto pieaugušo un bērnu/jauniešu literatūru un lasītāju sastāvu, alternatīvo lietu komplektēšana..

Komplektējot krājumu novadu bibliotēkas un bērnu literatūras nodaļas pamatprincips bija - kvalitatīvs bērnu literatūras krājums, saskaņā ar bibliotēku krājumu attīstības koncepcijām. Mūsdienā digitālajā pasaulē galvenais ir krājuma atbilstība bērnu/jauniešu vajadzībām un interesēm, tam nav jābūt apjomīgam.

Mācību procesa sekmīgai apguvei nepietiek ar interneta resursiem, te nozīmīga loma ir bibliotēkas veiksmīgi komplektētajam krājumam – uzziņu literatūrai dažādās nozarēs, enciklopēdijām, vārdnīcām, kas arī tika iegādātas aizvadītajā gadā. Ne mazāk svarīgu krājuma daļu sastādīja izdevumi mazo lasītāju pirmajai saskarsmei ar grāmatu, latviešu oriģinālliteratūra bērniem/jauniešiem, izdevumi saturīgai brīvā laika pavadīšanai, galda spēles.

Krāslavas NCB bērnu literatūras nodaļa papildināta ar **529** jauniem izdevumiem, norakstīti – **103**, krājums sastāda **7464** vienības. No pašvaldību budžeta krājuma iegādei **iztērēti 1668 EUR** grāmatu iegādei un **332 EUR** preses abonēšanai. Abonēti ir **15** izdevumi. Tas sastāda **22%** līdzekļu no centrālās bibliotēkas esošajiem krājuma līdzekļiem. No Bērnu žūrijas saņemti **7** izdevumi, no projekta “Vērtīgu grāmatu iepirkums publiskajām bibliotēkām” – **28**, dāvinājumos **218** eksemplāri. Dokumentu skaits uz 1 lietotāju bērnu nodaļā ir **-5,9** un uz 1 lasītāju ir iztērēti – **1,57 EUR.(+0,13)**

Krāslavas novada bibliotēku krājums ir papildinājies ar **1059** izdevumiem bērniem, bet izslēgts ir **121** izdevums un kopējais krājums sastāda -**12816** vienības

Dagdas novada bibliotēku krājums bērniem un jauniešiem papildinājies ar **852** vienībām, norakstīti **431** izdevums un kopējais krājums ir **9485** eksemplāri.

Reģiona bibliotēku krājums ir papildinājies ar **1911** izdevumiem bērniem, bet izslēgts ir **535** izdevumi un kopējais krājums sastāda -**22301** vienības

.Bibliotēkas saņēmušas Bērnu/Jauniešu/ Vecāku žūrijas kolekcijas grāmatas kopā **254**, uz summu **2027 EUR**, pārējās ir iepirktas par pašvaldību līdzekļiem.

Iepriekšējā periodā bibliotēkās ienāca daudz izglītojošo spēļu un puzzles. Lai vairāk nodarbinātu un aizrautu bērnus ar interesantām nodarbēm, visu vecumu bērniem tika piedāvātas galda spēles. Ieinteresēto skaits bija pietiekami plašs.

Secinājumi:

Bibliotēku krājuma veidošana un papildināšana pagājušajā gadā bija mērķtiecīga, jaunieguvumu skaits pārsniedza iepriekšējā gada līmeni .

Dagdas un Krāslavas novadu bibliotēku krājuma veidošanā vienmēr vērā tiek ņemts pašvaldību finansiālais atbalsts, lasītāju vēlmes un pieprasījums. Veiktās aptaujas liecina par lasītāju pozitīvu bibliotēkas pakalpojumu novērtēšanu Dagdas un Krāslavas novadu bibliotēkas.

Uzziņu darbs, pakalpojumi, prasmju un iemaņu attīstīšana, pasākumi dažāda vecuma grupām

Tāpat kā pieaugušo literatūras nodaļā, tā bērnu literatūras nodaļas speciālisti sniedza tematiskās, faktogrāfiskās, precizējošas uzziņas.

Uzziņu darbs tika veikts, izmantojot tradicionālus avotus (enciklopēdijas, vārdnīcas, nozaru literatūru, periodiskos izdevumus, tematiskās mapes) un elektroniskos avotus.

Vidēji nedēļā katrā bibliotēkā tiek sniegtas 10 uzziņas. Pieprasījumu skaits palielinās skolu projektu nedēļās, karjeras dienās, zinātniski pētniecisko darbu rakstīšanas laikā, prezentāciju veidošanā mācību priekšmetu nedēļās. Aktuāls novadpētniecisko materiālu pieprasījums.

Tiek veicināta lasītāju e-prasmju attīstīšana, iesaistot audzēkņus dažādās aktivitātēs, piemēram, e-prasmju nedēļā un Drošā interneta dienās.

Regulāri tiek organizētas jauno grāmatu izstādēs. Par katra mēneša aktivitātēm lasītāji tiek informēti bibliotēku mājas lapās, blogos, novadu laikrakstos. Lasītāji sekmīgi izmanto e-katalogu.

Krāslavas novada centrālā bibliotēka 2020.gadā izstrādāja interešu klubiņā” “Supervaroņi Internetā” programmu “ **Mēdijpratības pamati pirmskolniekam**” . Klubiņa mērķis sniegt teorētisku un praktisku priekšstatu 5.-6. gadīgajiem pirmskolas bērniem mēdijpratībā, izmantojot bilžu grāmatas, radošās aktivitātes, praktiski izmantojot internetu.

Programma ietver sevī:

- bilžu, interaktīvo grāmatu iepazīšanu,

- Skaļas lasīšanas un atstāstīšanas iemaņu attīstīšanu,
 - Bērnu zināšanu un prasmju pilnveidošanu, ievērojot datora un interneta lietošanas noteikumus,
 - Dažādu tehnoloģiju lietošanas paradumus ģimenē un to izzināšanu,
 - Praktiskas nodarbības ar grāmatām.
- Nodarbības vada centrālās bibliotēkas darbinieki, izmantojot bibliotēkas aprīkojumu un tiešsaistes platformu Zoom.

Bibliotēkas iniciatīva guva lielu atbalstu, īpaši pirmsskolas izglītības iestādē “ Pīlādzītis”. Bērniem patīk šīs nodarbības, īpaši šajos apstākļos, kad liegtas ekskursijas, pastaigas ārpus bērnu dārzu teritorijām.

Veiksmīgās lasīšanas veicināšanas aktivitātes.

Lai veicinātu interesi par grāmatu, tiek organizēti lasītveicināšanas pasākumi bērniem un jauniešiem. Viens no lielākajiem lasītveicināšanas pasākumiem ir “ Bērnu, jauniešu un vecāku žūrija”, kurā bērni lasa sava prieka pēc, gūst pozitīvu , izglītojošu un neaizmirstamu pieredzi .

2020.gadā LNB lasīšanas veicināšanas **programmai „Bērnu, jauniešu un vecāku žūrija”** apritēja 20. gads. Visus šos gadus programma nodrošināja piekļuvi interesantai lasāmvielai it visur, kur ir bērni, un iesaistīja priekšpilnā sacensībā jaunos lasītājus, lai noteiktu gada populārākās grāmatas pasaulē.

Programmas statistika liecina, ka 2019. gadā žūrijā un lasīšanas maratonā ir piedalījušies **350 lasītāji** no 14 Dagdas un Krāslavas novada bibliotēkās, Ezernieku vidusskolas un Poļu pamatskolas bibliotēkām. Katras lasīšanas grupas bērni tika sveikti savās skolās vai bērnu dārza grupās. Pirmsskolas izglītības iestādēs sagatavošanās grupu bērni stāstīja, kuras grāmatas viņi lasīja kopā ar audzinātāju un kuras mājās. Varavīksnes vidusskolas audzēkņi darbojās radoši un 7.klase organizēja mini konferenci par izlasītajām BJŽ 11 grāmatām. Savās prezentācijās viņi reklamēja grāmatas, stāstot par autoriem , galvenajiem varoņiem un kā lietderīgi pavadīt brīvo laiku.

Visiem lasīšanas veicināšanas dalībniekiem – skolēniem, skolotājām un vecākiem bija sagatavotas LNB un KNCB pateicības un dāvanīgas par aktīvu dalību „Bērnu/Jauniešu/Vecāku žūrijā 2019”. Diemžēl Lielos Lasīšanas svētkus nācās atcelt un tie notika virtuāli, kuros tika suminātas aktīvākās bibliotēkas, lasītāji, pedagogi, vecāki.

Savus aktīvākos BJŽ dalībniekus katra bibliotēka sumināja atsevišķi, lai neradītu lielu bērnu koncentrāciju.

12. martā Krāslavas NC bibliotēkā notika **Nacionālās Skaļās lasīšanas reģionālā sacensība**. Jau trešo gadu Dagdas un Krāslavas novadu skolu 5. un 6. klašu audzēkņi ir iesaistījušies skaļajā lasīšanā. Šogad 335 abu novadu skolēni veiksmīgi darbojās jaunajā lasīšanas kampaņā. Skaļā lasīšana palīdz pilnveidot bērnu prasmes izvēlēties piemērotu un interesantu literatūru lasīšanai, sekmē interesi par lasīšanu un grāmatām, saliedē bērnus kopīgām lasīšanas aktivitātēm. Par Nacionālās Skaļās lasīšanas reģionālās sacensības

čempionu kļuva Krāslavas pamatskolas 6.b klases skolēns Emīls Grišāns, kurš pārstāvēja

reģionu valsts finālā.

Aktīvs darbs norit Dagdas novada bērnu literatūras nodaļā Jau septīto gadu notiek lasītveicināšanas konkurss “**Visčaklākais lasītājs Bērnu literatūras nodaļā**”. Gada garumā bibliotekāri seko un pēta: ko skolēni lasa, cik daudz lasa, cik čakli nes atpakaļ izlasītās grāmatas. Ar zīmogu kartiņas palīdzību uzzināti VISČAKLĀKIE LASĪTĀJI 1. – 5. klašu vecumposmā Bērnu literatūras nodaļā un tad lielajā pasākumā sumināsim tos skolēnus, kuriem grāmatu lasīšana ir viena no mīļākajām nodarbībām.

Lai sekmīgi veicinātu bērnu lasīšanas un klausīšanas prasmi, svarīgi veidot skaļās lasīšanas nodarbības, iesaistot dažāda vecuma bērnus. Bērni iemācās cienīt citus. Ir lielāka interese klausīties, ja klausāmo tekstu dzird dažādi (katrs izjūt un lasa savādāk, tas ir interesanti). Izvēlēties, protams, saistošu literatūru. Grāmatas vākam noteikti ir jābūt saistošam. Ja bērniem mutiski grūti paust savu attieksmi par izlasīto, kautrējas to darīt, tad droši var piedāvāt uzzīmēt. Bērniem patīk, ja bibliotekārs “neuzbāžas” ar grāmatām, bet padara situāciju motivējošu, nepiespiestu, bet tomēr neapzināti vajadzīgu, piemēram, lai aizpildītu krustvārdu mīklu, informācija neizbēgami jāsameklē grāmatā; lai precīzi aizpildītu zinātnisko eksperimentu, noteikumi jāizlasa grāmatā; lai radošajās nodarbībās izveidotu pasaku tēlu, vizuālais apraksts jāsameklē grāmatā.

Aktuālas ir **klašu ekskursijas uz Bērnu literatūras nodaļu**. Tās ir gan informatīvas, gan tematiskas, atkarībā no skolotāju vēlmēm. Turpinās arī PII “Saulīte” audzēkņu pirmo tikšanos ar Bērnu literatūras nodaļu, šis pasākums prasa īpašu sagatavotību, jo pirmsskolas vecuma bērniem no pasākumiem paliek atmiņā emocijas.

2020. gads Dagdas bibliotēkas Bērnu literatūras nodaļas bija nozīmīgs, izveidota **radošā komanda “Spridzekļi”**, kuru pārstāv 1. - 4. klašu skolēni. Tiek organizētas regulāras vai atsevišķas nodarbības, aicināti tajās piedalīties gan radošo komandu, gan visus interesantus. Parasti pasākumu norises laiks – skolas brīvlaiki, darbdienu pēcpusdienas. Daudziem bērniem Bērnu literatūras nodaļa kļuvusi par pulcēšanās vietu, kas apliecina – viņiem te interesanti. Nodarbībās tiek izmantotas daudzveidīgas pasākumu metodes un formas. Radošā darbnīca “Iepin vainagā veiksmi visam gadam”, mācījās pīt īpašo Jāņu vainadziņu un pļavu puķes skaisti sakārtot, veidojot Jāņuzāļu pušķi. Darbojoties uzzināja, ka ikkatram ziedam piemīt īpašs spēks un enerģija.

Galda spēļu pēcpusdienas – lieliska un saturīga brīvā laika pavadīšana. Bērnu literatūras nodaļā visu vasaru mazie lasītāji piedalījās galda spēļu apgūšanā, kuras rosināja uz sarunu, komunikāciju iemaņām, priecāties par citu veiksmēm un uzvarām.

Brīvo laiku bibliotēkā mīl pavadīt Indras skolas bērni.

Asūnes bibliotēkā notika pasākums „veltīts lasīt un rakstītprasmes dienai. Pasākumā piedalījās Dagdas pilsētas pirmsskolas izglītības iestādes "Saulīte" audzēkņi, kopā ar skolotāju A.Jeremenoku.

Ezernieku pagasta bibliotēkā skolēni svinēja Dzejas dienu **“Dzejas svinēšanas laiks ir klāt”**. Šogad Aspazijai 155 gadi. Godinot jubilāri, notika pasākums skolas vecuma bērniem **"Saulains stūrītis"**. Pasākuma dalībnieki lasīja Aspazijas dzeju, skatījās multfilmu "Sēd uz sliekšņa pasaciņa" un izveidoja Saules koku. Ezernieku vidusskolas 4. klases skolēni apmeklēja bibliotēku un piedalījās dzimtās valodas dienai veltītajā pasākumā **"Starp tevi un mani ir valoda"**

Andrupenes pagasta bibliotēkā mazie apmeklētāji spēlēja pirkstiņleļļu galda teātri, lasīja **„Jautrās pasakas”** un kopā ar mazo brašuli pelīti devās aizraujošā lasīšanas piedzīvojumā.

Visā Latvijā no 5. - 11. oktobrim norisinājās akcija **Labo darbu nedēļa 2020**. Tā ir nedēļa, kad visa Latvijas sabiedrība tika aicināta paveikt lielus vai mazus darbus. Darbu, kas ir pašu ierosināts, izplānots un īstenots. Šis gads ir īpašs ar to, ka pastāvot pulcēšanās ierobežojumiem, nelielās grupās, klasēs var veikt savu labo darbu. Andrupenes bibliotēkā notika grāmatu labošanas darbnīca.

Lai arī Izvaltas pagastā nav skolas, bibliotēkā notika Skaļās lasīšanas pasākums 5. klases skolēniem kopā ar skolotāju Ingrīdu Barševsku.

Piedrujas bibliotēkā svinēja **ĀBOLU SVĒTKUS!** Svētki bija visiem, kam svarīga lauku vide - svaigs gaiss, miers un ābolu smarža, mūs nebaidīja vārds “rudens” vai “mazliet lietains laiks”. Pasākuma tika izlikta no āboliem Latvijas karti.

Ēnu dienu pasākums notika **Piedrujas bibliotēkā**. Skolēni iejutās pagasta bibliotēkas ikdienas gaitās un apzinājās dažādos bibliotekāra pienākumus. Ēnotājiem bija gan jādarbos analītiski un loģiski, apstrādājot grāmatas un iepazīstoties ar datubāzēm, kā arī jādarbos radoši, mēģinot izveidot izstādi bibliotēkā. Dienas otrajā pusē skolēni apguva Letonikas datubāzi un demonstrēja savas jauniegūtās prasmes citiem: gan mēģinot paši atrast potenciālo lasītāju interesējošo informāciju, gan pamācot datubāzes lietošanā citus. Noslēgumā visi secināja, ka darbs bibliotēkā ir dinamisks, daudzveidīgs un pieprasa spēju būt elastīgam un atvērtam visam jaunajam.

Interesanti pasākumi aicināja apmeklēt Robežnieku pagasta bibliotēku **“ Burvīgie ievārijumi”**, **“ Podziņu otra dzīve”** Konstantinovas pagasta bibliotēkā, **“Vasaras radošās idejas”** - radošas nodarbības Andzeļu pagasta bibliotēkā, Sveču liešanas darbnīca – Bērziņu pagasta bibliotēkā,

Gatavojoties Vispasaules kaķu dienai, Krāslavas novada centrālā bibliotēka izsludināja bērnu zīmējumu konkursu “**Ak, šie kaķi!**”. Pasākumā piedalījās negaidīti liels skaits dažāda vecuma bērnu. Tika iesniegti 118 zīmējumi no Krāslavas pamatskolas, Varavīksnes vidusskolas, Krāslavas Valsts ģimnāzijas, grāfu Plāteru Poļu pamatskolas, PII “Pienenīte”, BJC kluba “Saulsvece”, kā arī individuālie zīmētāji.

Centrālajā bibliotēkā bija noformēta plaša izstāde ar bērnu darbiem. Žūrijas komisija, kuras sastāvā bija arī mākslas skolas pedagogi, noteica 10 labākos darbus. Diemžēl sakarā ar ārkārtas situāciju valstī, par izstādi varēja lasīt bibliotēkas mājas lapā un apskatīt zīmējumus sociālajos tīklos.

Otrs zīmējumu konkurss, kura organizēšana ar Krāslavas pašvaldības policiju, bija veltīts bērnu drošībai vasaras mēnešos “**Mana vasara – droša vasara**”

Bibliotēkas sadarbības tīkls bērnu un jauniešu apkalpošanā, nozīmīgākie partneri, sadarbības vērtējums

❖ Kā galvenie sadarbības partneri ir pirmskolas izglītības iestādes Krāslavā “Pīlādzītis” un “Pienenīte” BLŽ aktivitāšu organizēšanā, projektā “Rītausmas lasījumi”, zīmējumu konkursu organizēšanā.

Dagdas novada bibliotēkā bērnodarzs “Saulīte”, organizējot “Rīta stundas mazajiem”, klausoties pasakas, noskatoties prezentācijas, veidojot nelielus darbiņus pašu rokām, BJŽ grupas “Bitīte” ekspertiem.

Pirmskolnieku grupiņās no PII nāk uz Andrupenes, Skaistas, Robežnieku, Indras, Ezernieku pagastu bibliotēkām iepazīties ar jaunajām grāmatiņām, zīmēt, darboties.

❖ Krāslavas Valsts ģimnāzijas, Poļu pamatskolas un Krāslavas Varavīksnes vidusskola BJZ aktivitāšu organizēšanā, “Skaļās lasīšanas” pasākumu organizēšanā uz vietām skolās, dalība konkursos.

Dagdas novada bibliotēka ar vidusskolu bibliotekāro stundu organizēšanā “Gribu būt lasītājs”, “Izlasi pats – iesaki citiem”, ekskursijās “Bibliotēka – brīnumu valsts”, Ēnu diena kopā ar 9.b. klases skolēniem, lasītveicināšanas pasākums “Valodas skanīgums dzejā”, radošās darbnīcas ar jaunāko klašu skolēniem, deju kolektīva “Ritenītis” fotosesija “Tautu meitas grāmatu valstībā”

- ❖ Krāslavas Bērnu un Jauniešu centra un centrālās bibliotēkas novadpētniecības pulciņš “ Jāņtārpiņi” prezentāciju par dzimto novadu skolēnu gājumu Latvijas Skolu jaunatnes Dziesmu un Deju svētkos Rīgā (1960-2015).
- ❖ Krāslavas bērnu sociālās rehabilitācijas centrs ”Mūsmājas” Ziemassvētku pasākuma organizēšana sadarbība ar bibliotēku.
- ❖ Krāslavas izglītības pārvaldes par BIS skolu ALISE ieviešanu,
- ❖ Dagdas un Krāslavas novadu domes
- ❖ Novadu pagastu pārvaldes,
- ❖ Bērnu vecāki

Bibliotēku darbinieku profesionālās pilnveides vērtējums specializācijā

Lai celtu savu kvalifikāciju bibliotekāri piedalās vietējos semināros,ursos, konferencēs. Vērtīgas atziņas tika gūtas vebināriem . Visas bibliotēkas cenšas radoši strādāt ar bērniem un jauniešiem, jo šī auditorija ir vispateicīgākā pasākumu atbalstā .

Tiešsaistes platformā Zoom notika seminārs “Atbalsts Krāslavas un Dagdas iestāžu attālinātai darba formai” Tiešsaistes pasākumu un publisku diskusiju organizēšanas iespējas un moderēšana “

Bibliotēku darbinieku semināros bibliotekārus informē par B/J žūrijas aktivitātēm, bibliotēkām un skolām sniedz individuālas konsultācijas par aktuāliem bibliotēkas darba jautājumiem lasīšanas veicināšanas programmu ”Bērnu žūrija”. Pēc katra LNB Bērnu literatūras centra rīkotā semināra bibliotekāri tiek iepazīstināti ar aktualitātēm darbā ar bērniem.

Problēmas bibliotēku darbā ar bērniem un jauniešiem, to iespējamie risināšanas ceļi.

- ✓ Sakarā ar skolu likvidēšanu un skolēnu mācīšanos citās skolās, vērojama lasītāju skaita samazināšanās pagastu bibliotēkās . Dažas pagastu bibliotēkas aktivizē skolēnu lietderīga laika pavadīšanu bibliotēkā sestdienās.
- ✓ Pietrūkst līdzekļu pilnvērtīga krājuma iegādei, jo grāmatu cenas ir augstas, bet bērnu ka lietotāju kategorija ir neliela.
- ✓ Noslogotība skolā, ārpuskolas dažādas nodarbības samazina apmeklējumu.
- ✓ Skolēnu skaita vispārēja samazināšanās pilsētas skolā ietekmē bibliotēku lietotāju un pārējo rādītāju skaitu.
- ✓ Vispārēja nevēlēšanās lasīt no pusaudžu vecuma, izklaides iespējas izmantojot telefonus un portatīvos datorus.
- ✓ Ģimenes neieinteresētība bērnu lasīšanā un tās popularizācijā.
- ✓ Pedagogu atbalsta trūkums lasītveicināšanai un augstvērtīgas literatūras rekomendēšanai.

Valstī ir sācies neatgriezenisks process, jo skolu likvidācija, pirmkārt, ietekmē jauno cilvēku izceļošanu projām un, otrkārt, zemā dzimstība vairs nedos to bērnu skaitu, kas bija pirms 15-20 gadiem.

8. Novadpētniecība

Novadpētniecības darba virzieni un pakalpojumi, pārskata perioda prioritātes

2020. gadā Krāslavas novada centrālās bibliotēkas uzmanība tika pievērsta novadpētniecības krājuma attīstīšanai, attālinātās piekļuves nodrošināšanai novadpētniecības materiāliem vai to bibliogrāfiskajiem ierakstiem un popularizēšanai e-vidē.

Krāslavas novada centrālās bibliotēkas novadpētniecības darba galvenie virzieni ir saistīti ar pilsētas un reģiona vēstures, kultūrvēsturisko norišu, novadnieku un kultūrvēsturisku objektu un informācijas par tiem apzināšanu, novadpētniecības krājuma papildināšanu, tā atspoguļošanu elektroniskajā katalogā un novadpētniecības datubāzē.

Novadu bibliotēkās atskaites periodā novadpētniecības darba galvenie virzieni bija saistīti ar informācijas apzināšanu un saglabāšanu par savas pilsētas/pagastu vēsturi, kultūrvēsturiskajām norisēm, novadniekiem un kultūrvēsturiskiem objektiem.

Krāslavas reģionā galvenais akcents novadpētniecības darba bija;

- Novadpētniecības krājuma veidošana, darbs ar novadpētniecības materiāliem un vietējiem izdevumiem
- Novadpētniecības datu bāzu veidošana, bibliogrāfisko aprakstu pievienošana un rediģēšana novadpētniecības datu bāzē;
- Bibliotēkas apmeklētāju un interesentu informēšana par novadpētniecības dokumentiem,
- Novada izpētes veicināšana, sadarbojoties ar vietējiem muzejiem un skolām,
- Novadnieku dzīves stāstu vākšana un apstrāde,
- digitālo resursu kopu veidošana;
- Novadnieku veidoto darbu popularizācija (mākslinieki, dzejnieki,

Novadpētniecības krājums

komplektēšana, ietvertu materiālu veidi

Novadpētniecības krājuma aptvērums bibliotēkās ir ļoti dažāds. Tas atkarīgs no bibliotēkara darba gadu garumā – komplektēšanas avotiem, novadnieku atlases kritērijiem, audiovizuālo un digitālo resursu veidošanas. Izmantoti interneta resursi, datu bāzes, kā periodika.lv; raduraksti.lv/; news.lv; letonika.lv.

Nozīmīgs bibliotēkas darbā ir apzināt ietvertu materiālu vietējos preses izdevumos “ Ezerzeme” un “ Krāslavas Vēstis|” , reģionālajos “ Latgales Laiks” “ Vietējā” , citos preses izdevumos, kā arī Lursoft Laikrakstu bibliotēkā.

Novadpētniecības materiāli tika sistematizēti ne tikai tematiskajās mapēs, bet arī ievietoti novada resursu analītiskas datu bāzē, kas pievienoti attiecīgajam datubāzes ierakstam. Gada beigās ierakstu skaits salīdzinot ar iepriekšējo gadu pieauga par **1854** ierakstu un bija **31258**. Analītiskas datu bāzē pārsvarā tika ievadīti visi raksti no reģionālajiem laikrakstiem, kas tika nosūtīti uz LNB Bibliogrāfijas institūtu.

Izdevuma veids	Aprakstu skaits
Ezerzeme	457
Vietējā	843
Krāslavas Vēstis	244
Importēti no LNB par 2019.,2020.g.	74
Importēti no LNB vai izveidots apraksts sākot no 1990.g	339
Kopā	1957

2020. gadā novadpētniecības elektroniskais katalogs kopumā tika papildināts ar **1957** analītiskiem ierakstiem.

Gada laikā novadpētniecības katalogā tika izveidoti **1544** jauni analītiski ieraksti, aprakstot laikrakstus “Ezerzeme”, “Vietējā Latgales Avīze” un “Krāslavas Vēstis”.

74 analītiski ieraksti bibliotēkas katalogā tika importēti no LNB. Tie ir raksti par Krāslavas un Dagdas novadiem, kas 2019. un 2020. gadā tika publicēti reģionālajos un republikas mēroga laikrakstos, žurnālos (visbiežāk “Latgales Laiks” un “Latvijas Avīze”).

2020. gadā tika uzsākta novadpētniecības mapju satura rekatalogizācija. Tādējādi gada laikā (tika skatīts laika periods no 1990. līdz 2000.gadam) tika izveidoti jauni **339** ieraksti.

krājuma organizācija un glabāšana

Krājumos pieejami gan publicētie, gan nepublicētie materiāli - fotogrāfijas, kartes, attēli, audio un video ieraksti, novadnieku dāvinājumi. Pagastu bibliotekāri dokumentē arī bibliotēkas vēsturi. Uzkrāti mūsdienu materiāli, lai saglabātu visas aktivitātes pagastos.

Novadu bibliotēkās novadpētniecības materiāli sakārtoti dažādos formātos: mapēs, foto albumos, vitrīnās. Novadu bibliotēkās izveidoti novadpētniecības plaukti, stūrīši un atvēlētās atsevišķas telpas, kurās iekārtotas ekspozīcijas, piemēram, kā Svariņu, Konstantinovas bibliotēkās.

Pagastu bibliotēkās novadpētniecības materiāli atdalīti no pārējā krājuma, veidojot novadpētniecības stūrīšus.

2020.gada novadpētniecības krājums papildināts ar jauniem novadnieku izdevumiem.

Nozīmīgs ir skolotājas un novadpētnieces Annas Vagales latgalešu folkloras, etnogrāfisko materiālu un vietvārdu vākums Krāslavas pusē, precīzāk, Kombuļu, Aulejas un agrākajā (pirmskara) Skaistas pagastā. Novada garamantu pierakstīšanai veltīta mūža lielākā daļa, un krājums iznācis daudzveidīgs: tautasdziesmas, pasakas, rotaļas, parunas, mīklas, ticējumi, etnogrāfiska rakstura piezīmes, dialektoloģijas materiāli, vietu nosaukumi. Sastādīta arī tematiska apvidvārdu vārdnīca.

Grāmata sagatavota pēc projekta „Grāmatas „Nu sakneitis lozda zīd” izdošana. Annas Vagales folkloras un etnogrāfisko materiālu vākums Krāslavas apkaimē” ar Valsts kultūrkapitāla fonda, „Latvijas Valsts meži”, Latgales reģiona attīstības aģentūras un Krāslavas novada domes finansiālo atbalstu.

Baltjanča dzejoļu krājums “**Basām kājām uz laimīgo ostu**” ir vietējā dzejnieka jau trešā grāmata. Sūrais liktenis autoru ir piespiedis dzīvot Dagdas pansionātā. Skaistajā krājumā ir apkopoti 333 dzejoļi, kas tapuši no 2015. līdz 2020.gadam.

Dzejniece Inga Pizāne laidusi klajā otro dzejas krājumu “**Siena, ko nosiltināt**” Autore spēj uzrunāt un pārsteigt ar jūtu vienkāršību un patiesumu, nebūt nepretendējot uz dziļi filozofisku ievirzi vai kultūratsaucēm bagātu poētiku. Grāmatas prezentācija notika centrālajā bibliotēkā februāra mēnesī.

Pavasārī iznāca Antras Umbrāško grāmata “**Stosti iz Aulejis**” - aulejiešu atmiņu apkopojums par neseno pagātņi un dzīvi pirms daudziem gadiem, cik nu kurš spēj atcerēties.

Grāmatā apkopoti vairāk nekā 20 senioru atmiņu stāsti. Šī grāmata iznāca laikā, kad visā pasaulē ir ārkārtas situācijas ierobežojumi un ar tiem saistītas grūtības. Salīdzinot dzīvi pirms daudziem gadu desmitiem, šodienas grūtības šķiet tāds vērā neņemams sīkums. Kā atzīmē pati autore “Pie mums ir tādi cilvēki, kuri iedrošina, ar kuriem nav bailes paveikt dažādas lietas, kuri var būt piemērs palikt spēcīgākiem un pilnasinīgākiem”.

“**Dienviņlatgalē austās segas**” ir Etnogrāfiskā brīvdabas muzeja rīkoto ekspedīciju laikā izvaicāto audēju informācija par izmantotajiem darbarīkiem, materiāliem, audumu tehnikām u.c. Iespēja tikties ar audējām ir nenovērtējama, jo ļauj ieraudzīt un dziļāk saprast gan vidi, gan darba paņēmienus, gan pašu mājamatnieču dvēseli. Ekspedīcijās lielu atbalstu sniedza arī bibliotēku darbinieki. Grāmatu ir izdevis Nacionālais kultūras centrs sadarbībā ar Krāslavas vēstures un mākslas muzeju. Skaistā prezentācija notika Krāslavas pils dārzā., kopā ar audējām, muzeja un bibliotēku darbiniekiem. Grāmatā apkopotais ļaus audēju nākamajām paaudzēm smelties iedvesmu un radīt jaunus interesantus darbus. Novadu pašvaldības katrai bibliotēkai uzdāvināja pa vienam eksemplāram. Interese no lietotāju puses patiesi bija liela.

Vislielāko ieguldījumu grāmatas “**Latgales pavārgrāmata**” tapšanā sniedza Krāslavas novada centrālās bibliotēkas, novadu bibliotēku darbinieki. 2017.gadā, rīkojot Latgales Bibliotekāru biedrības konferenci, radās ideja apkopot Latgales novadu sētās senaizmirstās un ikdienā lietotās ēdienu receptes. Sadarbībā ar Latvijas bibliotekāru biedrību, Kulināra mantojuma centru, Tūrisma informācijas centru, bibliotekāri realizēja ideju par grāmatas izdošanu. Pavārgrāmata sastāv no divām daļām. Pirmajā daļā iekļautas Latgales vietējo ēdienu receptes, bet otrajā daļā – Krāslavas novadā vēsturiski dzīvojošo tautību – latviešu, poļu, ebreju, krievu un baltkrievu – nacionālās virtuves receptes un fotoattēli. Pirms ievietot grāmatā katru recepti, metodiķe Žaneta Moiseja to gatavoja, tad fotomāksliniece nofotogrāfēja.

digitalizācija, digitālie resursi un to veidošana

Ar 2020. gada janvāri Krāslavas novada centrālajā bibliotēkā tika uzsākta novadpētniecības krājuma digitalizācija. Krājuma digitalizācija – tā ir iespēja saglabāt un nodot nākamajām paaudzēm kultūrvēsturisko mantojumu ērti izmantojamā digitālajā formātā.

Digitālais formāts paredz novadpētniecības materiālu lasīšanu, lejupielādi un izdrukāšanu Krāslavas novada centrālās bibliotēkas novadpētniecības datu bāzē neatkarīgi no lasītāja fiziskās atrašanās vietas.

Fiziskajās novadpētniecības mapēs ievietoto materiālu apstrāde elektroniskajā formātā paredz pilntekstu pievienošanu esošajiem ierakstiem novadpētniecības datubāzē.

Tā kā lielākoties novadpētniecības krājumu veido publikācijas no vietējā laikraksta “Ezerzeme”, Krāslavas novada centrālās bibliotēka parakstīja sadarbības līgumu ar laikrakstu “Ezerzeme”.

Līgumā ir atrunāts, ka

- 1) laikraksts “Ezerzeme” bez atlīdzības atļauj fizisku teksta dokumentu skenēšanu un digitalizāciju no laikraksta “Ezerzeme” no 1990. gada;
- 2) laikraksts “Ezerzeme” bez atlīdzības pārsūta laikraksta numurus elektroniskā veidā - pdf formātā par iepriekšējiem gadiem (2017., 2018., 2019.) uz bibliotēkas e-pastu: kraslbibl@apollo.lv
- 3) no 2020. gada februāra bez atlīdzības katru mēnesi laikraksts “Ezerzeme” pārsūta tekošos laikraksta elektroniskos numurus pdf formātā uz bibliotēkas e-pastu.

- 4) bibliotēka apņemas tekošajā mēnesī npublicēt pilntekstus laikraksta “Ezerzeme” ierakstiem novadpētniecības datubāzē. Pilnteksti tiek pievienoti tikai sākot ar nākamo mēnesi.

Pēc sadarbības līguma parakstīšanas ar laikrakstu “Ezerzeme”, bibliotēkā digitalizācijas darba veikšanas vajadzībām tika iegādāta datorprogramma “Abby Fine Reader”.

2020. gada laikā analītiskajiem ierakstiem kopumā tika izveidota un pievienota **1341** anotācija.

Anotācijas tika izveidotas un pievienotas jau esošajiem 2019. gadā izveidotajiem aprakstiem un 2020. gadā izveidotajiem aprakstiem (**982 anotācijas**), rekatalogizētajiem ierakstiem 2020.gadā – (**157 anotācijas**), jau esošajiem iepriekš izveidotajiem ierakstiem – 202 anotācijas

Uzsākot novadpētniecības krājuma digitalizāciju 2020. gadā, jau iepriekš bija zināms, ka lielai daļai novadpētniecības mapēs esošajiem materiāliem (visbiežāk par laika posmu no 1990. līdz 2000. gadam) nav izveidoti apraksti novadpētniecības elektroniskajā katalogā.

Lai varētu pievienot digitalizētu materiālu (anotāciju), sākumā ir jābūt izveidotam analītiskam ierakstam, kam anotāciju pievienot.

Tādējādi bija jāveic arī krājuma rekatalogizācija. Gada laikā rekatalogizācijas gaitā tika izveidoti **339 ieraksti**.

krājuma kvalitātes, aktualitātes, attīstības novērtējums

Novadpētniecība ir viena no bibliotēkas darba jomām, kura visu laiku attīstās, jo paplašinās aplūkojamo tēmu loks, iesaistās vairāk ieinteresētu cilvēku. Centrālās bibliotēkas novadpētniecības krājums glabājas novadpētniecības istabā un lasītavā.

Ar novadpētniecību saistītās mapes, digitālās kolekcijas glabājas novadpētniecības istabā. Daļa darbu par novada personībām, vietām un notikumiem izkārtoti arī šeit. Lasītavā pieejami pašvaldību informatīvie izdevumi, Krāslavas Novada Vēstis, saistošie noteikumi u.c. Tāpat šeit ikviens var iepazīties arī ar tūrisma informācijas punkta izstrādātajiem materiāliem – bukletiem, kartēm, informācijas biļeteniem. Atsevišķā plauktā izvietoti vietējo literātu un novadnieku darbi. Vietējais laikraksts „Ezerzeme”, kas glabājas krātuvē, skatāms un lasāms no 1947.gada.

Pārējās reģiona bibliotēkās novadpētniecības materiāli izvietoti un pieejami atsevišķi iekārtotos plauktos. Materiāli sakārtoti mapēs, albumos un standos, kas regulāri tiek papildināti no publikācijām presē par pagastiem un pagasta cilvēkiem.

Daudzas novadu bibliotēkas aktīvi iesaistās dažādu pagastu šī brīža pasākumu un notikumu fiksācijā, jo pēc neilga laika, tā jau būs vēsture. Pandēmijas laikā tas arī ir aktuāls, jo šī laika notikumi vēlāk būs vēsturisks materiāls.

izmantojums

Bibliotēku novadpētniecības materiālu krājumi tiek izmantoti, veidojot izstādes, pasākumus, tā ar tiem iepazīstinot plašu sabiedrības loku. Ar novadpētniecības materiāliem tiek iepazīstināti skolēni un citas interesentu grupas. Materiāli pieprasīti arī no vietējo novadpētnieku un muzeju darbinieku vidus.

Pagājušajā periodā šie materiāli pārsvarā bija pieejami attālināti, izmantojot elektronisko katalogu.

Novadpētniecības darba popularizēšana

Ar Krāslavas novada centrālās bibliotēkas analītiskas datu bāzi var iepazīties KNCB mājas lapā www.bibliotekakraslava.lv sadaļā „E-resursi” – „E-katalogs”- „Analītika”.

Paralēli ierakstu veidošanai analītiskas datu bāzei, tika strādāts pie novadpētniecības materiālu apkopošanas un sistematizēšanas elektroniskā formātā. Mājas lapas sadaļā „E-resursi” ir pieejami „E-novada resursi”, kur ir apkopota informācija par Krāslavas pilsētas un reģiona izcilākajiem novadniekiem – pašvaldību darbiniekiem, kultūras, izglītības darbiniekiem, garīdzniekiem.

Lai nodrošinātu novadpētniecības materiālu pieejamību plašam interesentu lokam, centrālās bibliotēkas lasītavā un abonementā iekārtotas vietas, kur tiek izliktas izstādes. Apmeklētājiem pieejamā telpā iekārtoti izstāžu stendi, kur izvietojam gan vēsturiskas, gan ar novada cilvēkiem saistītas izstādes.

Tabula „Krāslavas novada centrālās bibliotēkas organizētās svarīgākās izstādes un pasākumi novadpētniecības jomā 2020.gadā ”

Norisess laiks	Pasākuma, izstādes nosaukums
janvāris	Cilvēku dzīvi iedvesmojoši motīvi” Sandras Stivriņas krustdūrienā gleznu personālizstāde
janvāris	“Iededz gaismu” Marijas Mickevičas dekoratīvo sveču kolekcijas izstāde
februāris	Skaistums nevar būt tāls no dabas” Grozi un dekoratīvie klūgu pinumi Vorslovānu ģimenes izstādē
februāris	“Iededz savu sveci!” dekoratīvo sveču izstāde Krāslavas Bērnu un jauniešu centra “Dekoratīvo sveču liešanas” pulciņa dalībnieku darbi
februāris	“Vai pazīsti Krāslavas ielas? ”atsauc atmiņā savas zināšanas par Krāslavu, spēlējot interaktīvo spēli kopā ar bibliotekāri
februāris	Tikšanās sar dzejnieci Ingu Pizāni
marts	«Mans vaļasprieks» Jekaterinas Baltas tamborēto sedziņu izstāde
marts	«Rudie» Valijas Plataces fotogrāfiju izstāde
marts	«Pavasara trauslums ziedos un rotās» N.Isakovas un I. Pauliņas polimērmāla dekoratīvo izstrādājumu vitrīnizstāde
marts	Saruna par latgaliešiem Sibīrijā un latgaliešu valodas saglabāšanu. Tikšanās ar kultūrvēsturnieci, Latvijas Universitātes profesori–Lidiju Leikumu
Marts-aprīlis	Novadpētniecības konkurss “Orientēšanās lokālās novadpētniecības digitālajā vidē”
aprīlis	Virtuālais stāsts " Kad tapa pilsēta Daugavas krastā "

aprīlis	Allas Karabanjas virtuālā izstāde " Krāsainais vaļasprieks "
aprīlis	" Atmiņas par Kabatas pilsētiņu un ne tikai " - virtuālā tikšanās ar grāmatas " Kas te notiek " autoru Rvīnu Vardi
aprīlis	Uz šo zemi es atnācu mīlēt un būt mīlētai " tiešsaistes saruna - atmiņas un lasījumi veltīti rakstnieces, dzejnieces un novadnieces Cecīlijas Dineres atcerei
aprīlis	Virtuāls daiļliteratūras apskats " Grāmatas, kur minēta Krāslava "
maijs	Attālinātā tikšanās ar grāmatas "Stosti iz Aulejis" autori Antru Umbraško
jūnijs	" Pērļu pasaule " Krāslavietes Oksanas Matejas pašdarināto rotaslietu virtuālā izstāde
jūnijs	" Krāslavas mākslinieki " Digitālo resursu cikls „Labs darbs, kas padarīts” Krāslavas novada centrālās bibliotēkas digitālās kolekcijas apskats
jūlijs	" Krāslavas dzejnieki un rakstnieki " Digitālo resursu cikls "Labs darbs, kas padarīts" Krāslavas novada centrālās bibliotēkas digitālās kolekcijas apskats
jūlijs	" Mana Piedruja " Edītes Lukšas fotogrāfiju izstāde
augusts	" Veiksmes simbols " Glafiras Valuiskas ziloņu kolekcijas vitrīnizstāde
augusts	Klusuma patiesā vērtība " Marinas Procevskas gleznu izstāde
septembris	"Pūce –gudrības, zināšanu un vieduma simbols" Vitrīnkolekcijā apskatāmas Svetlanas Pitrānes, Staņislavas Batarāgas un Ritas Kovaļevskas (Robežnieku pagasta bibliotēka) dekoratīvās pūces
septembris	"Latgale mana –sērdiene dārgā!" Novadpētniecības krājuma izstāde veltīta Valda Krāslavieša 100. gadadiena
oktobris	" Vilnas pasaka " Ingas Skumbiņas filca izstrādājumu vitrīnizstāde
oktobris	" Septiņi acu pāri " Nellijas Muižnieces gleznu izstādes atklāšana
oktobris	Svetlanas Larionavas, Marinas Ruhmanes, Gaļinas Kursītes un Gaļinas Bulatovas dekoru izstāde " Kaķu komanda "
novembris	"Latvija – pasaule. Vēstules bez robežām". Loretas Makņas atklātņu izstāde un virtuālais apskats
decembris	Stanislavas Batarāgas Ziemassvētku eglīšu rotājumu virtuālā izstāde

Andrupenes pagasta bibliotēkā notika tikšanās ar keramiķi Eviju Maļķeviču-Gruduli. Evija pēta senās baltu kultūras, latviešu gadskārtu ieražas un tradīcijas. Bibliotēkas apmeklētāji uzzināja kā māla traukus veido ar rokām, neizmantojot podnieku ripu. Izstādes apmeklētāju uzmanību piesaistīja un īpaši silti šķita trauciņi - veidoti no vietējā, Andrupenes pagasta Olousu māla. Jaunā māksliniece spēku smeļas dabā, ir senā kultūras mantojuma un tradīciju izziņātāja un glabātāja. Pasākumu kuplināja kokles pavadījumā izpildītās, Andrupenē pierakstītās tautasdziesmas.

Februārī Krāslavas vēstures un mākslas muzejā notika Robežnieku pagasta iedzīvotāja Stanislavu tēva un dēla Piciļeviču daudzu izstāžu autoru foto izstādes atklāšana “**Cilvēks. Daba. Darbs**”, kuru atbalstīja bibliotēkas vadītāja.

Bērziņu pagasta bibliotēka veidoja Z/S “Pakalni” bišu vaska produkcijas izstādi
Praktisku padomu pasākums “**NO vecmāmiņas pūra lādes**” notika Augstkalnes bibliotēkā

Priecīgs un negaidīts notikums bija Aulejā, to apmeklēja "Krāslavas Mākslas plenēra" dalībnieki, ievērojami mākslinieki. Varbūt meklēja skaistas ainavas iedvesmai? Mākslinieki pabija arī Aulejas bibliotēkā.

Jau piekto gadu pēc kārtas Aulejas pagastā tiek izdots kalendārs, kuru sagatavo bibliotēkas vadītāja Zinaīda. Kalendāra veidošanai tiek izmantotas fotogrāfijas, kuras iesūta paši autori, gan no bibliotēkas un tautas nama fotoarhīva. Galvenais nosacījums, lai cilvēkiem ir atpazīstamas vietas, svarīgi notikumi. Kalendārs ir pieprasīts, par to interesējas arī attālāk dzīvojošie Aulejas iedzīvotāji. Šoreiz kalendārā divi svarīgi mums notikumi: Etnogrāfiskajam ansamblim "Aulejas sievas" astoņdesmit pastāvēšanas gadi un Aulejas baznīcai - 310 gadi.

Joņinu bibliotēka piedāvāja virtuālo vēsturisko karšu (1630.- 1870. g.) izstādi, kurai bija liela interese sociālajā tīklā Facebook.

11.septembra pēcpusdienā Šķaunes pagasta bibliotēkas Dzejas dienu pasākuma apmeklētāji pulcējās novadnieces, dzejnieces Marijas Andžānes dzimtajā Maču ciemā. Piemiņas akmens pakājē arī šoruden atcerējās Latgales lakstīgalas spilgtākās dzīves epizodes, klausījās viņas dzeju. Atmiņas pasākumā piedalījās Šķaunes sākumskola, skolēni lasīja savus mīļākos dzejoļus - par rudeni, par skolu, par saviem draugiem.

Sadarbība novadpētniecības jomā

Novadpētniecības darba pamatā cieša sadarbība ar sabiedrību, jo ne visus nepieciešamos materiālus iespējams sameklēt iespiedmateriālos vai datu bāzēs. Bibliotēkas sadarbības partneru spektrs ļoti plašs- no vietējā iedzīvotāja, muzeja, arhīva, skolas, sabiedriskās organizācijas u.c.

Šogad pateicoties Krāslavas novada projektu konkursa „**Iedzīvotāji veido savu vidi 2020**” iespējai un Krāslavas pašvaldības finansiālajam atbalstam, Kaplavas pagasta bibliotēka sadarbībā ar Krāslavas novada centrālo bibliotēku (KNCB) izstrādāja projektu par Kaplavas pagasta bibliotēkas telpu racionālu izmantošanu, pielāgojot maz pieprasītu telpu novadpētniecības materiālu krātuvei un senlietu ekspozīcijai. Projekta mērķis bija stiprināt un popularizēt Krāslavas novada Kaplavas pagasta kultūras mantojuma saglabāšanas iespējas ar vietējās sabiedrības atbalstu, dzimtas un novada vērtību apzināšanai un nodošanai nākamai paaudzei.

Aktivitāšu īstenošanā aktīvi iesaistījās KNCB bibliotēkas bibliotekāri, pagasta ļaudis - idejas domubiedri, pagasta pārvaldes darbinieki, kā arī atbalstu sniedza Krāslavas pilsētas un novada pagastu iedzīvotāji tajā skaitā bērni, jaunieši un pieaugušie.

Sadarbībā ar Kaplavas pagasta pārvaldi, vietējo iedzīvotāju un domubiedru spēkiem tika veikts bibliotēkas telpas kosmētisks remonts – tika atjaunots grīdas segums, mainīts sienu krāsojums un dekorējums, tika pārvietoti komunikāciju vadi, novadpētniecības istabas vajadzībām tika ieliktas durvis atbilstoši istabas dizainam.

Kaplavas pagasta bibliotēka ir informatīvā un izklaides “saliņa” tiem iedzīvotājiem un pagasta viesiem, kam rūp Krāslavas novada un pagasta kultūras dzīve. Vienkopus šeit ir iespēja glabāt un popularizēt novada kultūrvēsturi un apkopot mūsdienu dzīves notikumus

Sadarbībā ar Krāslavas TIC speciālisti, fotogrāfi Ingu Pudniku tika izveidots foto sienas “Daugavas loki” dizains.

Viens no galvenajiem sadarbības partneriem ir tūrisma informācijas centri Krāslavā un Dagdā, jo novadpētniecības krājums tiek izmantots jaunu tūrisma maršrutu izveidei, objektu apzināšanai un izpētei.

Cieša sadarbība dažādu kolekciju un dokumentu izpētē bibliotēkai ir ar Krāslavas vēstures un mākslas muzeju.

Dagdas novada bibliotēku sadarbības partneris ir Dagdas novadpētniecības biedrība “Patria” tematisko izstāžu veidošanā. Savu palīdzību sniedz muzejs “Andrupenes lauku sēta” pasākumu organizēšanā un dažādošanā.

Jauninājumi novadpētniecības darbā

2020. gadā (docs.google.com vietnē) tika izveidotas divas novadpētnieciska satura virtuālas viktorīnas – „**Orientēšanās lokālās novadpētniecības digitālajā vidē**” un „**Jānis Jaunsudrabiņš Kaplavā**”

1) Pirms Krāslavas pilsētas 97. dzimšanas dienas (16.aprīlī) novadpētniecības nodaļa rīkoja konkursu „**Orientēšanās lokālās novadpētniecības digitālajā vidē**”.

Konkursa mērķis bija popularizēt gadu gaitā pašu izveidoto novadpētniecības digitālo kolekciju, konkursa jautājumu veidā iesaistot interesentus sīkāk izpētīt pašu veidoto novadpētniecības darbu saturu. Atbildes uz visiem jautājumiem bija „paslēpušās” tieši šajā novadpētniecības kolekcijā. Jautājumi tika uzdoti tā, lai interesenti, meklējot atbildes, ieskatītos katrā izveidotajā darbā.

Pavisam konkursā tika iekļauti 9 jautājumi. Jautājumi bija gan par Krāslavas pilsētu, gan par Krāslavas un Dagdas novadiem.

Lūk, daži jautājumi: Cik daudz ielu ir Krāslavā? Kurā gadā Krāslavas slimnīca svinēja 140 gadu jubileju? Kurā Krāslavas novada pagastā ir tikai viens ezers?

Konkursa uzvarētājiem bibliotēka bija sarūpējusi balviņas.

2) Otra virtuālajā vidē rīkotā novadpētniecības viktorīna bija „**Jānis Jaunsudrabiņš Kaplavā**”, tā tika rīkota novembrī.

Šī viktorīna tika rīkota kā papildinājums Krāslavas novada pašvaldības projektu konkursam „Iedzīvotāji veido savu vidi 2020”, kur Kaplavas pagasta bibliotēka sadarbībā ar Krāslavas

novada centrālo bibliotēku (KNCB) izstrādāja projektu, kā rezultātā tapa novadpētniecības materiālu krātuve un senlietu ekspozīcija Kaplavā, Kaplavas bibliotēkas telpās..

Kaplavas pagastā rakstnieks Jānis Jaunsudrabiņš (1877-1962) ir bieži viesojies pie saviem radniekiem, bet no 1935. gada pavasara līdz 1937. gada rudenim bija apmeties šeit uz pastāvīgu dzīvi.

Šī novadpētniecības viktorīna simboliski bija saistīta ar Kaplavas laiku Jāņa Jaunsudrabiņa dzīvē. Viktorīna sastāvēja no 10 jautājumiem. Atbildot uz visiem viktorīnas jautājumiem, dalībnieks uzreiz varēja pārbaudīt savas zināšanas. Ja atbilde tika sniegta nepareiza, tad dalībniekam tika parādīta pareizā atbilde.

2020. gadā tika izveidota novadpētniecības izstāde digitālā formā **“Bez brīvības nav pilnības. Nikolajam Loskim 150”**.

Nikolajs Loskis ir Krāslavas novadnieks, pasaules mēroga filozofs.

Digitālā izstāde ietvēra sevī septiņus novadpētniecības ierakstus par Nikolaju Loski, kas gadu gaitā tika sakrāti un ievadīti novadpētniecības katalogā. Visiem ierakstiem ir iespēja lasīt pilntekstus.

Digitāla formāta izstāde tika publicēta gan bibliotēkas mājas lapā, gan bibliotēkas feisbuka lapā.

Digitāla formāta izstādes tiks veidotas arī nākošgad. Tā ir jauna un visnotaļ ērta darba forma, kas sniedz iespēju iepazīstināt lasītājus/ interesentus ar novadpētnieciska satura informāciju attālināti.

Galvenie secinājumi pārskata periodā, nākotnes prognozes, vajadzības

2019. gada nogalē novadpētniecības darba speciāliste pirmo reizi izstrādāja praktisku zināšanu pārbaudes testu ar vairākiem jautājumiem Krāslavas un Dagdas novadu bibliotekāriem.

2020. gada pavasarī bibliotekāre izstrādāja un docs.google.com formātā ievietoja otru šāda tipa bibliogrāfisko un uzziņu praktikumumu. Praktikumā tika iekļauti 11 jautājumi.

Lūk, daži: 1) Lūdzu, norādiet LNB Klientu apkalpošanas centra telefona numuru. 2) Cik grāmatu uz doto brīdi var izlasīt 3td e-grāmatu bibliotēkā, kategorijā “Romāni”? 3) 14079623 - Kas tas ir- ISBN, ISSN vai ISMN? Maija mēnesī Krāslavas un Dagdas novadu bibliotēku darbiniekiem rīkotajā vebinārā vietnē Zoom pareizās atbildes arī tika iztirzātas kopīgi.

Novadpētniecības darbs ir viena no bibliotēku darba prioritātēm, jo par novadam nozīmīgiem cilvēkiem materiālu republikas presē un uzziņu literatūrā informācija ir sniegta maz un nepilnīgi, bet internetā – bieži neprecīzi. Svarīgi ir saglabāt katra novada kultūrvēsturisko mantojumu, veicot vietējo laikrakstu, privāti pieejamo foto materiālu skenēšanu, izmantot LNB datu bāzes materiālu meklēšanai un saglabāšanai novadpētniecības materiālos vai diskos, kontaktēties ar novada cilvēkiem, interesējoties par attiecīgā temata foto vai cita veida materiālu saņemšanu skenēšanai. Darbs ir aktīvāk jāturpina, meklējot arvien jaunus, neapzinātu objektus vai cilvēkus, kurus saglabāt sava novada kultūrvēsturē.

9. Projekti

- Tabula "Projektu apkopojums"

Tabula "Projektu apkopojums"

Projekta nosaukums	Finansētājs	Finansēju ma apjoms	Projekta apraksts (t. sk. īstenošanas laika periods, rezultāti, īss kopsavilkums)	Atbalstīts/ neatbalstīts
Bērnu, jauniešu un vecāku žūrija 2020 - Lasi un vērtē!	LR Kultūras ministrija un LNB		Lasīšanas veicināšanas programma, kas piedāvā lasīt grāmatu kolekciju, vērtēt to un radīt priekšzīmi. Programmas mērķis ir veicināt lasītprasmi un interesi par grāmatām, vienot lasītājus un rosināt diskusijas par grāmatām, sekmēt augstvērtīgas literatūras izplatību. (31.05. – 01.04.)	Atbalstīts
"Novadpētniecības istabas iekārtošana Kaplavas pagasta bibliotēkā"	Krāslavas novada dome, Kaplavas pagasta pārvalde	1154,64	Sadarbības projekts konkursā "Iedzīvotāji veido savu vidi" – laika periodā 01.06.-30.10.2020. Projekta rezultātā Kaplavas pagasta publiskās bibliotēkas telpās tika iekārtota novadpētniecības istaba vietējiem iedzīvotājiem un pagasta viesiem, ko var apmeklēt bez maksas. Darba dienās bibliotēkas novadpētniecības istabu var apmeklēt interesenti, kur bibliotēkas vadītājas stāstījumā varēs dzirdēt un redzēt par Kaplavas pagasta teritorijas dabas un vēsturiskiem objektiem Daugavas lokiem, kas ir UNESCO pasaules mantojums Latvijā, plaši pazīstamiem novadniekiem kā piemēram, J. Jaunsudrabiņu, Paulu Jozusu, Veru Mukāni u.c. Bibliotēkā var smelt informāciju no bibliotēkāres veidotām novadpētniecības mapēm, kas satur fotogrāfiju, dokumentālo faktu, daiļdarbu un reprodukciju kopijas. Interesi par novadpētniecības istabu uztur "Riekstiņu" muzeja vadītāja, iesakot un atbalstot ieviestās pilnvērtības Jaunsudrabiņa biogrāfijas popularizēšanā. Ne mazāku interesi par istabu veic Krāslavas TIC darbinieki, veicot	Atbalstīts

			ieteikumus apskates vietas informācijas kanālu izvēlē un publicitātē.	
“Jauniešu nodarbināšana 2020.gada vasaras periodā”	Krāslavas novada dome		Krāslavas novada centrālajā bibliotēkā vasaras mēnešos tika nodarbinātas divas skolnieces, kas veica novadpētniecības materiālu skenēšanas darbus, tad datorprogrammā Abby FineReader veidoja anotācijas JPG un PDF formātā. Kopā tika noskanēts 83 mapju saturs.	Atbalstīts
“Vērtīgo grāmatu iepirkums publiskajām bibliotēkām”	Kultūras Ministrija	8472,20	Projekta procesā no jūlija līdz novembrim Reģiona galvenās bibliotēkas direktore un KAN speciālisti iesaistījās grāmatu nosaukumu un eksemplāru skaita izvēlē. Sadarbībā ar Krāslavas pašvaldību tika nodrošināta grāmatu loģistika, kā rezultātā reģiona publisko bibliotēku krājumi tika papildināti ar daudzveidīgu un kvalitatīvu Latvijas izdevēju produkciju.	Atbalstīts
Atbalsts sabiedrisko aktivitāšu dažādošanai vietējiem iedzīvotājiem Krāslavas novada pagastu publiskajās bibliotēkās	LEADER	10216.98 EUR	<p>Sabiedriskā labuma projektu rīcība 2.2. , kur sadarbībā ar Krāslavas novada domi tika izstrādāts projekts ar mērķi - nodrošināt Krāslavas novada lauku iedzīvotājus ar iespējām izmantot jaunu tehnisko iekārtu jaunu zināšanu un prasmju ieguvei, sabiedrisko aktivitāšu dažādošanai un sabiedrības aktivizēšanai, kā arī savu vaļasprieku arodu meistarību piesaistei.</p> <p>Projektā bija plānots iegādāties vaska liešanas aprīkojumu, 3 D printeri, aušanas stelles, kā arī lāzergriešanas darbgaldu.</p> <p>KNCB Krāslavas novada domes uzdevumā veica iedzīvotāju aptauju, kurā no 13.07.-27.07.2020. piedalījās 210 respondenti, aizpildot anketu tiešsaistē un klātienē pagastu bibliotēkās.</p>	Neatbalstīts

“Es savā novadā”	British Council	2923,55	<p>Projekta mērķis: veicināt pilsoniskās līdzdalības un piederības sajūtas, izzinot un apkopojot novadnieku vēsturiskos nostāstus un teikas digitālajā kolekcijā un poligrāfiskajā risinājumā, kā arī stiprināt kopienu piederības sajūtu savam novadam klātienēs pasākumos. Pasākumi tika plānoti sadarbībā ar NVO “Pīlādzītis klubs” 21.07.-30.12.2020. Krāslavas novada vēsturisko nostāstu izziņošana un popularizēšana vietējām kopienām; Digitālo zināšanu un prasmju pilnveidošana;</p> <p>Organizēt kopienu saliedēšanas aktivitātes, pavadot brīvo laiku Krāslavas novada kultūrvēsturiskās vietās un dabas objektos;</p> <p>Izveidot krāsojamo grāmatu ar galda spēli bērniem par nostāstu „Daugavas rakšana”;</p> <p>Nostāsta Daugavas racēji izstāstīšana un digitālā apstrāde - latviešu, latgaliešu, krievu, baltkrievu, angļu valodās;</p> <p>Nostāsta plāksnītes uzstādīšana (ar atbalstītāju logo) Adamovas pilskalnā;</p> <p>Krāslavas novada kopienu saliedēšanas pasākum „Sadraudzības brīvdienas” organizēšana.</p>	Neatbalstīts
“Europe Direct informācijas centra izveide Austrumlatgalē 2021.-2025.gadā”	Eiropas Komisija	Līdzfinansējums 4000,00	Partnerdalība projektā „Partneru atlase Europe Direct informācijas centru izveidei un darbības nodrošināšanai Latvijā 2021.-2025.gadā”. Pasākumu plānu izstrāde, lektoru piesaiste	Atklāts
„Industriālā mantojuma” projekts	LNB		01.10. - 30.10. Sadarbība „Industriālā mantojuma” projektā jaunu digitālo kolekciju par nozīmīgākajiem rūpniecības uzņēmumiem visā Latvijas teritorijā. KNCB gadījumā Informācijas apkopošana par	Atbalstīts

			Krāslavas lina fabriku un uzņēmumu "Krāslavas piens"	
--	--	--	--	--

Pārskata gads KNCB ļāva mēģināt rast atbalstu savām kultūras aktivitātēm ar dažādu projektu izstrādi finansējuma piesaistei. KNCB darbinieces ir papildinājušas savu prasmju un iemaņu attīstību, organizējot kopīgus projektus ar dažādiem finansētājiem un atbalstītājiem.

Manāmi, ka Covid-19 ietekmē ir krasi pieaugusi projektu iesniegšana, radot lielu konkurenci. Šī krīze lika mobilizēt resursus un iziet ar jauniem izaicinājumiem – drosmīgi iesaistīties projektu konkursos, paplašināt zināšanu mērogu un meklēt sadarbības partnerus.

10. Publicitāte

Bibliotēkas tēla veidošana, publicitāte, sabiedrības informēšana par bibliotēkas funkcijām, pakalpojumiem

Lai radītu cilvēkos interesi par bibliotēku un vēlmi kļūt par tās lietotāju un pasākumu apmeklētāju, ļoti liela loma ir bibliotēkas publicitātei, tam, kā bibliotēkas to reklamē, kā par saviem pakalpojumiem stāstām sabiedrībai Noteicošais bibliotēkas atpazīstamībā un populāra tēla veidošanā ir informācijai par tās resursiem un pakalpojumiem.

- Informācija par bibliotēkas darba aktivitātēm regulāri tiek atspoguļota vietējos laikrakstos "Ezerzeme", "Latgales Laiks", "Krāslavas Vēstis" to interneta vietnēs, žurnālisti bieži tiek aicināti uz dažādiem bibliotēku pasākumiem.
- Informācija par katru bibliotēkās notiekošo pasākumu tiek nodota Krāslavas novada pašvaldības informācijas aprites speciālistiem, kuri to ievieto pašvaldības mājas lapā
- Atsevišķi tiek veidoti arī jaunākās literatūras saraksti, kuri tiek publicēti laikrakstā "Ezerzeme"
- Tiek veidoti bukleti, informatīvas lapiņas, grāmatzīmes u.c. publicitātes materiāli par bibliotēkas pakalpojumiem, pasākumiem u.c., kas vienmēr pieejamas esošajiem un potenciālajiem bibliotēkas apmeklētājiem;

Bibliotēkas informācija tīmeklī

Sabiedrības informēšana par bibliotēkas darbības funkcijām, kontaktiem, pakalpojumiem

atainojas bibliotēkas mājas lapā www.bibliotekakraslava.lv, kur ir informācija par

- bibliotēkas vēsturi,
- informāciju par bibliotēkas struktūru,
- statistiku,
- kontaktinformāciju,

- aktualitātēm
- informāciju par pakalpojumiem,
- resursiem, saitēm,
- informāciju par jaunieguvumiem, rezervēšanas un pagarināšanas termiņiem,
- attēlu galerija,
- jautājumu, atsauksmju un ierosinājumu vieta,
- informācija bibliotekāriem.

Bibliotēkai ir arī savs emuārs : <http://kraslavasbiblioteka.blogspot.com> blogs, kurā ievietota informācija no preses izdevumiem, pasākumu norišu arhīvs.

Bērnu literatūras nodaļas aktivitātes tiek atspoguļotas emuārā <http://www.kraslavasbernubiblioteka.blogspot.com>.

Krāslavas novada centrālā bibliotēka ir izveidojusi atsevišķu sadaļu novadu bibliotēkām - emuārus , kuras pašas ievieto informāciju savās mājas lapās. Tajās ir atspoguļota kontaktinformācija, ziņas par bibliotēkas vadītāju, atrašanās vietu, kontakttālruni, e-pasta adreses, darba laiki un aktualitātes.

Atsevišķā sadaļā „ Bibliotekāriem” tiek publicēti jaunumi bibliotēku darbiniekiem, informācija par plānotajiem semināriem un apmācībām, „Kalendāri bibliotekāriem”

Citās tīmekļa vietnēs pieejama informācija par bibliotēku:

sociālajos tīklos Facebook - <https://www.facebook.com/kraslavasbiblioteka/>

<https://twitter.com/kncbibl>

Svarīgākā informācija par visām Krāslavas un Dagdas novadu bibliotēkām atrodama internetā portālā <http://www.kulturaskarte.lv>. Bibliotēku pienākums ir sekot, lai tajā atspoguļotā informācija būtu aktuāla un saistoša, nepieciešamības gadījumā to nomainot informācijas sistēmā <https://is.kulturaskarte.lv/>

Interesantākie pasākumi bibliotēku darba popularizācijā bija:

Andrupenes bibliotēkas apmeklētājiem bija iespēja tikties ar rakstnieku , literatūrzinātnieku Valentīnu Lukaševiču. Lasītāju vārdā bibliotekāre pateicās par dāvinājumu, ko viesis pasniedza no savas privātās grāmatu kolekcijas.

Andzeļu bibliotēkāres veikums

Bērziņu bibliotēkas vadītājas veidotie eņģeļi

Bibliotēku darbinieki ir radoši cilvēki Andzeļu pagasta bibliotēkas vadītāja karantīnas laikā veidoja sienas dekoru. Bērziņu pagasta bibliotēkas vadītāja piedalījās akcijā “**Eņģeļi par**

Dagdas novadu”. Bibliotekāres vadītais rokdarbu pulciņš svinēja 10.pastāvēšanas gadadienu. Joņinu bibliotēkas vadītāja gatavoja skaistus adventes vainagus. Piedrujas pagasta bibliotēkā telpu logi ieguva jaunu dekorējumu.

Joņinu bibliotekāres Adventes vainagi Piedrujas bibliotēkas logu dekoratori

Februārī Indras, Joņinu un Robežnieku bibliotēkas kopīgi svinēja Meteņus. Šie svētki jau kļuvuši par tradicionālu pasākumu, kas pulcē triju bibliotēku lasītājus. Bibliotekāres sagatavoja konkursus, spēles, balvas, lasītāji iepriecināja ar saviem kulinārijas šedevriem un aktīvu līdzdalību.

Viesi no Indras bibliotekāres Romualdas Žurakas vadībā piedāvāja klātesošajiem interesantas viktorīnas un priecēja ar saviem pārsteigumiem – pašu rokām izgatavotiem suvenīriem - lādītēm, magnētiem, dekoratīviem paliktņiem, īstiem amatnieku šedevriem.

Pasākuma saimniece Joņinu bibliotēkas vadītāja Žanna Juhņeviča sagatavoja gan gardus cienastus, gan jautrus konkursus, izraisot dalībniekos īstu smieklu vētru.

Viesi no Robežniekiem pārsteidza ar kulinārijas gardumiem – pankūku torti , neparastu tiramisu , garšīgām vafelēm un kefira pankūkām .

Meteņu galveno simbolu – Salmu lelli – visi kopīgi sadedzināja.

Martā Robežnieku bibliotēka kopā ar Joņinu bibliotēku veidoja pasākumu „**Sieviete – tu skaistākā starp puķēm**”, lai godātu mūsu sievietes, kuras pasauli rada labāku un skaistāku.

Ciemiņiem bija sagatavoti konkursi, joki, mīklas, radošā darbnīca, un protams - cienasts. Aktivitātes sākās ar leļļu izgatavošanas meistarklasi, lelles sanāca viena par otru skaistākas.

Piedrujas pagasta bibliotēka savus iedzīvotājus aicināja pārvarēt pandēmijas depresīvo noskaņojumu un piedalīties dažādās bibliotēkas aktivitātēs – īpaši dažādu izstāžu veidošanā.

Izstāde Piedrujas bibliotēkā

11. Sadarbības tīkla raksturojums

Sadarbība ar pašvaldību un pašvaldības institūcijām

Krāslavas novada centrālās bibliotēkas galvenie mērķi strādājot ar sabiedrību - informēšana par bibliotēkas funkcijām, pakalpojumiem, jaunievedumiem; bibliotēkas tēla veidošana, informācijas resursu popularizēšanas pasākumi .

Bibliotēkai ir cieša sadarbība ar pašvaldību. Iepriekšēja gadā novada domes sēdēs tika apstiprināti Visās iespējamajās aktivitātēs, ko piedāvā bibliotēka, vienmēr iespēju robežās tiek saņemts atbalsts.

Centrālajai bibliotēkai ir konstruktīva sadarbība ar Dagdas novada pašvaldību, īpaši ar kultūras un izglītības komiteju. Atbalsts tiek sniegts, piedaloties novada bibliotēku vizitācijās, pieredzes apmaiņas braucienu organizēšanā, kā arī svarīgo bibliotēkas darbinieku atalgojumu jautājumā.

Bibliotēkas publicitātes formas - sadarbība ar masu medijiem: bibliotēka sadarbojas ar vietējiem masu medijiem – Krāslavas, Dagdas un Aglonas novadu laikrakstu

„Ezerzeme”, Krāslava pilsētas pašvaldības informatīvo izdevumu „**Krāslavas Vēstis**”, reģionālajiem laikrakstiem „**Latgales laiks**”, „**Vietējā**” .

Sadarbības formas – paziņojumi preseī, informācija internetportāliem un TV par bibliotēkā notiekošajiem pasākumiem, dažādiem notikumiem, pakalpojumiem. Uz bibliotēkas pasākumiem vienmēr tiek uzaicināti mediju pārstāvji, kas pēc tam par notiekošo sniedz informāciju sabiedrībai.

Bibliotēkas mājas lapā www.bibliotekakraslava.lv un novada domes mājas lapā www.kraslava.lv regulāri tiek ievietota informācija un aktualitātēs par bibliotēkā organizētajiem pasākumiem un pasākumu arhīvā ir pieejama informācija par notikušajiem pasākumiem ar foto materiālu.

Citi sadarbības partneri reģionā un Latvijā, veiktās sadarbības aktivitātes

Bibliotēka kopīgi veidoja projektus ar tās sadarbības partneriem:

Krāslavas novada pašvaldība – sadarbība finansiālo, saimniecisko un organizatorisko jautājumu risināšanā, dalība novada attīstības programmas izstrādē,

Dagdas novada pašvaldība - reģiona galvenās bibliotēkas funkciju nodrošināšanu novadā. Pēc pieprasījuma tiek sniegta informācija par novada bibliotēku darbu, informēta pašvaldība par organizētajiem profesionālās pilnveides pasākumiem, aktualitātēm bibliotēku darbā.

Pagastu pārvaldes - sadarbība finansiālo, saimniecisko un organizatorisko jautājumu risināšanā.

Krāslavas kultūras nams - sadarbības partneris Lasīšanas svētku un pasākumu organizēšanā;

Krāslavas vēstures un mākslas muzejs – apmaiņa ar novadpētniecības materiāliem, digitālo kolekciju veidošana, kopēju pasākumu organizēšana, muzeja krājuma atsevišķu darbu deponēšana,

Krāslavas mūzikas skola – kopējo pasākumu organizācija, pašdarbības kolektīvu uzstāšanās bibliotēkas pasākumos,

Mākslas skola – izstāžu organizācija,

Krāslavas pilsētas skolas – metodiskā palīdzība bibliotēkārājos jautājumos, bibliogrāfiskais atbalsts projektu nedēļās, savstarpēja pasākumu organizācija, Lasīšanas svētki, literārās stundas;

Krāslavas pirmskolas izglītības iestādes – pasākumu organizācija, BJŽ kopējās aktivitātes, apmācības un radošās aktivitātes bibliotēku darbiniekiem

Novada tūrisma informācijas centrs - informācijas apmaiņa, kopprojektu veidošana,

Krāslavas novada pensionāru biedrība – informācijas apmaiņa, senioru apmācības darbam ar datoriem un informācijas tehnoloģijām,

Krāslavas Romas katoļu baznīca- informācijas un novadpētniecība materiālu apmaiņa

Biedrība “Pieci airi” - kopīgu projektu veidošana, “Senioru skolas” darbība ,
Veselības veicināšanas aktivitātes bibliotēkā ,

Bērnu un jauniešu interešu centrs – pulciņu darbu izstādes , novadpētniecības pulciņa “
Jāntārpiņi” kopdarbība

LR Kultūras ministrija Bibliotēku un arhīvu nodaļa- profesionālās informācijas apmaiņa, konsultācijas, Alūksnes pilsētas bibliotēkas akreditācijas procesa nodrošināšana.

Latvijas Nacionālā bibliotēka - LNB speciālistu klātienes konsultācijas (krājums, plānošanas dokumenti, tālākizglītības iespējas). Informācijas aprīte, konsultācijas, profesionālās pilnveides pasākumi, sanāksmes, SBA pakalpojumi, atbalsts Bērnu/jauniešu/vecāku žūrijai, LNB Digitālajā bibliotēkā, bibliogrāfisko izrakstu piegāde LNB analītiskas datu bāzei

Latvijas bibliotekāru biedrība (LBB)- Profesionālo aktivitāšu organizēšana, dalība tajās

Kultūras informācijas sistēmu centrs – sadarbības projektu „Gaismas tīkls” un „Trešais tēva dēls” projekta realizācija; ERASMUS programmas realizācija

SIA „Tieto ALISE” – IS ALISE uzturēšana un apmācības;

ES Informācijas aģentūra – ESIA, mācību semināri ,pasākumu finansiālais atbalsts;

Rīgas centrālās bibliotēkas - Grāmatu apmaiņas fonds – grāmatu apmaiņa.

Latviešu folkloras krātuves digitālo arhīvu “Garamantas.lv”- atmiņu krājumi

Novadu bibliotēku galvenie sadarbības partneri ir skolas, kultūras nami un kultūras darba organizatori, bērnodārzi, pensionāru padomes, sieviešu klubi.

Labā sadarbība ir ar Latgales reģiona galvenajām un pilsētu bibliotēkām. Par tradīciju kļuvuši Latgales reģiona Bibliotēku biedrības organizētie semināri, katru gadu notiek kādā no Latgales reģioniem.

Pārrobežu sadarbība, starptautiskā sadarbība

2020.gadā sākumā Bērziņu pagasta bibliotēkas vadītāja projekta “Eiropas institūciju loma cīņā pret ekonomisko krīzi ES” “Network for a new Europe” apmeklēja Lokri pilsētas bibliotēku Itālijā.

Sakara ar ārkārtas situāciju, vairāki iepļānotie braucieni un projekti tika atcelti.

Bibliotēku aizstāvības, bibliotēku interešu pārstāvniecības darbs

Pēdējos gados bibliotēkai ir pozitīva sadarbība ne tikai ar Krāslavas novada domi, bet arī tās struktūrvienībām – attīstības nodaļu un izglītības pārvaldi. Attīstības nodaļa piedāvā iespējas piedalīties dažādos projektos, kura atbalsta bibliotēkas iniciatīvas un piedāvā dažādas izglītošanās iespējas semināros, konferencēs.

Visi bibliotēku darba jautājumi Dagdas novadā tiek apspriesti ar domes vadību, kultūras un izglītības nodaļas speciālistiem. Vislabākā sadarbība ir ar visiem pašvaldību vadītājiem, mēģinot risināt infrastruktūras un finansējuma jautājumus.

Metodiskais un konsultatīvais darbs

Situācijas apraksts, kopaina, metodiskā un konsultatīvā darba prioritātes pārskata periodā

Krāslavas Reģiona galvenās bibliotēkas savu funkciju veikšanu veic pamatojoties uz noslēgtajiem sadarbības līgumiem starp Krāslavas novada centrālo bibliotēku un Dagdas novada pašvaldību, turpinot veikt metodiski konsultatīvu darbu ar visām 22 reģiona publiskajām un 4 skolu bibliotēkām.

2020. gads radīja daudz izaicinājumu bibliotekārajā un klientu apkalpošanas darbā, izvirzot noteiktus ierobežojumus komunikācijā un darba izpildes veida tiesiskajos regulējumos. Bibliotekāri ikdienā saskarās ar jaunām tehnoloģijām, jauniem resursiem, virtuālās informācijas apjoma palielināšanos, sabiedrības viedokļu krasu mainību, jaunām darba un komunikācijas tendencēm, tāpēc bibliotekāriem bija nepārtraukti jāizglītojas un jāpielāgojas mainīgās situācijas un notikumu apstākļiem.

KNCB kā reģiona galvenā bibliotēka pārskata periodā organizēja pasākumus visa reģiona mērogā, nodrošinot pārraudzību par galvenajiem gada darba virzieniem reģiona bibliotēkās -

- publisko bibliotēku sadarbības un pakalpojumu nodrošināšanu *Covid 19* ietekmē, t.s. darba plānošanas dokumentu, pārskatu, darba rādītāju apkopošanu un analīzi,
- publisko un skolu bibliotekāru jaunu profesionālo kompetenču pilnveidošanu un atgriezeniskās saites veicināšanu,
- bibliotekāro pakalpojumu kvalitāti, saņemot atgriezenisko saiti no bibliotēkas lietotājiem.

Gada sākumā tika apstiprināts Reģiona galvenās bibliotēkas metodiskā darba plāns, kur tika aktualizētas metodiskā darba prioritātes. Šo uzdevumu īstenošanai tika organizēti profesionālās pilnveides pasākumi – lektoru apmācības, vebināri un praktikumi, individuālas konsultācijas - galvenokārt attālināti, bibliotēku apmeklējumi un pieredzes apmaiņas brauciens tika realizēti vasaras mēnešos, tika organizēta profesionāla un mērķtiecīga sadarbība ar valsts un reģiona publiskajām bibliotēkām un novadu pašvaldībām, pagastu pārvaldēm, veicinot katras Krāslavas un Dagdas novadu bibliotēkas tālāku attīstību.

Tika uzsākts darbs par iespējamiem ALISE risinājumiem Krāslavas un Dagdas novadu pagastu bibliotēkās. Ir notikušas pārrunas ar pagastu pārvalžu vadītājiem par sava pagasta bibliotēkas Alise-i risinājuma ieviešanu. Jautājums ar visiem iespējamiem risinājumiem tika iesniegts budžeta apstiprināšanai novada domē.

Līdz ar ārkārtējās situācijas saasināšanos valstī, tika organizēta aptauja viedokļu sniegšanai par attālināto sadarbību un tās iespējamiem saziņas veidiem – tiešsaistēm, virtuāliem pasākumiem, sociālajiem medijiem utt., kā arī attālinātā darba pilnveidošanu. Cieša informatīvā saikne tika uzturēta ar Krāslavas un Dagdas pašvaldībām, nodrošinot plašai sabiedrībai regulāru informāciju par pasākumiem un bibliotēkas darbību.

Turpinās aktīva sadarbība ar izglītības iestādēm bibliotekāro pakalpojumu un bibliotekāru profesionālo prasmju pilnveidošanā, BIS Skolu ALISE (Dagdas vsk.) darba koordinēšanā un konsultēšanā.

Reģiona galvenās bibliotēkas sniegtais metodiskais un konsultatīvais atbalsts, īstenotie profesionālās pilnveides un pieredzes apmaiņas pasākumi

Pārskata periodā Reģiona galvenās bibliotēkas sniegtais metodiskais un konsultatīvais atbalsts, īstenotās profesionālās pilnveides un pieredzes apmaiņas tika organizētas pamatojoties uz abu novadu bibliotēku darbinieku aptaujas viedokļu pamata, kur sadarbība galvenokārt ritēja digitālajā vidē, ar aicinājumu padziļināti uzlabot nepieciešamās IT prasmes.

Sākoties globālajai pandēmijai, bibliotēku sadarbības vidē tika ieviestas dažādas komunikācijas platformas ar video straumēšanas iespēju – galvenokārt, Zoom un Microsoft Teams.

Kombinētā dalībā tika organizēti profesionālās pilnveides praktikumi un konsultācijas digitālo rīku apgūvē, katru otro mēnesi tika organizēti metodiskie vebināri dažādu darba uzdevumu aktualizēšanai, risināti profesionāli un ikdienas darba jautājumi.

Klātienēs vizitācijas notika tikai Krāslavas novada teritorijas bibliotēkās ar ļoti pārdomātu mērķi, ievērojot īsu uzturēšanos laiku bibliotēkās, iedziļinoties bibliotekārā darba jautājumos – krājuma komplektēšanā, kārtojuma principiem, darbā ar bērniem un jauniešiem, novadpētniecības tematiskā plaukta saturā, datu bāzu izmantošanas nosacījumiem un popularizēšanai, pasākumu organizēšanas ieteikumos. Pārējo laiku tika veiktas attālinātas apsekošanas bibliotēku emuāros, sociālo mediju lapās un Krāslavas un Dagdas novadu bibliotēku darbplūsmas Padlet digitālā sienā.

Neraugoties uz ārkārtējo situāciju un bibliotēkas pakalpojumu ierobežojumiem, ievērojot visus nepieciešamos piesardzības pasākumus, KNCB un Kalniešu pagasta bibliotēkā tika organizētas plānotās bibliotēkas krājuma inventarizācijas.

Ezernieku pagasta bibliotēkā notika bibliotēkas vadītājas maiņa, tādējādi tika organizētas jaunās darbinieces apmācības un konsultācijas darbā ar krājumu, tā izvērtēšanu, lasītāju apkalpošanu, pasākumu organizēšanu, informācijas sagatavošanu un sniegšanu

medijos un vietējai kopienai u.c. Papildus tika nodrošināts saskaņots atbalsts no Dagdas novada bibliotēkas speciālistiem.

Gada laikā katra Krāslavas un Dagdas novadu un pagastu bibliotēkas vadītāja dalījās darba pieredzē par sava bibliotekārā darba veiksmīgākajiem notikumiem.

Lai pilnveidotu savu profesionālo kompetenci, daži bibliotekāri piedalījās projektā "Nodarbināto personu profesionālās kompetences pilnveide" – mācības pieaugušajiem, kur viena darbiniece saņēma kvalifikāciju BIBLIOTEKĀRS 960h programmā "Bibliotēku zinības".

Sakarā ar ieviestiem stingrākiem personu fiziskās distancēšanās noteikumiem, reti tika organizētas radošās darbnīcas klātienē, taču palielinājās e-pastu, whatsapp grupas un telefonkomunikācijas metodiskās konsultācijas un uzziņas. Šogad KNCB piedāvāja jaunu pakalpojumu – atbalstu Krāslavas un Dagdas iestāžu attālinātai darba formai, veicot apmācības un diskusiju moderēšanu ar Zoom starpniecību.

Lai pilnveidotu savas zināšanas un prasmes, 5 Krāslavas un Dagdas novadu bibliotekāri iesaistījās Kultūras ministrijas atbalsta semināros digitālo prasmju attīstībai. Apmācības tika organizētas nozares profesionāļiem ar nosacījumu pēc mācību kursa iziešanas aktīvi izmantot iegūtās zināšanas un prasmes savā darbā, kā arī dalīties iegūtajās zināšanās ar citiem bibliotekāriem.

Tā kā šis gads bibliotēku dzīvē nesa nozīmīgus klātienes apmeklējumu zaudējumus, darbinieki nezaudēja optimismu un izmantoja laiku apmeklējot LNB un LBB rīkotos tiešsaistes seminārus, novadu konferences un Latvijas bibliotekāru 13. kongresu. Februārī sadarbībā ar LNB Bērnu literatūras centru, tika apmeklēts seminārs Skaļās lasīšanas veicināšanas programmā.

Viens izbraukuma seminārs tomēr izdevās, apmeklējot divas Zemgales novada bibliotēkas un Jāņa Jaunsudrabiņa muzeju "Riekstiņi". Šis izbraukums tapa Krāslavas novada labiekārtošanas projekta ietvaros, kā rezultātā Kaplavas pagasta bibliotēkā tika iekārtota novadpētniecības istaba un nodibinātas sadarbības attiecības ar "Riekstiņi"muzeja vadītāju Ilzi Līdumu. Un tas nebija vienīgais projektu dalības un izstrādes pasākums – Krāslavas NC bibliotēkas darbinieki izmantoja iespējas pilnveidot savas zināšanas projektu izstrādē un gada laikā tika iesniegti vairāki pieteikumi (sk. nodaļu).

Protams, šis gads ļāva aktīvi iesaistīties profesionālās pilnveides tiešsaistes pasākumos, ko organizēja Latgales Plānošanas Reģions, Latvijas Nacionālais kultūras centrs, Sarunu skola Lampa, Personības pilnveidošanas centrs NLP, EPALE Latvija, Rīgas domes Izglītības, kultūras un sporta departaments u.c. Interese par kompetences pilnveidošanas programmām bibliotekāru vidū aizvien pieaug, uzrādot tiešsaistes platformu priekšrocības, uzlabojot darbinieku sadarbību, elastību un bibliotēku pakalpojumu produktivitāti.

Dati par pārskata gadā organizētajiem kursiem un pasākumiem apkopoti zemāk attēlotajā tabulā

N.p.k	Norises laiks	Norises vieta	Organizētājs (-i)	Pasākuma nosaukums, galvenās tēmas	Dalībnieku skaits	Stundu skaits
	17.02.	Krāslavas novada centrālā bibliotēka - klātiene	Reģiona galvenā bibliotēka	Krāslavas un Dagdas novadu skolu un publisko bibliotēku profesionālās pilnveides pasākums- praktikums: “Google dokumentu veidošana un rediģēšana ” “Darba pieredze bibliotekārajā darbā” (Bērziņu pagasta un Kombuļu pagasta bibliotekāru prezentācijas)	37	4h
	16.03.	Krāslavas novada centrālā bibliotēka – kombinētā dalība (klātiene un tiešsaiste)	Reģiona galvenā bibliotēka	Praktikums -radošā darbnīca “Polimēra ziedi rāmītī”. N. Isakovas paraugdemonstrējums Darba pieredze bibliotekārajā darbā -. Ķepovas pagasta un Augstkalnes bibliotekāru prezentācijas Projektu konkursa „Iedzīvotāji veido savu vidi” rakstīšanas mācību konsultācija;	35	4h
	21.04.	Tiešsaiste platformā Zoom	Reģiona galvenā bibliotēka	Krāslavas un Dagdas novadu bibliotekāru vebinārs- “Bibliotēkas pakalpojumu popularizēšanas iespējas ar tiešsaistes platformas Zoom palīdzību” Zināšanu pārbaudes tests.nr.3	27	4h
	14.05.	Krāslavas novada centrālā bibliotēka - tiešsaiste	Reģiona galvenā bibliotēka	Tiešsaistes praktikums “Tiešsaistes video prezentāciju veidošana, apstrāde un publicēšana, izmantojot “Canva” rīkus” Bibliotekārā darba pieredze – Augstkalnes, Piedrujas, Asūnes, Kalniešu bibliotēkās.	29	4h

				Bibliotekāru zināšanu pārbaudes tests Nr.2		
28.07.	Neretas un Aknīstes novadi	Reģiona galvenā bibliotēka		Pieredzes apmaiņas brauciens uz Jāņa Jaunsudrabiņa muzeju "Riekstiņi" Neretā; V. Ancīša Aknīstes bibliotēkas un Gāršenes bibliotēkas apmeklējums	7	7h
26.08.	Krāslavas novada centrālā bibliotēka – kombinētā dalība (klātie un tiešsaiste)	Reģiona galvenā bibliotēka		Praktikums - "Padlet digitālās sienas iespējas bibliotekāriem"	22	3h
03.10.	Krāslavas novada centrālā bibliotēka, klātienē	Reģiona galvenā bibliotēka		Meistarklase "Rožu pušķis no kļavu lapām" un tematiskā izstāde "Rudens iedvesmo"	10	3h
23.10.	Tiešsaiste platformā Zoom	Reģiona galvenā bibliotēka		Krāslavas un Dagdas novadu skolu bibliotekāru praktikums Padlet - digitālās sienas iespējas Krāslavas un Dagdas novadu bibliotekāriem –praktikums. Bibliotekārā darba pieredze – Svariņu, Andrupenes, Aulejas un Joņinu bibliotēkās.	31	4h
10.11., 02.12.	Tiešsaiste platformā Zoom	Reģiona galvenā bibliotēka		"Atbalsts Krāslavas un Dagdas iestāžu attālinātai darba formai" Tiešsaistes pasākumu un publisku diskusiju organizēšanas iespējas un moderēšana - Krāslavas PII	26	4h
08.12.	Tiešsaiste platformā Zoom	Reģiona galvenā bibliotēka		Krāslavas un Dagdas novadu bibliotekāru vebinārs - praktikums "Komunikācija sociālajos medijos" bibliotekāru pieredzes stāsti – Piedrujas, Aulejas, Robežnieku, Skaistas, Andzeļu un Šķaunes bibliotēkas	34	4h

17.12.	Tiešsaiste platformā Zoom	Reģiona galvenā bibliotēka	Krāslavas un Dagdas novadu skolu un publisko bibliotēku bibliotekāru gada noslēguma vebinārs – Tiešsaistes praktikums Bibliotēkas Facebook konta izveidošanas nosacījumi Bibliotekāru pieredzes stāsti – Piedrujas, Kaplavas, Indras, Izvaltas, Konstantinovas un Dagdas novada bibliotēkas	37	4h
--------	---------------------------	----------------------------	---	----	----

- **Metodiskais un konsultatīvais atbalsts izglītības iestāžu bibliotēkām**

Pārskata periodā Krāslavas un Dagdas novadu izglītības jomā notika lielas pārmaiņas - 27.augustā Krāslavas pamatskolu pievienoja Krāslavas Valsts ģimnāzijai, no 30.jūnija tika likvidēta Asūnes sākumskola Dagdas novadā, savukārt ar 31.jūliju likvidēta Izvaltas pamatskola Krāslavas novadā. KNCB turpināja konstruktīvu sarunu ar Krāslavas novada Izglītības pārvaldi iepriekšējos gados uzsāktu jautājumu risināšanai. Kā aktuālāko - par Skolu ALISEs ieviešanu, pievienojoties Krāslavas un Dagdas novadu bibliotēku kopkatalogam. Licences ikgadējo izmaksu pārskats tika iesniegtas izskatīšanai Izglītības pārvaldē un šobrīd atrodas procesā.

Šobrīd divas Dagdas novada izglītības iestādes (Dagdas vidusskola un PIKC "Daugavpils Būvniecības tehnikums" IPĪV "Dagda") izmanto Skolu ALISE bibliotēkas krājuma pievienošanai. Aktīvi noris individuālas konsultācijas ar Dagdas vidusskolas bibliotekāri darbā ar Skolu Alise.

KNCB komplektēšanas un apstrādes nodaļa atbildīgi veic MARC ierakstus kopkatalogā, sniedz konsultatīvu un praktisku apmācību elektroniskā kataloga veidošanā.

Metodiskais un konsultatīvais darbs reģiona skolām noris arī ar KNCB abonementu, BLN un IT speciālistu. Skolu bibliotekāri aktīvi izmanto abonēto datubāžu, 3TD e-grāmatas izmantošanas iespējas ar attālināto klienta piekļuvi, grāmatu kopas apmaiņu, jaunieguvumu atlasī un iegādi, dublikātu apmaiņu, iespiesto dokumentu loģistiku no LNB u.c. bibliotēkām, parādnieku apzināšanu, krājuma izvērtēšanu u.c. Krāslavas un Dagdas novadu izglītības iestāžu bibliotēku vadītājas aktīvi apmeklē KNCB organizētos praktikumus, seminārus un pasākumus ar vieslektoriem. Gada laikā skolu bibliotekāriem un izglītojamiem tika sniegtas konsultācijas darbā ar elektronisko katalogu, tika izveidotas un publicētas pārskatāmas infografikas reģistrācijas, kopkataloga, Letonika datubāzes un 3TD e-grāmatas lietošanai. Skolām regulāri tiek nosūtītas informatīvas vēstules par bibliotekārā darba pamatvirzienu aktualitātēm un darbam nepieciešamajām kompetencēm.

2020. gada sākumā KNCB bibliotekāre, atbilstoši kvalifikācijas iegūšanas prakses nosacījumiem, veica kvalifikācijas noslēguma darba gūto rezultātu Krāslavas pamatskolā apkopojumu un veiksmīgu aizstāvēšanu.

Joprojām aktīvi noris BLN koordinējošais darbs ar Bērnu un jauniešu žūrijas skolu bibliotēkām, kā arī ar Nacionālās skaļās lasīšanas sacensības atbalstītājiem, organizējot tiešsaistes, virtuālus apskatus, kolekcijas lasījumus un klātienes tikšanās.

Skolu bibliotēkas ir izglītības pārvaldes pakļautībā, kas nodrošina efektīvu finanšu vadību, pakļautībā esošo izglītības iestāžu materiālās bāzes uzturēšanu. Krāslavas novadā skolu darbs tiek pakārtots atbilstoši Krāslavas novada pašvaldības kompetencei izglītības, sporta un jaunatnes lietu jomā un sadarbība balstīta uz ilggadēju partnerību, kā arī lielā mērā uz skolas bibliotekāra ieinteresētību.

- **Sadarbība ar citām iestādēm (metodiskā un konsultatīvā darba jomā)**

Pateicoties veiksmīgai sadarbībai ar LNB Kompetenču attīstības centru, LNB Bērnu literatūras centru, Latvijas Bibliotēku biedrību, SIA Tieto Latvia, V/A KISC, Krāslavas un Dagdas Izglītības pārvaldēm un izglītības iestādēm, Krāslavas Vēstures un mākslas muzeju, Krāslavas pašvaldības Attīstības nodaļu, Ludzas Galveno bibliotēku u.c.. Krāslavas NC bibliotēkas konsultatīvais un metodiskais darbs pārskata periodā guva labus rezultātus un darba vīzijas nākamajam gadam. Notika dalība profesionālās pilnveides pasākumos, tika pieaicināti vieslektori, kas snieguši profesionālu konsultatīvu informāciju un zināšanu nostiprināšanu.

- **Metodiskā un konsultatīvā darba problēmas un to risinājumi, profesionālās pilnveides vajadzības**

Darba vide un darbinieku labbūtība ir viens no aktuālākiem darba jautājumiem, bet īpaši tas aktualizējās *Covid-19* krīze laikā. Gribētos, lai bibliotēku darbinieki justos iesaistīti un piederīgi darba devējam, lai bibliotēku darbs ir novērtējams ne tikai no pašvaldības puses, bet arī no sabiedrības, veicinot pozitīvu mijiedarbību.

Veselību veicinoši pasākumi darba vietā ir tik pat svarīgi mūsu reģiona bibliotēkās. Apsveicami ir tas, ka arvien vairāk tiek pievērsta uzmanība jautājumiem, kas saistīti ne tikai ar darba aizsardzības normatīvo aktu prasību izpildi, bet arī nodarbināto vispārējā veselības stāvokļa uzlabošanu.

Bibliotekāriem jābūt motivētiem pašizglītoties un jāmēģina sasniegt augstus darba rezultātus. Būtu pateicīgi, ja tiktu dota iespēja bezmaksas pilnveidot latviešu valodas prasmi gan bibliotekāriem, gan citiem pakalpojumu sniedzējiem, kuru dzimtā valoda nav latviešu valoda, kas ilgtermiņā sniegtu augstus darba rezultātus vietējai kopienai.

Pagastu bibliotēku darbu būtiski ietekmē darbinieku zemas IT izmantošanas prasmes un nepilnīgs aprīkojums lauku bibliotēkās. Tādēļ nepieciešams meklēt iedarbīgu sadarbību ar vietējo pašvaldību/ pārvaldi līdzekļu piesaistē un nenoliedzami sekmēt pašu darbinieku iniciatīvu.

Krāslavas novada centrālās bibliotēkas direktore

V. Magidas

Robežnieku pagasta bibliotekāres veikums

Raksti no preses izdevumiem

SAVA NOVADPĒTNIECĪBAS ISTABA KAPLAVAS PAGASTA BIBLIOTĒKĀ

Pievienots: 06.11.2020

Šogad, pateicoties Krāslavas novada projektu konkursa „Iedzīvotāji veido savu vidi 2020” iespējai un Krāslavas pašvaldības finansiālajam atbalstam, Kaplavas pagasta bibliotēka sadarbībā ar Krāslavas novada centrālo bibliotēku (KNCB) izstrādāja projektu par Kaplavas pagasta bibliotēkas telpu racionālu izmantošanu, pielāgojot maz pieprasītu telpu novadpētniecības materiālu krātuvei un senlietu ekspozīcijai. Projekta mērķis bija stiprināt un popularizēt Krāslavas novada Kaplavas pagasta kultūras mantojuma saglabāšanas iespējas ar vietējās sabiedrības atbalstu dzimtas un novada vērtību apzināšanai un nodošanai nākamajai paaudzei.

Aktivitāšu īstenošanā aktīvi iesaistījās KNCB bibliotekāri, pagasta ļaudis - idejas domubiedri, pagasta pārvaldes darbinieki, kā arī atbalstu sniedza Krāslavas pilsētas un novada pagastu iedzīvotāji - bērni, jaunieši un pieaugušie.

Sadarbībā ar Kaplavas pagasta pārvaldi, vietējo iedzīvotāju un domubiedru spēkiem tika veikts bibliotēkas telpas kosmētisks remonts – tika atjaunots grīdas segums, mainīts sienu krāsojums un dekorējums, tika pārvietoti komunikāciju vadi, novadpētniecības istabas vajadzībām tika ieliktas durvis atbilstoši istabas dizainam.

Pateicoties idejas sponsoriem, vasarā tika organizēts pieredzes apmaiņas brauciens uz J. Jaunsudrabiņa muzeju „Riekstiņi” Neretas ciemā sadarbības iespēju veidošanai ar J. Jaunsudrabiņa radiniecī Ilzi Līdumu. Muzeja vadītāja dāvināja novadpētniecības istabai pašu izdotās grāmatas, dalījās atmiņu stāstos, ieteica piemiņas stūrīša noformējuma risinājumu un saturu.

Sadarbībā ar Krāslavas novada TIC speciālisti, fotogrāfi Ingu Pudniku tika izveidots foto sienas „Daugavas loki” dizains. Tagad visi klātesošie var brīvi fotografēties uz Daugavas tecējuma ainavas fona, ka arī meklēt Kaplavas pagasta apvidus aizsargājamo putnu - apodziņu (*Galucidium passerinum*). Par šādu radošu risinājumu pateicamies PII „Pīlādītis” skolotājai Aijai Stivriņai un viņas meitai Elizabetei. Tas nav vienīgai Aijas veikums novadpētniecības istabā, tāpēc interesentus

aicinām apmeklēt Kaplavu, atvēlot laiku arī novadpētniecības istabas apskatei. Novadpētniecības istabā šobrīd arī ir apskatāma vietējo iedzīvotāju un Krāslavas novada pagastu saimniecību senlietu kolekciju, kas ir ievērojams kultūrvēsturiskais mantojums.

Bibliotēka, t.sk. novadpētniecības istaba, kas atrodas Krāslavas novada Kaplavas pagastā, Kaplavas ielā 3, savus apmeklētājus gaida katru darba dienu plkst. no 8.00 līdz 17.00, piektdienās no 8.00 līdz 13.00.

Pateicamies Krāslavas novada uzņēmējam Naurim Lipšānam par individuālu pieeju mēbeļu maketa veidošanā un pagatavošanā, radot interjeram senatnīguma noskaņu. Pašu spēkiem tika iekārtots istabas interjers, ļaujot telpā ienākt vairākiem idejas risinājumiem – gan radošajam lidojumam, krāsām un vēsturiskām liecībām, ko papildina pagasta ļaužu biogrāfiskie fakti, senlietas un bibliotekāres interesantais stāstījums. Jāņa Jaunsudrabiņa fotogrāfiju kopijas tika aizgūtas no Krāslavas Vēstures un mākslas muzeja arhīva, kas vieš īpašu vērtību Kaplavas pagasta bibliotēkas darbībā. Un tie nav vienīgie darbi! Ir neatklāti pārsteigumi, kas sagaida viesus, apmeklējot bibliotēku!

Kaplavas pagasta ceļš potenciālos pagasta viesus šobrīd ved uz vairākiem tūrisma objektiem – uz Lielbornes muižu, zirgu sētu „Klajumi” u.c. Tad kāpēc arī neapmeklēt Kaplavas pagasta bibliotēkas novadpētniecības istabu? Vienmēr esat laipni gaidīti Kaplavas pagasta bibliotēkā, lai iepazītu šīs teritorijas Latvijā pazīstamu novadnieku J.Jaunsudrabiņa, P.P.Jozuusa, V. Mukānes, A.Kasinska, J.Baranovskas u.c. pagasta aktīvistu dzīves izziņas takas, vēsturiski nozīmīgus objektus un vietas.

Kaplavas pagasta bibliotēka ir informatīvā un izklaides „saliņa” tiem iedzīvotājiem un pagasta viesiem, kam rūp Krāslavas novada un pagasta kultūras dzīve. Vienkopus šeit ir iespēja glabāt un popularizēt novada kultūrvēsturi un apkopot mūsdienu dzīves notikumus. Latvijas pierobeža Kaplavas pagasta teritorijā vienmēr piesaistīja un arī turpmāk piesaistīt tos, kam tuva ir dzimtas vēsture, kultūra, sabiedrība un pētniecība. Saglabājot bibliotēkas, mēs saglabāsim mūsu pagātni, tagadni un nesīsim to nākotnē!

Alla Vilcāne,
Kaplavas pagasta bibliotēkas vadītāja

IZDOTS RECEPŠU KRĀJUMS „LATGALES PAVĀRGRĀMATA”

Pievienots: 04.11.2020

Prast gatavot ēst – tā ir liela vērtība, jo ēdiens ir ne vien neatņemama ikdienas sastāvdaļa, bet arī svētki ir skaistāki un īpašāki, ja tajos ir klāts bagātīgs galds. Saimnieces tikušas cienītas un godātas jau izsenis. Visos laikos pavāri centās izdabāt ēdājiem, pasniegt īpašus ēdienus. Uzlabojoties cilvēku dzīves apstākļiem, mainījušās ir arī kulinārās tradīcijas. Cilvēkiem ir pieejami visdažādākie produkti, garšvielas, piedevas. Recepšu klāsts ir tik bagātīgs, ka pavāriem ir krietni jānopūlas, lai virtuvē radītu ko jaunu un pārsteidzošu. Tādos brīžos der atskatīties pagātnē, atrodot tur lietas, ko pārņemt un no jauna iekļaut ikdienas ritumā.

Mūsu senči negatavoja pārlietu izsmalcinātus ēdienus, bet viņi prata pagatavot sārtīgu maltīti no tā, kas bija mājās izaudzēts un sarūpēts. Uz galda netrūka nedz gaļas ēdienu, kūpošu zupu, pankūku, nedz saldo ēdienu. Šo ēdienu receptes ir mūsu kulinārais mantojums, kas mūsdienās kļūst aizvien pieprasītāks un ieņem stabilu vietu daudzās ēdienkartēs. Kulinārais mantojums – tas ir ēdiens ar stāstu, jo cilvēki, kas to gatavo, nereti vēlas arī izstāstīt, kā šis ēdiens gatavots viņu senču mājās. Caur šādu ēdienu tiek nodota pieķeršanās ne vien savai mājai un ģimenei, bet arī plašāk – Latgalei un visai Latvijai.

Saimnieču krājumos ir daudz recepšu, kuras nodot jaunajām paaudzēm. Recepšu krājumā „Latgales pavārgrāmata” ir apkopotas 227 receptes, kuras iesniedza 76 cilvēki no visas Latgales. Tās ir receptes, kas mantotas no vecākiem, vecvecākiem, draugiem vai citiem līdzciltiekiem. Grāmata sastāv no 2 daļām. 1.daļā ir apkopotas Latgales kulinārā mantojuma ēdienu un dzērienu tradicionālās receptes, bet 2.daļā - Krāslavas novada 5 pamattautību (latviešu, krievu, baltkrievu, poļu un ebreju), kas vēsturiski dzīvojušas šajā novadā, tradicionālo ēdienu un dzērienu receptes.

Lielo recepšu apkopošanas darbu paveica Krāslavas novada Centrālā bibliotēka, kas ir arī Latvijas Bibliotekāru biedrības biedrs. Īpaši jāuzslavē bibliotekāres Žaneta Moiseja un Valentīna Moiseja, kuras ne vien apkopoja iesūtītās receptes, bet arī pagatavoja lielāko daļu grāmatā publicēto ēdienu. Viņām palīgā nāca pieredzējušas saimnieces un kulināres Vera Geiba, Janīna Fasoļa un Longina Moiseja. Pēc pagatavošanas ēdieni nonāca improvizētā foto studijā, kas bija ierīkota turpat lauku virtuves stūrī. Tur, katram ēdienam pieskaņojot atbilstošus aksesuārus, fotogrāfe Inga Pudnika veidoja fotogrāfijas, kas redzamas grāmatas lappusēs.

Starp visām receptēm ikviens var atrast ko vērtīgu un pieskaņotu savai gatavošanas manierei. Daudzi no ēdieniem noteikti jau ir zināmi, kāds varbūt retāk sastapts. Nereti viens un tas pats ēdiens slēpjas zem dažādiem nosaukumiem, jo katrā apdzīvotā vietā to mēdz dēvēt citādāk. Izejvielas visiem ēdieniem ir vienkārši sagādājamas, arī pagatavošanas gaita ir samērā vienkārša, svarīgākais

– doties uz virtuvi ar patiku un gatavot ar mīlestību, sevišķi, ja tiek gatavoti ēdieni no kulinārā mantojuma lādes. Lai izdodas gardi un sātīgi ēdieni!

Latgales pavāgrāmatu var lasīt digitālajā formātā portālā <https://www.kulinaraismantojums.lv> sadaļā „Mārketing”. Pavāgrāmatas drukas versiju plānots nodot Latgales kulinārā mantojuma tīkla biedriem, ēdināšanas nozares uzņēmumiem, pašvaldībām un Tūrisma informācijas centriem, kā arī Latgales reģiona bibliotēkām, ēdināšanas jomas arodskolām, projekta BELLA CULTURE sadarbības partneriem un recepšu teicējiem.

Latgales reģiona un Krāslavas novada tradicionālās receptes ir apkopotas un Latgales pavāgrāmata izdota Latvijas - Lietuvas - Baltkrievijas pārrobežu sadarbības programmas projekta Nr. ENI-LLB-1-016 „Kulinārā mantojuma un tradicionālo amatniecības prasmju saglabāšana un popularizēšana (BELLA CULTURE)” ietvaros. Projektu finansē Eiropas Savienība.

Informāciju sagatavoja Krāslavas novada Tūrisma informācijas centrs

Kultūras ziņas

21.04.2020

Bibliotēku nedēļa 2020

1/1

Bibliotēku nedēļa “Iedvesmo, iesaisti, iespējo, vieno”

Šī gada Bibliotēku nedēļu Latvijas Bibliotekāru biedrība (LBB) izsludināja jau pagājušā gada oktobrī. Tā notiks no 20.–26. aprīlim, un tās tēma ir – “Iedvesmo, iesaisti, iespējo, vieno”.

Lai gan bibliotēkas dažādas norises organizē nepārtraukti, Bibliotēku nedēļa ir laiks, kad bibliotēkas ar savām aktivitātēm pastiprināti pievērš uzmanību sev, savam darbam un profesijai, bibliotēku nozīmei sabiedrībā.

Moto “Iedvesmo, iesaisti, iespējo, vieno” vīrusa “Covid-19” izraisītajos ārkārtas apstākļos ir īpaši spēcīgs, jo šādā situācijā cilvēkiem iedvesmošana, iesaiste, iespējas un vienotība ir būtiski nepieciešama, un arī bibliotēkas ir tās, kas var palīdzēt cilvēkiem izturēt šo saspringto laiku. Lai gan esam ierobežoti savās iespējās organizēt Bibliotēku nedēļas pasākumus klātienē, mēs piedāvājam izmantot moderno tehnoloģiju iespējas, tādējādi vēl vairāk demonstrējot bibliotēku lomu un nozīmi sabiedrībā.

Krāslavas novada centrālā bibliotēka šogad piedāvā visiem interesentiem piedalīties dažādos attālinātos pasākumos - virtuālās izstādes varēs vērot, uzklikšķinot uz tabulā zemāk vai Krāslavas NC bibliotēkas mājas lapā publicētā pasākuma nosaukuma saites. Uzmanību! Saite atvērsies tikai norādītajā publicitātes datumā. Lai saņemtu piekļuves saiti dalībai pasākuma tiešsaistes sarunai, lūgums pieteikties iepriekš pa tālr.

65681114 vai rakstot uz e-pastu: kncb.bl@inbox.lv. Tādējādi tiks nosūtīta pasākuma reģistrācijas forma un tiešsaistes platformas "Zoom" lietošanas instrukcija.

Krāslavas novada centrālās bibliotēkas pasākumi Bibliotēku nedēļā 2020:

Nr.	Pasākuma nosaukums	Datums, laiks
1.	<u>Virtuālais stāsts "Kad tapa pilsēta Daugavas krastā"</u>	20.04.2020
2.	Krāslavas un Dagdas novadu bibliotekāru vebinārs	21.04.2020 plkst. 13 ⁰⁰
3.	"Uz šo zemi es atnācu mīlēt un būt mīlētai" tiešsaistes saruna - atmiņas un lasījumi veltīti rakstnieces, dzejnieces un novadnieces Cecīlijas Dineres atcerei	21.04.2020 no plkst. 14 ⁰⁰ līdz plkst. 14 ³⁰
4.	"Atmiņas par Kabatas pilsētiņu un ne tikai" - virtuālā tikšanās ar grāmatas "Kas te notiek" autoru Rvīnu Vardi	22.04.2020 no plkst. 11 ⁰⁰ līdz plkst. 12 ⁰⁰
5.	Virtuāls daiļliteratūras apskats " Grāmatas, kur minēta Krāslava "	23.04.2020
6.	Allas Karabanjas virtuālā izstāde " Krāsainais vaļasprieks "	24.04.2020
7.	Krustvārdu mīkla " Lasītprieks! "	24.04.2020

Tiekamies Bibliotēku nedēļā 2020 attālināti, paliekot mājās!

Tiešsaistes tikšanās ar rakstnieci Sanitu Reinsoni

Avots:

<http://ezerzeme.lv/lv/zinas/kultura/19722/tiessaistes-tiksanas-ar-sanitu-reinsoni>

Šis dīvainais ierobežojumu laiks sniedz iepriekš neizmantotas iespējas. Ja pirms ārkārtas situācijas izsludināšanas, uz tikšanos Krāslavas novada centrālajā bibliotēkā, es būtu devusies, ņemot līdzi diktafonu un fotoaparātu, tad tagad, bija nepieciešams dators un interneta pieslēgums. Tikšanās tiešsaitē ir gana ērta, tomēr salīdzināt to ar atrašanos klātienē ir grūti. Katrai situācijai ir savi plusi un mīnusi, bet atrodies pašizolācijā, tas bija vērtīgs ieguvums.

Sanita Reinsone ir latviešu folkloras, dzīvesstāstu un digitālo humanitāro zinātņu pētniece, Latvijas Universitātes Literatūras, folkloras un mākslas institūta vadošā pētniece, bērnu literatūras rakstniece.

Tikšanās laikā pētniece demonstrēja prezentāciju “Dzīves pierakstīšanas tradīcijas un autobiogrāfisko materiālu krājums”. Pastāstīja, ka Latviešu folkloras krātuve (LFK) ir dibināta 1924. gada 2. decembrī un ir uzskatāma par senāko akadēmisko pētniecības iestādi Latvijas Republikā.

Mums raksta: „Es lepojos ar to, ka manā pilsētā ir tāda bibliotēka”

Avots:

<http://www.kraslavasvestis.lv/zinas/article/3/mums-raksta-es-lepojos-ar-to-ka-mana-pilseta-ir-tada-biblioteka.html>

Gribētu izteikt lielu paldies mūsu Krāslavas novada Centrālajai bibliotēkai un tās darbiniekiem. Šajā neparastajā un mums nepierastajā laikā, kad pārsvarā viss notiek attālināti, gribu pateikties par kvalitatīvu darbu izpildi. Kad studijas augstskolā notika klātienē, par mācību materiāliem pat neraizējās, bet tagad, karantīnas laikā, mani skāra problēma - kur lai ņemu visu nepieciešamo literatūru. Elektroniski vērsos pie bibliotēkas darbiniekiem un saņēmu palīdzību. Izrādās, ka mūsu bibliotēka ir pilnība gatava pieņemt savus apmeklētājus attālināti. Biju pārsteigta, ka arī mūsu bibliotēkā ir pieejams elektroniskais grāmatu saraksts, tas atvieglo grāmatas meklējumus. Patīkami pārsteidza arī darbinieku attieksme, jo tik tiešām mūsu bibliotēkā strādā profesionāļi. Esmu priecīga arī par to, ka bibliotēkā ir pieejami „svaigi” laikraksti, tie arī noder mācībām, jo tajos ir mūsdienu aktuāla informācija. Pateicoties atbildīgai darbu izpildei, ne reizi neesmu saskārusies ar problēmām mācībās, jo kopīgiem spēkiem esam atraduši visus nepieciešamos informācijas avotus, ievērojot visas piesardzības normas, grāmatas tika saņemtas un nodotas! Bibliotēkas darbinieki uzmundrināja lasītājus ar nelielu dāvaniņu - grāmatzīmi! Es lepojos ar to, ka manā pilsētā ir tāda bibliotēka ar plašu grāmatu un laikrakstu krājumu un ka darbinieki veic savu darbu ar pozitīvu attieksmi!

Diāna Vasiļjeva

Virtuālie svētki jaunajiem lasītājiem

Avots:

<http://www.kraslavasvestis.lv/zinas/article/3/virtualie-svetki-jaunajiem-lasitajiem.html>

Šogad LNB lasīšanas veicināšanas programmai „Bērnu, jauniešu un vecāku žūrija” aprit jau 20. gads. Tās mērķis ir - nodrošināt piekļuvi interesantai lasāmvielai it visur, kur ir bērni, un iesaistīt priekšpilnā sacensībā jaunos lasītājus. Krāslavas un Dagdas novadu skolu un bibliotēku lasītāji šos visus gadus aktīvi darbojās projektā.

Krāslavas novada Centrālā bibliotēka ar prieku pateicas visiem projekta dalībniekiem. Mums ir izveidojusies skaista tradīcija – projekta noslēgumā rīkot Lasīšanas svētkus Krāslavā visiem žūrijas ekspertiem, centīgiem lasītājiem un arī bibliotēkas draugiem. Arī šogad 8. Lasīšanas svētkos Krāslavas NC bibliotēka vēlējās pateikties Dagdas un Krāslavas novada lasītājiem par paveikto, par katra lasītāja izaugsmi.

Covid-19 radītās krīzes dēļ nesanāca. Bet mēs varam sadarboties virtuāli. Dāvinām jums prezentāciju, kurā pateicamies visiem dalībniekiem par lasīšanas veicināšanas atbalstu, par sadarbību ar bibliotēkām.

Krāslavā paredzēto Lasīšanas svētku saturu vari noskatīties KNCB tīmekļvietnē <http://www.bibliotekakraslava.lv/aktualitates/8lasisanas-svetki-kraslava?pp=>

Prezentāciju „8. LASĪŠANAS SVĒTKI KRĀSLAVĀ” (2020) var [lejupielādēt šeit](#) (*Microsoft PowerPoint* fails - 124 mb). Visi prezentācijā minētie lasīšanas veicināšanas programmas „BJVŽ 2019” dalībnieki ir aicināti saņemt balviņas un pateicības Krāslavas NC bibliotēkā darba dienās no plkst. 11.00 līdz plkst. 17.00, iepriekš piesakoties pa tālruni 65681101 vai 65623572.

Tas, kurš daudz lasa, neslimos!

Viktorija Urbanoviča,
KNCB BLN vadītāja
plkst. [15:13](#)

Afišas

Krāslavas novada
centrālajā bibliotēkā 05.08. - 30.09.

Marīnas Procevskas
gleznu izstāde
Klusuma patiesā vērtība

Krāslavas novada centrālās bibliotēkas

PATEICĪBA
*„Lai, kas pavēlta Apdē ar kuru
nekad nav izmekots otrs.”
— Kārlis*

**VISIEM
ZĪMĒJUMU KONKURSA
„AK, ŠIE KAĶII!”
DALĪBNIEKIEM**

07.04.2020.

Krāslavas novada
centrālajā bibliotēkā 17.februārī
plkst. 10.00

**Tikšanās
ar dzejnieci**

Ingu Pizāni

Saruna
par dzeju,
atdzeju,
radīšanu
un
radošumu

Dzejas lasījumi
no jaunākās grāmatas
Siena, ko nosiltināt

Krāslavas novada
centrālajā bibliotēkā 16.martā.
plkst.12.00

Tikšanās
*ar kultūrvēsturnieci,
Latvijas Universitātes
profesori*

Lidiju Leikumu

Saruna par latgaliešiem
Sibīrijā un latgaliešu valodas
saglabāšanu

Attālinātā tikšanās
ar grāmatas **"STUOSTI IZ AULEJIS"**
autori **Antru Umbraško**

14.05.2020. plkst. 13.00

Lai saņemtu piekļuves saiti dalībai pasākuma tiešsaistes sarunā,
lūgums pieteikties, iepriekš piezvanot pa tālruni

☎ 65681114 vai rakstot uz e- pastu ✉ kncb.blm@inbox.lv

Krāslavas novada centrālā bibliotēka

Krāslavas novada centrālajā
bibliotēkā

28. JANVĀRĪ
PLKST. **17.00**

Pateicības pasākums

GRĀMATU DĀVINĀTĀJIEM

**ES DĀVINU
GRĀMATU**

PASĀKUMA LAIKĀ TIKS FOTOGRAFĒTS

Fotogrāfijas no pasākumiem

Aktivitātes Dagdas novada bibliotēkā

“ Podziņās otrā dzīve: Konstantinovas pagasta bibliotēkā

Barikāžu aizstāvju piemiņās diena Ezernieku bibliotēkā

Aulejas bibliotēkas veidotais kalendārs 2021.gadam

Grāmatas “Dienvidlatgalē austās segas” prezentācija

Tikšanās ar dzejnieci Ingu Pizāni

Egļišu izstāde Dagdas novada bibliotēkā

INFORMĀCIJA PORTĀLĀ “ kraslava.lv

1.	J.Roga	Es dāvinu grāmatu	30.01.20.
2.		Krāslavas novada centrālajā bibliotēkā jauns pakalpojums	31.01.20.
3.	J.Roga	Dzeja atver durvis uz pasauli	19.02.20.
4.	V.Urbanoviča	“Varavīksnes Ziņas” bibliotēkā	25.02.20.
5.	V.Urbanoviča	Iedez savu sveci	26.02.20.
6.	V.Urbanoviča	“SKALA” čempions 2020	13.03.20.
7.	V.Urbanoviča	Bērnu, jauniešu, vecāku žūrijas 2019. rezultāti	17.03.20.
8.	V.Urbanoviča	Labākās grāmatas bērniem 2020	01.04.20.
9.	V.Magidas	Zīmējumu konkursa “ Ak, šie kaķi!” rezultāti	09.04.20.
10.	A.Bartuša	Konkurss noslēdzies, uzvarētāji noskaidroti	17.04.20.
11.	V.Urbanoviča	Piedalies “ garās pupas” ikgadējā dzejoļu konkursā	17.04.20.
12.		Bibliotēku nedēļa “ Iedvesmo, iesaisti, iespējo, vieno”:	21.04.20.
13.	D.Vasiļjeva	Es lepojos ar to, ka manā pilsētā ir tāda bibliotēka	06.05.20..
14.	Z.Pikmane	Iepazīstieties – “Stosti iz Aulejis”	06.05.20.
15.	Ž.Moiseja	Arī attālināti var sekmīgi darboties”	13.05.20.
16.		Krāslavas novada centrālā bibliotēka atvērta apmeklētājiem	12.05.20.
17.	V.Urbanoviča	BJVŽ 2020 ir klāt!	22.05.20.
18.	V.Urbanoviča	Kāpēc ir svarīgi lasīt	05.06.20..
19.	V.Urbanoviča	Lasīšanas stafete 2020 ir sākusies	13.06.20.
20.	V.Urbanoviča	Vērtīgas grāmatas dažādām paaudzēm	07.08.20.
21.	I.Dzalbe	Krāslavā uzstādīts viens no pirmajiem viedajiem soliņiem Latvijā	14.08.20.
22.	J.Roga	Caur mākslu Krāslavā	05.10.20.

23.	V.Urbanoviča	Bērnu žūrijas jaunie eksperti	06.10.20
24.	J.Roga	Dienvidlatgalē austās segas	13.10.20..
25.	L.Vilmane	Izdota Latgales pavārgrāmata	23.10.20.
26.	TIC	Izdots recepšu krājums “Latgales pavārgrāmata”	04.11.20.
27.	A.Vilcāne	Sava novadpētniecības istaba Kaplavas pagastā	06.11.20.
28.	E.Vjatore V.Magidas	Kultūras ministrija atbalsts vērtīgo grāmatu iepirkumam	11.11.20.
29.	V.Urbanoviča	Viktorīna junioriem un ne tikai	12.11.20.
30.	V.Urbanoviča	Ziemeļvalstu literatūras nedēļa	13.11.20.
31.	S.Ļaksa-Timinska	Iepazīsti! Nāc! Lasi!	01.12.20..
32.	I.Pitrāne	Ziemassvētku novēlējums	17.12.20..